اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

شنبه
• ۱۱ تیر ۱۴۰۱
• ۲ ذی‌الحجه ۱۴۴۳
• ۲ ژوئیه ۲۰۲۲

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۴۰۹ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۰۹۱ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

ویژه‌نامه روز صنعت و معدن منتشر شد

سرمقاله

از وزارت تجارت تا وزارت صمت ۲

گفت‌وگو

برد ارزیابی زیست‌محیطی در صنایع و معادن ۵

بیماری هلندی در حال اوج‌گیری ۴

یادداشت‌های امروز

صنعت قربانی محدودیت‌هاست ۱۱

ضرورت تغییر ساختار معدن ۱۲

تحول در حکمرانی صمت ۱۶

پرونده
۱۰ تیر
روز صنعت و معدن

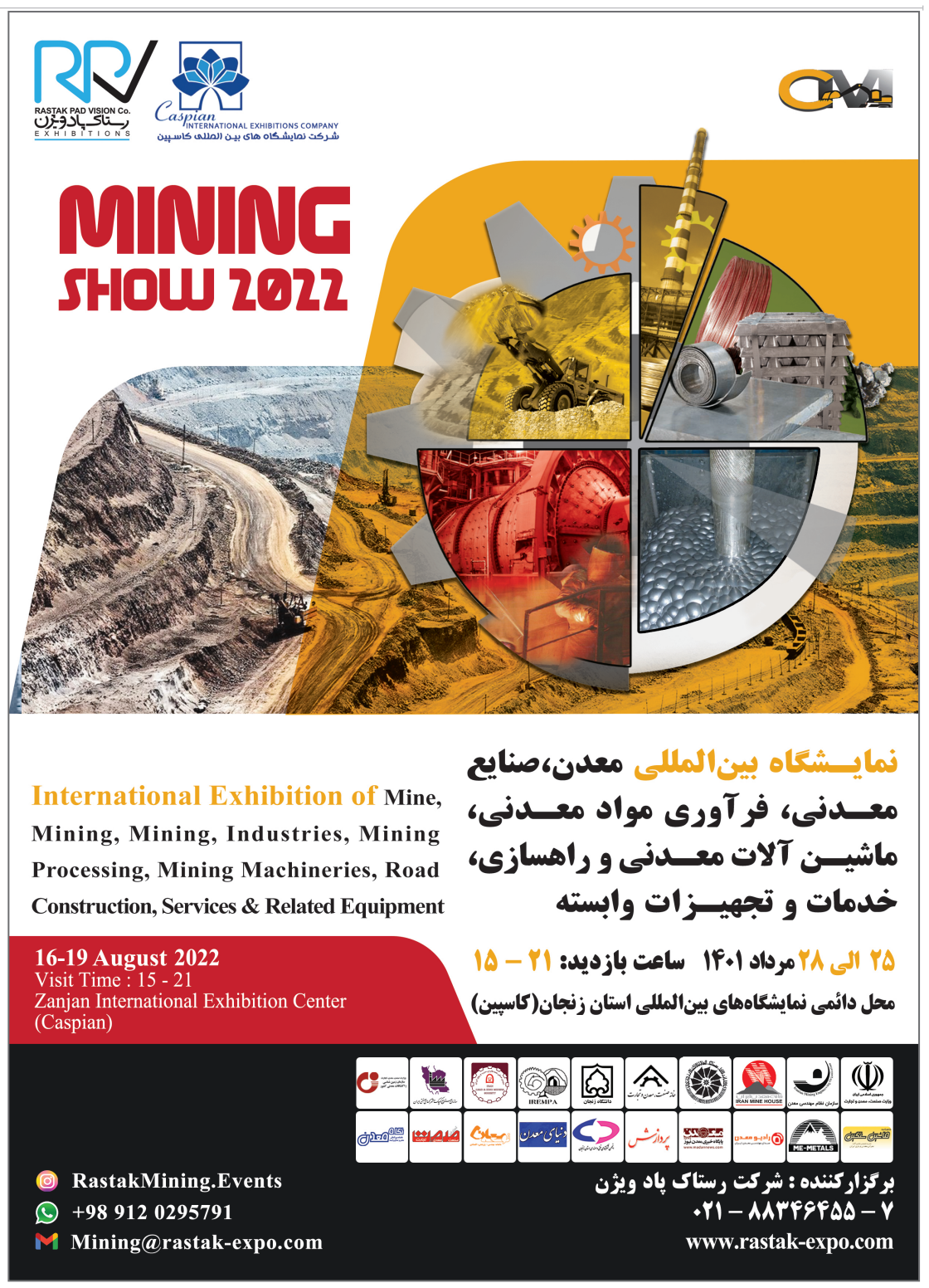
در هزارتوی مشکلات

ضرورت فعالیت با نگاه به آینده ۳
کارهای روی زمین مانده صنعت ۴
راهکارهایی برای توسعه صنایع معدنی ۶
تولید و بازار، دو بخش درهم تنیده اقتصاد ۷
رکود پوشاک؛ از تولید تا بازار ۸
صنعتی که مسیر تجارت را هموار می‌کند ۹
صنایع معدنی ظرفیتی برای ارتقای شاخص‌های اقتصادی ۱۱
در ابتدا معدن بود... ۱۲
صاحبان صنایع وقت کشی می‌کنند ۱۳
سهم صنعت و معدن از کیک تسهیلات بانکی ۱۴

طرح: صمت

شرایط فعالان صنعتی و معدنی به‌مناسبت روز «صنعت و معدن» بررسی شد

در هزارتوی مشکلات

۱۰ تیر براساس مصوبه شورای‌عالی انقلاب فرهنگی در تقویم ایران روز صنعت و معدن نامیده شده است. اختصاص این روز فرصت مناسبی است که به مهم‌ترین موتور محرک اقتصاد یعنی بخش‌های صنعت و معدن نگاهی اندیشمندانه شود، چراکه این بخش‌ها به‌عنوان عامل مولد اشتغال پایدار در افزایش تولید ناخالص داخلی و درآمد سرانه نقش بسزایی دارند.

به‌گفته بسیاری از فعالان اقتصاد، روز صنعت و معدن، فرصت مناسبی است تا نگاهی اندیشمندانه و متفاوت به این حوزه‌ها شود. فعالان و مسئولان این حوزه‌ها هر سال به‌مناسبت روز ملی صنعت و معدن گرد هم می‌آیند تا با بررسی مشکلات، راهکارهایی برای تسهیل روند توسعه صنایع و معادن بیابند و در نهایت از این مسیر به توسعه اقتصاد برسند. با این همه بسیاری از مشکلات این حوزه همچنان پابرجاست و بسیاری از صنعتگران و معدنداران همچنان از فقدان ثبات در سیاست‌های اقتصادی و دستورالعمل‌های لحظه‌ای گلایه دارند.

برخی نیز معتقدند باوجود نشست‌ها و بررسی‌های بسیار، فعالان این حوزه همچنان در تامین مواد اولیه و پیمان‌سپاری ارزی و معضلات ناشی از آن مشکل داشته و نبود بستر امن سرمایه‌گذاری از مشکلات فعالان بخش صنعت و معدن کشور است.

برخی دیگر از صاحب‌نظران نیز معتقدند ارائه تسهیلات با سود بالا، دریافت مالیات‌های سنگین و معضلات بیمه‌ای، تامین نشدن مواد اولیه و نبود بسترهای امن سرمایه‌گذاری از جمله مشکلات واحدهای صنعتی است که باید مسئولان امر با تغییر نگرش برای رفع این چالش‌ها اقدام کنند. به‌علاوه اینکه بسیاری از کارشناسان بر ضرورت اصلاح و بازنگری قوانین در بخش واردات و صادرات تاکید دارند و معتقدند این قوانین باید براساس نیاز روز جامعه تدوین و تصویب شود تا گرهی از بازار خارجی تولید باز کند. در این صورت توسعه صادرات می‌تواند به رونق تولید بینجامد.

در حال حاضر فعالان صنعتی و معدنی بر لزوم همکاری بانک‌ها در پرداخت تسهیلات و بهبود برخورد با واحدهای صنعتی فعال اما بدهکار باتوجه به شرایط تحریم تاکید دارند.

ضرورت حمایت از بنگاه‌های اقتصادی و صنعتگران برپایه برنامه جامع به‌دور از راهبردهای جناحی از دیگر خواسته‌های فعالان حوزه صنعت و معدن است تا بتوان به هدف توسعه اقتصاد و اشتغال با تکیه بر رونق تولید دست یافت. صمت پرونده این شماره را به‌مناسبت روز ملی صنعت و معدن منتشر کرده است.

صنعت و معدن چگونه روی ریل توسعه قرار می‌گیرند؟

در ایران همواره ساختار سیاست‌گذاری و مدیریت بخش تولید و بازرگانی با تغییرات و تحولات بسیاری روبه‌رو بوده است. از سال ۱۲۸۵ هجری خورشیدی که وزارت تجارت در ایران تاسیس شد تا سال ۱۳۹۰ که وزارت صنعت، معدن و تجارت به شکل کنونی خود در آمد، بارها دو حوزه تولید و بازرگانی در کنار هم و به‌صورت مجزا در ساختار اقتصادی کشور نقش کلیدی داشته‌اند. برای نمونه در سال ۱۳۱۶ وزارت بازرگانی و وزارت صنایع و معادن وجود داشته‌اند که در سال ۱۳۲۰ با ادغام آنها وزارت بازرگانی، پیشه و هنر تاسیس شد. پس از آن در سال ۱۳۳۴ دوباره وزارتخانه‌های صنایع و معادن و بازرگانی از هم جدا شدند که این موضوع بارها، بنا بر مصالح زمان اتفاق افتاد، این درحالی است که بسیاری معتقدند در کنار هم بودن بخش‌های ساخت و بازرگانی اثرگذاری بیشتری در بهبود فرآیندهای تولید، توزیع و تجارت هر کشوری خواهد داشت. این موضوع نیز از انگیزه‌های اصلی شکل‌گیری وزارت صنعت، معدن و تجارت در مقطع فعلی بوده است.

چارت سازمانی صنعت، معدن و تجارت

در حال حاضر متولی بخش ساخت و بازرگانی در ایران وزارت صنعت، معدن و تجارت است که از لحاظ ساختار سازمانی به ۳ بخش اصلی تقسیم می‌شود؛ حوزه ستادی، حوزه سازمان‌های تابعه و حوزه سازمان‌های استانی که در ۳۱ استان کشور مستقر هستند. راهبری هر ۳ بخش صنعت، معدن و بازرگانی کشور از وظایف اصلی در حوزه‌های ستادی، سازمانی و استانی است. بخش ستادی عمدتا مسئولیت سیاست‌گذاری، پشتیبانی، برنامه‌ریزی عملیاتی، نظارت، پایش وضعیت و رسیدگی به مسائل کلان هر ۳ بخش صنعت، معدن و بازرگانی را برعهده دارد. سازمان‌های تابعه نیز مسئولیت توسعه و اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های حاکمیتی در حوزه ماموریت خود را بر عهده دارند که این اقدامات با مشارکت بخش خصوصی یا به‌صورت مستقل توسط این سازمان‌ها انجام می‌شود. سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) در حوزه‌هایی از صنعت، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) در حوزه‌هایی از معدن، سازمان توسعه تجارت در حوزه صادرات و واردات کشور مسئولیت دارند. همچنین سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان در حوزه‌های حمایتی، بازرسی و نظارت بر نرخ و توزیع کالاها و سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی در حوزه شهرک‌ها و نواحی صنعتی، واحدهای صنعتی مستقر در شهرک‌ها و نواحی صنعتی، مسئولیت اجرای سیاست‌های تعیین‌شده ازسوی وزارت را عهده‌دار هستند. سازمان‌های استانی نیز با برقراری ارتباط نزدیک‌تر با واحدهای صنعتی، معدنی و بازرگانی، اجرای برنامه و سیاست‌های تعیین شده در سطوح استانی را برعهده دارند.

وضعیت صنعت و معدن در ایران

ایران با در اختیار داشتن منابع و ذخایر سوختی و همچنین دیگر مواد معدنی موردنیاز صنایع مختلف، از کشورهای غنی دنیا به‌شمار می‌آید.

استخراج معادن و معدنکاری و توسعه صنعت در زمینه‌های گوناگون، از دیرباز در کشور ما متداول بوده است.

بنا بر نوشته تاریخ‌نگاران، مردم ایران، از نخستین کسانی بوده‌اند که مس را استخراج و ذوب کرده‌اند. به‌علاوه اینکه آثار بسیاری از حفاری‌های عظیم که در بیشتر معادن ایران، به‌ویژه معادن سرب و مس دیده می‌شود، نمونه‌های باقیمانده از ظروف و وسایل فلزی نیز، نشانگر فعالیت‌های گسترده معدنی و صنعتی است.

در سال‌های اخیر ایران درجهت مقررات‌زدایی و آزادسازی تجارت گام‌های اساسی ارزنده‌ای برداشته و به موفقیت‌های قابل‌تحسینی دست یافته است.

به این ترتیب، طرح ساماندهی اقتصادی دولت شکل گرفته و در صورت تدوین و اجرای صحیح مصوبات می‌توان به استحکام در قوانین رسید. اما توجه به شاکله صنعت و معدن تنها یک روی ماجراست و سمت دیگر تدوین و اجرای قوانینی است که منجر به جلب فعالان اقتصادی در این بخش‌ها شود. برای نمونه اصلاحاتی که در زمینه تعدیل نرخ‌های مالیاتی و تجمع عوارض و دریافتی‌های دولت از صنایع به‌عمل می‌آید، یک فعالیت بنیادی است که می‌توان بر سرعت و میزان آن، تا آن حد که هر نوع فعالیت اقتصادی و کارآفرینی برای بخش خصوصی شوق‌برانگیز باشد، افزود.

تصویب نهایی قانون جدید جلب و حمایت از سرمایه‌گذاری‌های خارجی یک گام اساسی در غلبه بر یکی از مهم‌ترین موانع سرمایه‌گذاری در کشور محسوب می‌شود. طبیعی است رفتار هماهنگ و همسان در قبال سرمایه‌های داخلی و خارجی می‌تواند در افزایش سرمایه‌گذاری کل نقشی سازنده داشته باشد.

باتوجه به موارد یادشده برای قرارگیری صنعت و معدن روی ریل توسعه، راهی جز حمایت دولت و ترغیب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و کاهش ریسک سرمایه‌گذاری در این حوزه نیست.

مشکلات معدنی‌ها

فعالان معدنی از وجود مشکلاتی در این حوزه گلایه دارند. برخی معتقدند مالکیت معادن در کشور ما، براساس اصل ۴۵ قانون اساسی، به اشخاص حقیقی و حقوقی منتقل نمی‌شود و در انحصار دولت باقی می‌ماند، اما دولت حق انجام فعالیت‌های اکتشافی و استخراجی را برای مدت محدودی در اختیار اشخاص قرار می‌دهد. براساس ماده ۱۹ قانون معادن، بهره‌برداران اجازه معطل گذاشتن محدوده‌های اکتشافی و استخراجی را ندارند و در صورت اثبات عدم فعالیت (چه در حوزه اکتشاف و چه در حوزه استخراج)، پروانه فعالیت باطل و براساس فرآیندهای قانونی تعریف‌شده به متقاضی بعدی منتقل می‌شود. با این حال برخی افراد با سوءاستفاده از وجود ضعف در جمع‌آوری اطلاعات مربوط به میزان فعالیت‌های اکتشافی و استخراج معادن اقدام به راکد گذاشتن محدوده‌ها و کسب درآمد از خریدوفروش آنها می‌کنند. برخی دیگر از فعالان معدنی معتقدند علاوه بر راکد ماندن معادن، کاهش درآمدهای دولت از ناحیه حقوق دولتی یکی از آثار نبود سامانه دقیق رصد اطلاعات معادن است. از آنجا که میزان حقوق دولتی معادن نیز برپایه میزان استخراج سالانه اظهار شده توسط بهره‌بردار مشخص می‌شود، گاهی انگیزه لازم برای کم‌اظهاری موجود است که براساس اخبار منتشر شده گاهی فاصله میان استخراج اظهارشده تا واقعیت از ۲ تا ۱۰ برابر متغیر است.

به‌گفته کارشناسان، از جمله سیاست‌هایی که در قبال این موضوع می‌توان در پیش گرفت و دولت سیزدهم حتما باید در دستور کار خود قرار دهد، اعمال مالیات بر نگهداری مجوزهای معدنی و پلکانی کردن میزان آن، حذف مجوز برداشت محدود برای معادن و ساماندهی سازکار بخشودگی حقوق دولتی برای فعالیت‌های تحقیق و توسعه، تشکیل نهادهای حقوقی نظارت بر معادن، ارائه مشوق برای اکتشاف ذخایر بزرگ و ارائه مشوق برای پرداخت مبالغ بالا برای حقوق دولتی است.

از سوی دیگر طبق ماده ۳۱ قانون معادن، صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی موظف به حمایت از فعالان این حوزه است.

این صندوق علاوه بر ارائه تسهیلات نسبت به صدور بیمه‌نامه برای فعالیت‌های معدنی برای اعطای وام ازسوی بانک‌ها و موسسات مالی اقدام می‌کند، این در حالی است که به‌گفته برخی فعالان معدنی، جدا از فعالیت‌های مثبت این صندوق در سال‌های گذشته، فعالان معدنی همواره از پایین بودن میزان اعتبار و همین طور بروکراسی طولانی این نهاد گلایه داشته‌اند.

در بررسی مشکلات این حوزه می‌توان به موارد زیر نیز اشاره کرد:

- ریسک بالای سرمایه‌گذاری و نبود حمایت جدی نهادهای مالی اعتباری از فعالیت‌های معدنی اعم از اکتشاف و استخراج.
- دورافتادگی معادن و فقدان زیرساخت‌های جاده‌ای و ترانزیتی و امکانات زیرساختی برای ایجاد تعاملات بین‌المللی.
- بهره‌وری پایین و افزایش نرخ تمام‌شده به‌واسطه به‌روز نبودن تکنولوژی و فرسودگی ماشین‌آلات.
- قبول نکردن پروانه بهره‌برداری معادن به‌عنوان وثیقه در سیستم بانکی کشور.
- نبود اطلاعات پایه‌ای مناسب در بخش اکتشاف باتوجه به آنکه تنها در ۷ درصد مساحت کشور کار اکتشافی سیستماتیک شده است.
- وجود بروکراسی در فرآیندهای سرمایه‌گذاری و توسعه و نبود امکان برنامه‌ریزی فنی و اقتصادی مناسب به‌واسطه نبود ثبات در قوانین و مقررات بخش صنعت و معدن.
- چالش‌های موجود در روابط میان بخش معدن با منابع طبیعی، محیط‌زیست و میراث فرهنگی.

چالش بزرگ صنایع

از کمبود مواد اولیه به‌عنوان مهم‌ترین چالش صنایع کشور نام برده می‌شود که گاهی جدی‌تر شده و گاهی با توان کمتری سر راه صنعتگران قرار می‌گیرد؛ معضلی که با هشدار نسبت به جدیت آن بارها بر ضرورت اجرای راهکارهایی در راستای رفع آن تاکید شده است.

بسیاری از فعالان صنعتی نیز معتقدند ادامه بی‌توجهی به این موضوع پیامدهایی نامطلوب برای چرخه تولید خواهد داشت.

به گزارش ایمنا، براساس اخبار و گزارش‌ها ۴۴ هزار واحد تولیدی در شهرک‌های صنعتی کشور وجود دارد.

همچنین ۸۱۶ شهرک و ناحیه صنعتی در کشور وجود دارد که بیش از ۹۳ درصد بهره‌برداران آنها را صنایع کوچک تشکیل می‌دهند. ۲۳ درصد مجموع واحدهای تولیدی و صنعتی بین ۳۰ تا ۴۵ درصد فعالیت دارند و برای ارتقای ظرفیت آنها نیز برنامه‌ریزی شده و بقیه واحدها با ۵۰ تا ۷۰ درصد ظرفیت خود فعالیت می‌کند.

در شرایط فعلی تعدادی از واحدها که اندک هم نیستند در رکود به‌سر می‌برد که از دلایلی چون نبود بازار، عدم مطالعه و نیازسنجی دقیق، نبود مواد اولیه و... برای این وضعیت نام برده می‌شود و در میان این موارد، گویا نبود مواد اولیه به‌عنوان خوراک این واحدها اهمیت بیشتری دارد، زیرا این موضوع به توقف فعالیت یک مجموعه تولیدی می‌انجامد، این در حالی است که صنایع کوچک و متوسط، نقش مهمی در اشتغال، توسعه صادرات، پویایی تولید و رشد اقتصاد داشته و همواره در جهت پایداری آنها وعده‌هایی داده شده است.

از سوی دیگر دولت برای تنظیم‌گری و هدایت صنعت، ابزارهای مهمی نظیر اعطای تسهیلات، تعیین تعرفه، تعیین مالیات، صدور مجوز، تعیین استاندارد و... را در اختیار دارد، اما به‌گفته برخی از صاحب‌نظران نبود نقشه جامع توسعه صنعتی باعث شده این ابزارها به‌درستی در جهت اولویت‌ها و نیازهای کشور تنظیم نشوند.

سخن پایانی

در سال‌های گذشته به این سوال که «نقش دولت در توسعه صنعتی کشور چیست؟» پاسخ شفافی داده نشده است. گرچه از عبارت دخالت هوشمندانه استفاده می‌شود اما مضمون و معنای آن دقیقا تشریح نشده است.

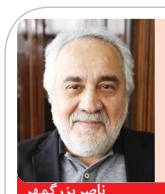
عده‌ای نقش دولت را صرفا فراهم کردن محیط باثبات اقتصادی و بهبود فضای کسب‌وکار می‌دانند و عده‌ای دیگر علاوه بر موارد فوق، بر اولویت‌گذاری و انتخاب صنایع برتر، سازکار هدایت و تقویت صنایع و در یک کلمه حمایت و هدایت (نه تصدی) کشتی صنعت و تولید توسط دولت تاکید دارند.

عده دیگری دایره دخالت دولت را به حمایت‌های ویژه از صنایع نوپا و فناوری‌های پیشرفته گسترش می‌دهند و حتی بر سرمایه‌گذاری دولت در راه‌اندازی چنین صنایعی تاکید دارند.

این چالش نظری باعث شده همواره سیاست‌های متغیری از سوی دولت‌ها اتخاذ شود که می‌توان رد پای آن را در اسناد مختلف تدوینی در دولت‌های مختلف مشاهده کرد.

سر مقاله

از وزارت تجارت تا وزارت صمت

ناصر بزرگمهر
nbozorgmehr@yahoo.com
به نام او که هرچه بخواهد همان می‌شود

سیر تحولات وزارت صنعت، معدن و تجارت در ۱۱۵ سال گذشته می‌تواند تجربه تاریخی برای همه کسانی باشد که به این سرزمین عشق می‌ورزند و فکر می‌کنند با تغییر نام‌ها می‌توان عملکردها را هم تغییر داد.

آنچه که یک سازمان یا وزارتخانه یا یک اداره کوچک یا کارخانه‌ای بزرگ را می‌سازد، مدیریت است؛ مدیریت می‌تواند یک سرزمین را شاداب و سبز سازد یا آن را به بیابانی خشک تبدیل کند.

پول و ثروت و لطف خداوندی در عملکرد مدیریت‌ها نهفته است که در طول زمان بروز خواهد کرد.

سال ۱۲۸۵ در دولت شاهزادگان قاجار، با رفت‌وآمد به فرنگ احساس شد که وزارت تجارت لازم است و جهت تجمیع اقدامات و سیاست‌گذاری‌های دولت در حوزه تجارت و بازرگانی و صنعت، این وزارتخانه متولد شد.

سال ۱۳۰۲ نام این وزارتخانه به وزارت فوائد عامه تغییر کرد تا شاید فایده‌ای برای عامه مردم داشته باشد.

سال ۱۳۰۸ وزارت فوائد عامه به دو وزارتخانه اقتصاد ملی (متولی امور مربوط به بازرگانی، کشاورزی، صنعت و اداره ثبت علائم تجارتی و صنعتی) و وزارت طرق و شوارع یا همان اداره کل راه (متولی امور مربوط به جاده‌سازی، احداث راه‌آهن، کشف معادن نفت شمال، مطالعه درباره ذوب‌آهن و تاسیس کارخانه آن) تفکیک شد.

سال ۱۳۱۶ وزارت اقتصاد ملی به دو وزارتخانه تجارت و وزارتخانه صنایع و معادن تفکیک شد. از این سال وزارت صنایع به‌صورت تخصصی در تمام حوزه‌های مرتبط با صنعت و معدن شروع به کار کرد و بعد با تصمیم فرهنگستان ایران، نام وزارت تجارت به وزارت بازرگانی و وزارت صنایع و معادن به وزارت پیشه و هنر تغییر یافت.

سال ۱۳۲۰ وزارت بازرگانی و وزارت پیشه و هنر با یکدیگر ادغام شدند و نام آن به وزارتخانه بازرگانی و پیشه و هنر تغییر کرد.

این وزارتخانه سال ۱۳۲۶ دوباره به وزارت اقتصاد ملی تغییر نام داد و اداره امور صنایع و معادن دولتی نیز به آن واگذار شد که در دوره جنبش ملی کردن صنعت نفت وظیفه صادرات و واردات کالاهای غیرنفتی را بر عهده گرفت.

سال ۱۳۳۴ وزارتخانه اقتصاد ملی دوباره دچار دگرگونی و به دو وزارتخانه بازرگانی و وزارت صنایع و معادن تبدیل و تفکیک شد.

سال ۱۳۴۱ وزارت بازرگانی و وزارت صنایع و معادن با یکدیگر ادغام شدند و وزارت اقتصاد شکل گرفت.

سال ۱۳۵۲ وزارت اقتصاد از هم پاشید و به ۳ وزارتخانه بازرگانی، صنایع و معادن و اقتصاد و امور دارایی تبدیل شد.

سال ۱۳۶۰ وزارت صنایع و معادن به دو وزارتخانه معادن و فلزات و صنایع تفکیک شد.

سال ۱۳۶۱ وزارت صنایع به دو وزارتخانه صنایع کوچک و صنایع سنگین تقسیم شد و این نخستین باری بود که حوزه صنعت و معدن با ۴ وزارتخانه بازرگانی، معادن و فلزات، صنایع کوچک و صنایع سنگین اداره می‌شد.

سال ۱۳۷۳ وزارت صنایع کوچک و صنایع سنگین ادغام شدند و وزارت صنایع رونمایی شد.

سال ۱۳۷۹ وزارت صنایع با وزارت معادن و فلزات ادغام شدند و وزارت صنایع و معادن متولد شد.

سال ۱۳۹۰ وزارت بازرگانی و صنایع و معادن با یکدیگر ادغام شدند و وزارت صنعت، معدن و تجارت شکل گرفت.

سال ۱۳۹۳ با تولد روزنامه صمت، وزارتخانه صنعت، معدن و تجارت، به‌صورت مخفف وزارت صمت خوانده شد و با استفاده مسئولان کشور در سخنرانی‌های‌شان، کلیدواژه وزارت صمت برگرفته از روزنامه صمت ثبت شد.

سال ۱۴۰۱ فرارسیده و باز هم قصه تفکیک وزارت صنعت، معدن و تجارت مطرح شده است.

یک قصه‌گوی بزرگ این سرزمین، سال‌ها پیش حکایت کرد هر بار که سفره گسترده می‌شود، یک عده در کنار آن سیر می‌شوند.

این قصه تکراری گستردن سفره، بدون توجه به عواقب فرهنگی و مالی آن، حکایت از نبود برنامه‌ریزی، بی‌اخلاقی و نامنظم بودن افراد خانواده و دردسر فراوان برای بانوی خانه‌دار دارد.

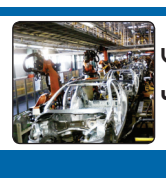
ساختمان‌هایی که هر بار خریداری می‌شوند، تابلوهایی که عوض می‌شوند، سربرگ‌هایی که چاپ می‌شوند، کارکنانی که می‌آیند و می‌روند، مدیرانی که منصوب می‌شوند و صدها موضوع کوچک و بزرگی که با هر تغییر پدید می‌آید و ریخت‌وپاش‌های دولتی که می‌شود از جیب مردمی است که تاوان ندانم‌کاری و سلیقه‌ای عمل کردن مدیریت‌های ارشد را در طول یک قرن اخیر داده‌اند و می‌دهند و خواهند داد.

به هزاران بخشنامه و دستورالعمل و آیین‌نامه و قوانینی فکر کنیم که از دو روز دیگر دوباره دستخوش تغییر می‌شود و مراجعان سردرگمی که نمی‌دانند چه کنند؟

آیا نمی‌توان به جهان مترقی و صدها کشوری که هم صنعت دارند و هم معدن، هم تجارت دارند و هم بازرگانی، هم صادرات دارند و هم واردات، هم صنایع کوچک و خرد دارند و هم صنایع سنگین واقعی، هم دسته بیل می‌سازند و هم هواپیما و کشتی و فضاپیما، هم تیرکمان درست می‌کنند و هم توپ و تانک می‌سازند، هم سه‌چرخه کودکانه دارند و هم فراری و پورشه و بنز و لکسوس سوار می‌شوند، هم گمرک دارند و هم مالیات می‌دهند و هم جیب مردم را نمی‌زنند و از همه مهم‌تر نفت و گاز و طلا هم ندارند و صدها نمونه و مثال دیگر نگاه کرد و از آنها آموخت.

هان! ای دل عبرت‌بین از دیده عبر کن هان
ایوان مدائن را آیینه عبرت دان
دندانه هر قصری پندی دهدت نونو
پند سر دندانه بشنو ز بن دندان

گسترش صنعت
صمت
شنبه
۱۱ تیر ۱۴۰۱
۲ ذی‌الحجه ۱۴۴۳
۲ ژوئیه ۲۰۲۲
شماره ۲۰۹۱
پیاپی ۳۴۰۹

کارهای روی زمین مانده صنعت

صاحبان صنایع وقت‌کشی می‌کنند

سهم صنعت و معدن از کیک تسهیلات بانکی

کارشناسان درباره پله‌های ترقی صنعت عنوان کردند

ضرورت فعالیت با نگاه به آینده

عکس: صمت

فاطمه امیراحمدی: صنعت و تعیین یک روز خاص برای آن نشان از اهمیت موضوع داشته و توجه به مسائل و مشکلات آن منجر به بهبود وضعیت اقتصادی کشور می‌شود. صنعتگران باید از نقش خود برای حرکت در مسیر توسعه پایدار آگاه باشند تا با کمترین هدررفت انرژی و زمان تولید و درآمد تولیدی محقق شود. کارشناسان حوزه صنعت با تاکید بر نیروی انسانی فعال بر مهارت و تبحر آنها تاکید داشته تا شاهد تحقق اهداف جهان صنعتی باشیم.

سرمایه‌انسانی و رقابت‌پذیری صنعتی

حسین ساسانی، نظریه‌پرداز توسعه پایدار درباره وضعیت تولید به صمت گفت: فضای کسب‌وکار صنعتی شدیدا رقابتی امروز، نیازمند چابکی سازمانی و الگوی تصمیم‌گیری متناسب با آن است. به همین جهت، کارکنان به‌عنوان سرمایه‌های انسانی باید اختیارات کافی برای تصمیم‌گیری روزبه‌روز را داشته باشند و برای این کار باید توانمندی‌ها و قابلیت‌های لازم در سرمایه‌های انسانی ایجاد و توسعه داده شود. از سوی دیگر، سرمایه‌های انسانی قرن بیست‌ویکمی، آگاه‌تر، تواناتر، صاحب‌نظرتر و در نتیجه متکی‌تر بر توانایی‌های خود هستند و می‌خواهند در صنعتی کار کنند که بتوانند در طراحی سرنوشت مشترک برای آن سهیم باشند. برای داشتن این سهم باید آنها به قابلیت‌ها و توانمندی‌های لازم مجهز شوند تا بتوانند در طراحی سازمان صنعت خود مشارکت جدی و فعال داشته باشند، طراحی سازمانی کسب‌وکارهای صنعتی که قابلیت، آمادگی و چابکی لازم برای سوار ماندن بر امواج خروشان تغییر مداوم را داشته باشد، ساختاری که سرعت تصمیم‌گیری و کیفیت اجرا را متناسب با عرصه رقابتی امروز صنعت تامین کند. او ادامه داد: آنها باید در فضاسازی نقش کلیدی داشته باشند. فضایی که در آن خودشان یعنی سرمایه‌های انسانی بتوانند بیشترین استعدادها و رویاهایشان را در راستای مشترک به منصه ظهور برسانند. فرهنگ سازمانی که همدلی، مشارکت، اعتماد، هم‌افزایی و مسئولیت‌پذیری را ترویج کند. این نظریه‌پرداز توسعه پایدار در ادامه این بایدها اضافه کرد: هر فردی در سازمان صنعتی باید نقش مربیگری را ایفا کند. مربیگری سایر همکاران خود که کسب‌وکار صنعتی را میدان بازی خود بدانند و پیروزی در این بازی، پیروزی آنها باشد. او گفت: مربیانی که به توانمندی‌های بازیگران خود ایمان داشته باشند و حصول اطمینان کنند که بهترین امکانات و آمادگی‌ها برای بهترین عملکرد در اختیار بازیگران اصلی که باز خودشان یعنی سرمایه‌های انسانی هستند، قرار دارد.

لزوم چابکی سرمایه انسانی

ساسانی در ادامه به مولفه دیگر اشاره کرد و گفت: نیروی انسانی در واحدهای صنعتی باید اجراکننده باشند. فراموش نکنیم صنایعی که در شرایط متغیر و ناپایدار و شدیدا رقابتی پیشرفت می‌کنند، بیشتر شبیه موجودات زنده رفتار می‌کنند تا شبیه ماشین. آنها به‌جای برنامه‌ریزی مجدد و بازتجهیز خود، مسیر انطباق و تحول را انتخاب می‌کنند و یک DNA مشترک دارند تا از این طریق بتوانند با انعطاف‌پذیری بالا با امواج تغییر روبه‌رو شوند. این میسر نمی‌شود مگر اینکه سرمایه‌های انسانی از یک آمادگی بالا و چابکی موردنیاز برخوردار باشند. وی تصریح کرد: بدیهی است این آمادگی در تک‌تک سرمایه‌های انسانی تبدیل به یک آمادگی مشترک سازمانی می‌شود و در این شرایط هر کسب‌وکار صنعتی می‌تواند در مسیر پر پیچ‌وخم رقابت به سلامت عبور کند. وی افزود: کسب‌وکارهای صنعتی برای دستیابی به آمادگی مشترک سرمایه‌های انسانی باید برنامه تغییر تک‌تک افراد و سازمان را در نخستین اولویت خود قرار دهند و بدانند که موفقیت و شکست، سرنخ‌هایی اطراف آنها برجا می‌گذارد و آنها درون سازمان باید به‌دنبال موانع و نقاط روشن که همدلی و درک می‌آفرینند، باشند و بیرون سازمان به‌دنبال راه‌های جدید برای اندیشیدن به چالش‌ها. این بصیرت‌ها، به اصول راهنمای معتبر برای هر سازمان تبدیل می‌شوند.

اهمیت اعتماد در تغییر

این نظریه‌پرداز توسعه پایدار اظهار کرد: سرمایه‌های انسانی حامی چیزی خواهند بود که در ساختن آن نقش داشته‌اند. ارتباطات به‌تنهایی برای آمیختگی کافی نیست. آمیختگی تمام‌عیار ذی‌نفعان در یک فرآیند هم‌آفرینی، باعث بروز دیدگاه‌های متنوع، افزایش کیفیت ایده‌ها و القای حس مالکیت خواهد شد. تاثیر این فرآیند، ایجاد ارتشی از مبلغان آماده برای خلق تغییر در کارکنان و سازمان است، در مقابل جمعیتی از قربانیانی که می‌خواهند با تغییر بجنگند. ساسانی گفت: ابهام و عدم قطعیت، محصولات جانبی طبیعی تغییر هستند. پادتن مقابله با ابهام، قطعیت و یقین نیست، بلکه اعتماد است. اعتماد حاصل ارتباطات دوسویه، اهداف مشترک و پیشینه‌ای از وعده‌های عمل‌شده است. ریتم ثابتی از فعالیت‌ها با ارتباطات باز و ساختار برنامه شفاف برقرار کنید که قابلیت دیده‌شدن موفقیت‌ها و شکست‌ها را تضمین کند. اعتماد نیازمند کمال نیست اما پاسخگو بودن برای آن یک الزام است. او گفت: شکست- و در واقع شکست مکرر- یک مشخصه کلیدی تغییر موفق است. وزنه تعادل آن یک کوک ذهنی بهبود مستمر است که تکرارهای سریع، بسترهای تجربه‌آفرینی و لوپ‌های بازخورد موثر را ارج می‌گذارد. مکانیک تاب‌آوری و سازگاری در طراحی برترین برنامه‌های تغییر نهادینه شده‌اند. تغییر با وضوح درباره وضع موجود، وضعیت آینده و مسیر بین این دو آغاز می‌شود. وضعیت موجود را باید با صداقت ارزیابی و در نقطه آغاز و سوژه‌های تغییر همسویی ایجاد کرد. این کارشناس حوزه صنعت تاکید کرد: یک چشم‌انداز روشن از وضعیت مطلوب آینده و تصویری روشن از موفقیت باید خلق شود. اما آن تصویر روشن را نباید با مقاصد نزدیک اشتباه گرفت. عواملی که این سفر را تحت تاثیر قرار می‌دهند باید شناسایی شوند. آینده هنوز وجود ندارد، در نتیجه دیدن آن ممکن است آسان نباشد. تصویرسازی کمک می‌کند عوامل نامشهود قابل رویت باشند. مدل‌های ذهنی مشترک برای حفظ همسویی بین کارکنانی که همکاری گروهی دارند، حیاتی است. مفاهیم تصویرسازی‌شده از طریق حذف ابهاماتی که معمولا در کلمات پنهان می‌مانند، این همسویی را شتاب می‌بخشد. طنین صدای عمل، بسیار پرقدرت‌تر از کلمات است. تغییر نیازمند رفتارهای جدید و ارزش‌های جدید است. بهترین راه برای بیان اولویت‌ها، مدل کردن شجاعانه و قابل رویت آنها در سازمان است، آن هم به‌طور مستمر و از ابتدا. سازمان‌های موفق نسبت حرف به عمل‌شان را پایین نگه می‌دارند. ساسانی با بیان اینکه تغییر در خلأ رخ نمی‌دهد، عنوان کرد: تغییر یک اثر موجی است و هر جا با اصطکاک روبه‌رو شود، کند شده و در نهایت متوقف می‌شود. سازمان را به‌صورت یک سیستم در تعادل باید درنظر گرفت. هرگاه یک بخش از این سیستم تغییر کند، متوجه خواهیم شد که بخش‌های دیگر چگونه باید تغییر کنند تا به این ترتیب تغییر تقویت شود و تجانس و همسازی در سیستم برقرار بماند.

توصیه‌هایی برای ارتقای بهره‌وری

در ادامه مسلم خانی، مدرس دانشگاه و مشاور کسب‌وکار و کارآفرینی درباره توسعه پایدار در صنعت و افزایش بهره‌وری در صنایع به صمت گفت: در این‌باره باید به چند نکته درباره الگو بهره‌وری کسب‌وکارهای تولیدی و صنایع در بازار امروز و فردا جهان اشاره کرد. برون‌داد مطالعه در ایران و جهان چند توصیه به بنگاه‌های اقتصادی برای بهره‌وری دارد؛ نخست ضرورت و بلکه اجبار هوشمندسازی صنایع است. نظام تولید باید به سوی رباتیک و مکانیزه شدن صنایع و همچنین کنترل از راه دور و هوشمندسازی چندبعدی حرکت کند. هوشمندسازی عامل مهمی است که داده‌های ورودی را افزایش داده و به همان نسبت، بهره‌وری را ارتقا می‌دهد. هر قدر این هوشمندسازی مبتنی بر کسب‌وکار انجام شود، سود کل بنگاه تولیدی بیشتر خواهد شد.

وی افزود: نکته دوم، شبکه‌سازی است که این واحدهای صنعتی باید از حالت انفرادی و جزیره‌ای خارج شده و در مقابل به سمت زنجیره ارزش حرکت کنند. با شبکه‌سازی، جایگاه تولید در صنعت ارتقا پیدا کرده، برند موردنظر مطلوب جامعه شده و قیمت محصولات هم رقابتی می‌شود. این امر استانداردهای ساخت محصولات را به سمت بین‌المللی شدن سوق داده و مشتری جهانی خواهند داشت. او تصریح کرد: البته کسب‌وکارهای نوپا از ابتدای شکل‌گیری در قالب هوشمند پی‌ریزی شده‌اند و با الگوگیری از شبکه‌سازی فعالیت دارند. خانی در ادامه سخنان خود به نکته سوم اشاره کرد و گفت: آنچه این روزها بسیار اهمیت دارد، سبزسازی و سازگاری کسب‌وکارها با محیط‌زیست پایدار است. این مسئله از موضوعی استحبابی خارج شده و به یک جریان بین‌المللی تبدیل شده است. بهره‌مندی از محصولات سبز، انرژی پاک، الزام عدم آلوده‌سازی محیط‌زیست و حتی ایجاد محیط‌زیست جدید جزو مولفه‌های سبزسازی اقتصادی هستند. او یادآور شد: شیوع ویروس کرونا، جاری شدن سیلاب‌ها، آتش‌سوزی‌ها و... همگی حکایت از آن دارد که هرچه از طبیعت و محیط‌زیست فاصله بگیریم، چندبرابر آن دچار آسیب خواهیم شد. تاکید می‌شود صاحبان کسب‌وکارها، بازسازی فناوری در تولید را براساس الگوی سبز پیگیری کنند.

طراحی نو با مواد دورریختنی

مشاور کسب‌وکار و کارآفرینی در ادامه با بیان نکته‌ای ویژه، عنوان کرد: یکی از موضوع‌های مهم برای توسعه پایدار، نوآوری در مواد اولیه است. در کسب‌وکارهای استارت‌آپی رویکرد استفاده بهینه از مواد اولیه بازیافتی و دورریختنی بسیار موردتوجه است. حتی در این راستا، شرکت‌های دانش‌بنیان زیادی هم در ایران و در اغلب کشورها براساس استفاده از مواد دورریختنی شکل گرفته‌اند.

مشاور کسب‌وکار و کارآفرینی افزود: نوآوری در این بخش منجر به بهره‌وری و خلق ارزش مجدد از خروجی یک پروژه دیگر شده که در دستور کار بسیاری از کسب‌وکارهای نوظهور قرار گرفته است. به‌عنوان مثال در کارخانجات پوشاک، ساختمان‌سازی، ریسندگی و بافندگی و حتی کسب‌وکارهای فعال در حوزه نوشت‌افزار و سرگرمی نوآوری در استفاده مجدد از مواد دورریختنی به‌عنوان مواد اولیه و طراحی نوآورانه بسیار موردتوجه است. شاید باورش برای عامه مردم سخت باشد اینکه یک تغییر کوچک در پلتفرم، بهره‌وری را بسیار افزایش می‌دهد. وی اظهار کرد: در واقع پایه این کسب‌وکارها مواد دورریختنی بوده که در طبیعت با آنها مواجه هستیم. توصیه بازآفرینی و بازمهندسی فرآیند تولید علاوه‌بر روزآمدی، الگویی در بهره‌وری به‌شمار می‌رود. خانی در پایان به موضوع مشاغل آینده پرداخت و گفت: امروز به‌طور جدی با پدیده مشاغل آینده در حوزه کسب‌وکارهای تولیدی و خدماتی مواجه هستیم که این الگوهای جدید زمینه حذف مشاغل سنتی را به‌دنبال خواهد داشت. این رویش و ریزش جهانی بوده و کسب‌وکارها را مستلزم تغییراتی با مهارت‌های فردا می‌کند. در واقع ضروری است تا نیروی کار جدید با مهارت‌های چندجانبه آموزش‌دیده و تربیت شود.

وزارت راه و شهرسازی
اداره کل راه و شهرسازی استان تهران

اداره کل راه و شهرسازی استان تهران

نوبت دوم

آگهی مزایده عمومی فروش املاک و اراضی سازمان ملی زمین و مسکن ۱۴۰۱/۰۴

اداره کل راه و شهرسازی استان تهران به نمایندگی از سازمان ملی زمین و مسکن در نظر دارد تعدادی از املاک و اراضی به شرح ذیل را از طریق مزایده عمومی و بصورت نقدی به فروش برساند.
در خصوص فراخوان اراضی با کاربری آموزشی و بهداشتی درمانی فقط اشخاص حقیقی و حقوقی می‌توانند شرکت نمایند که دارای موافقت اصولی از مراجع ذیصلاح باشند.

لیست واحدها

ردیف	شهر	پلاک اصلی مادر	فرعی	مساحت (متر مربع)	آدرس و کاربری	سپرده شرکت در مزایده (ریال)	بهاء کل (ریال)	توضیحات
۱	تهران	۳۳۷۵	۵۳۷۶	۱۵۰	تهران، الهیه، خیابان گلنار، خیابان شاهین پناهی، برج پردیسان، واحد ۶، طبقه ششم شمالی دارای یک واحد پارکینگ - یک واحد انباری(کاربری مسکونی)	۶,۸۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۳۶,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰	دارای سند مادر و واحد آپارتمان فاقد سند تک‌برگ و فاقد پایانکار می‌باشد و صرفا با قرارداد واگذاری انتقال داده می‌شود و به محض صدور سند بنام دولت با نمایندگی سازمان ملی زمین و مسکن اسناد مزبور (در صورت تسویه‌حساب) به نام برنده مزایده انتقال خواهد یافت.
۲	تهران	۳۳۷۵	۵۳۷۶	۲۱۸,۲۲	تهران، الهیه، خیابان گلنار، خیابان شاهین پناهی، برج پردیسان واقع در طبقه دوم شرقی واحد ۲ - دارای یک واحد پارکینگ - یک واحد انباری(کاربری مسکونی)	۹,۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۸۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	دارای سند مادر و واحد آپارتمان فاقد سند تک‌برگ و فاقد پایانکار می‌باشد و صرفا با قرارداد واگذاری انتقال داده می‌شود و به محض صدور سند بنام دولت با نمایندگی سازمان ملی زمین و مسکن اسناد مزبور (در صورت تسویه‌حساب) به نام برنده مزایده انتقال خواهد یافت

اراضی با کاربری آموزشی و بهداشتی

ردیف	شهر	پلاک اصلی	فرعی	مساحت (مترمربع)	کاربری	سپرده شرکت در مزایده (ریال)	بهاء کل (ریال)	توضیحات
۱	تهران	۲	۵۹۹۷۵	۳۲۰۱.۲۶	زمین با کاربری بهداشتی- درمانی تهرانسر بلوار یاس خیابان نیایش نبش کوچه صداقت زمین	۲۷,۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۶۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	دارای سند تک برگ
۲	دماوند	۷۱	قسمتی از پلاک ۳۰۱۷	۲۰۰۰	زمین با کاربری آموزشی دماوند شهرک محک بلوار یادگار امام خیابان احسان احسان ۳	۴,۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۹۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	فاقد سند تک برگ دارای سند مادر

برندگان اراضی فراخوان با کاربری آموزشی و بهداشتی - درمانی می‌بایست پس از انعقاد واگذاری ظرف مدت ۶ ماه نسبت به اخذ پروانه ساختمانی و احداث و اتمام بنا مطابق طرح تاییدشده در موعد مقرر در پروانه ساختمان اقدام نمایند و صدور سند نیز پس از ارائه گواهی پایانکار ساختمانی از شهرداری و ارائه گواهی بهره‌برداری از ارگان ذیربط صورت خواهد پذیرفت.

کلیه مراحل برگزاری مزایده از دریافت اسناد و شرایط مزایده تا ارائه پیشنهاد مزایده‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد. تضمین شرکت در مزایده به یکی از دو صورت **الف)** واریز نقدی سپرده شرکت در مزایده و یا **ب)** ضمانت‌نامه بانکی سپرده شرکت در مزایده به مبلغ سپرده به حساب شماره ۴۰۰۱۰۳۷۱۰۶۳۷۲۷۷۷ به شناسه واریز ۹۸۹۲۸۶۵۰۰۱۰۷۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰بانک مرکزی

مهلت دریافت شرایط مزایده از سامانه ستاد: از تاریخ ۱۴۰۱/۴/۸ ساعت ۱۲ لغایت: ۱۴۰۱/۴/۱۸ساعت ۱۲ (چنانچه بعد از تاریخ ۱۴۰۱/۴/۱۸ همچنان امکان دریافت اسناد از سامانه ستاد ایران امکان‌پذیر باشد ادامه عملیات بلامانع می‌باشد)

مهلت و محل ارائه پیشنهادات و تحویل پاکت ضمانتنامه: از تاریخ ۱۴۰۱/۴/۸ ساعت ۱۲لغایت ۱۴۰۱/۴/۲۸ ساعت ۱۲ از طریق سامانه ستاد در آدرس فوق‌الذکر

صرفا مزایده‌گرانی که ضمانت‌نامه بانکی تهیه کرده‌اند پس از اسکن و بارگزاری در سامانه باید تا تاریخ آخرین مهلت ارائه پیشنهاد، آن را در پاکت دربسته قرار داده و روی آن نام و نام خانوادگی ، شماره ملی، آدرس ملک ، ردیف آگهی و پلاک ثبتی که در مزایده شرکت نموده اند قید نموده و به دبیرخانه اداره کل راه و شهرسازی استان تهران به آدرس خیابان شهید سپهبد قرنی خیابان کلانتری پلاک ۸۰ تحویل نمایند.

تاریخ و مکان بازگشایی پاکات مزایده: ۱۴۰۱/۴/۲۹ ساعت ۸ صبح (حضور کلیه مزایده‌گران در زمان و محل بازگشایی در آدرس فوق بلامانع است) تلفن تماس بابت پاسخگویی به سئوالات ۸۸۹۲۳۹۰۱ داخلی ۱۲۹۲

اداره کل راه و شهرسازی استان تهران

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان مازندران

نوبت اول
شناسه ۱۳۴۱۷۸۲

آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی حوزه شهرستان ساری منطقه یک

برابر رای شماره ۱۴۰۱۶۰۳۱۰۰۰۱۰۰۰۴۵۶ مورخه ۱۴۰۱/۰۳/۱۹ که در هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی منطقه یک ساری تصرفات مالکانه آقای علیرضا جعفری فرزند اکبر در ششدانگ یک قطعه زمین مشتمل بر ساختمان به مساحت ۲۲۷/۸۲ مترمربع قسمتی از پلاک ۳۴۲۸ اصلی واقع در قریه شریف‌آباد بخش یک ثبت ساری خریداری مع‌الواسطه از مالک رسمی محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی‌که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض، دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. کلاسه پرونده ۱۴۰۰/۱۱۹۸

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۴/۱۱ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۴/۲۵

سید کاظم موسوی بشلی، سرپرست اداره ثبت اسناد و املاک منطقه یک شهرستان ساری

یادداشت

بیماری هلندی در حال اوج‌گیری

امیرحسن کاکایی
عضو هیات‌علمی دانشگاه علم‌وصنعت

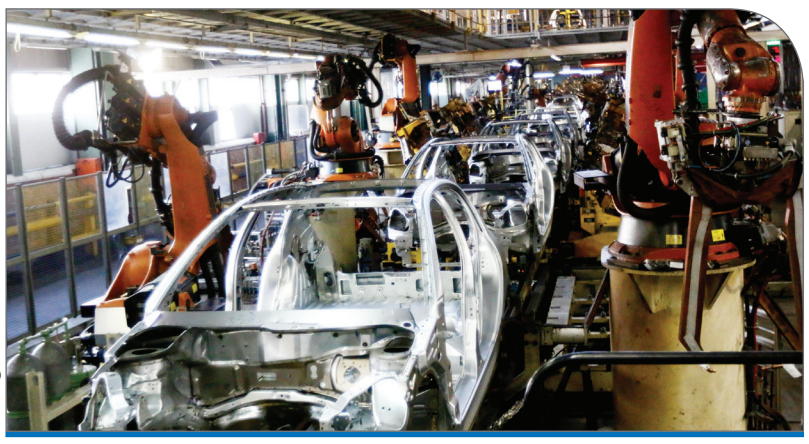
سال‌هاست صنعت خودرو در ایران به‌ظاهر راه افتاده است. در حدود دهه ۴۰ خورشیدی صنعت بر مبنای مونتاژ آغاز و از همان زمان، برنامه‌های توسعه زیرساخت‌های صنعتی در کشور تدارک دیده شد. سازمان مدیریت صنعتی و سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران تقریبا همزمان با همت کسانی مانند عالی‌خانی و نیازمند راه افتاد و انجام کارهای بزرگی تدارک دیده شد. البته در دهه ۵۰ با افزایش یک‌باره درآمدهای نفتی، بسیاری از برنامه‌ها بهم خورد و مسئولانی که در دهه ۴۰ برنامه‌های بزرگ توسعه‌ای را تدارک دیده بودند، کنار گذاشته شدند و بیماری هلندی اوج گرفت. دهه ۶۰ هم که تقریبا در جنگ و پیامدهای آن گذشت. با شروع دهه ۷۰ با توجه به کمبود منابع و با کاهش شدید درآمدهای نفتی، بزرگانی مانند ترکان و نژادحسینیان، برنامه‌های بزرگی را تدارک دیدند. افراد بزرگی هم این برنامه‌ها را همراهی کردند و به اجرا درآوردند و در دهه ۷۰ با سیاست خودکفایی، جهشی بزرگ را برای صنعت خودرو رقم زدند که نتیجه آن ظهور خودرو ملی با مالکیت معنوی ایرانی، ایجاد تیم‌های طراحی و توسعه در برخی قسمت‌های مهم مانند بدنه و تزئینات و همچنین توسعه زنجیره تامین در ابتدای دهه ۸۰ بود. صنعت خودرو با زنجیره‌ای گسترده از تولیدکنندگان کالاها و خدمات داشت رشد واقعی خود را آغاز می‌کرد که در اوایل دهه ۸۰، قیمت نفت بالا رفت و بیماری هلندی دوباره در ایران عود کرد و بسیاری از کارهای توسعه‌ای رها شد. بسیاری از تیم‌های مهندسی فروپاشیدند و خیلی‌ها سر از کشورهای صنعتی درآوردند. البته از انصاف به دور است اگر یادی نکنیم از به ثمر رسیدن طراحی موتور ملی در میانه دهه ۸۰. البته این موضوع همزمان شده بود با جهش قطعه‌سازی در چین و نتیجه آن در اواخر این دهه، واردات بی‌رویه قطعات چینی شد. با شروع تحریم‌های هسته‌ای در دهه ۹۰، مسئولان دوباره یاد توسعه مبتنی بر توان داخلی افتادند. البته این موضوع همزمان شد با کاهش قیمت نفت. دهه ۹۰، با فراز و نشیب‌های عجیبی تمام شد. توسعه توان فنی در دستور کار قرار گرفت و به‌تدریج تا جایی پیش رفتیم که طراحی بسیاری از اجزای خودرو را فراگرفتیم و در آخرین کاری که در انتهای دهه ۹۰ انجام شد، در خودرو تارا، برای نخستین‌بار طراحی یک خودرو را بدون کمک مستقیم خارجی‌ها انجام دادیم و توانستیم مسئولیت طراحی را بر عهده بگیریم. در دو سال گذشته، کارهای عمیق‌تری در توسعه داخلی‌سازی انجام شد که از جمله مهم‌ترین‌های آنها، داخلی‌سازی ECU و ACU، محور خودرو و رام آن و طراحی گیربکس نیمه‌اتوماتیک AMT و بردهای کنترلی آن است. البته کارهایی مانند توسعه پلتفرم برق و الکترونیک خودرو، خانواده موتور جدید با آخرین فناوری‌های روز دنیا، گیربکس اتوماتیک دو کلاچه DCT نیز در حال انجام است. همچنین چند روز پیش خودرو CUV بر مبنای پلتفرم نسبتا به روز با طراحی کاملا جدید و با کیفیتی بالا رونمایی شد که نامش را «ری‌را» گذاشتند. هر چند عمده رسانه‌ها با اکثریت وکلای مجلس و بسیاری از مسئولان همراهی کرده و صنعت را چنان غیرمنصفانه موردنقد قرار دادند که نمی‌توانیم پیشرفت‌ها را ببینیم و به آنها افتخار کنیم.

همان‌طور که می‌دانید در ۴ سال گذشته صنعت خودرو در سنگین‌ترین تحریم‌های قرن اخیر قرار گرفت. در این میان، مسئولان و سیاست‌گذاران با قیمت‌گذاری دستوری غلط و همچنین اجرای سیاست‌های اشتباه در تولید زیانده، جابه‌جایی‌های بدون منطق اقتصادی مدیران عامل دو خودروساز اصلی و ایجاد انواع موانع قانونی در مقابل توسعه صنعت، به‌جای آنکه به این صنعت کمک کنند، در عمل با برنامه تحریمی امریکا همراهی کردند و به این صنعت ضربه زدند. حال می‌بینیم که این صنعت به چه روزی افتاده است. از یک‌سو آماده یک جهش بزرگ فناورانه است و از سوی دیگر، به علت کیفیت پایین، سیاست‌گذاران به جای اینکه مشکلات فنی و اقتصادی جلوی روی این صنعت را برطرف کنند، در عمل زیان بالای صد هزار میلیارد تومانی را به صنعت تحمیل کردند و دائم مشغول تخریب وجهه این صنعت در میان مردم هستند. حال وزیر با تمام شجاعت، افتخار خود را حمایت از واردات می‌داند. او ادعا می‌کند که واردات خودروهای زیر ۱۰ هزار دلار را به هر قیمتی انجام خواهد داد. وزارتخانه به جای آنکه مشکلات صنعت را حل کند، به بهانه ایجاد رقابت در بازار می‌خواهد با دلار ارزان در اختیار خودش، واردات انجام دهد. کار تا جایی پیش می‌رود که تا می‌تواند تلاش می‌کند، تعرفه‌ها را پایین بیاورد. در همین سوال اخیر از وزیر صنعت، معدن و تجارت، اصل سوال این است که چرا واردات برای کنترل بازار و رقابت‌پذیری صنعت خودرو انجام نمی‌شود و بدین‌ترتیب فضای کشور را دوباره آماده می‌کنند تا بیماری هلندی آن شعله‌ور شود. اما چگونه؟ از یک‌سو قیمت نفت بالا رفته و از سوی دیگر، میلیاردها دلار ایران در دنیا بلوکه‌شده که با موفقیت مذاکرات وین یا قطر، ناگهان آزاد می‌شود. از آن طرف، تورم داخل کشور بیداد می‌کند و درنتیجه تولید داخلی نمی‌تواند در مقابل واردات با ارز کنترل‌شده، مقاومت کند. نتیجه؟ به‌طور طبیعی واردات با ارز ارزان‌تر از ارزش واقعی آزاد می‌شود. از سویی وزیر هم تعرفه را تا آنجا که می‌تواند پایین می‌آورد. اما این صنعت با این همه زیان انباشته و کمبود سرمایه، دست بسته در تامین مواد اولیه با کیفیت و فناوری مناسب از بازار بین‌المللی و تورم دست‌کم ۴۰ درصدی، چگونه می‌تواند مقاومت کند؟ با واردات CKD و CBU، برنامه‌ای که وزیر از دو خودروساز خصولتی می‌خواهد. در چنین شرایطی چه کسی زیان خواهد کرد؟ عملا در چنین وضعیتی تمامی برنامه‌های توسعه داخلی به‌سرعت با شکست روبه‌رو خواهند شد و ترمز توسعه داخلی کشیده می‌شود. نتیجه؟ صنعت خودرو دوباره وارد یک فاز جدید وابستگی شدید می‌شود و دوباره تیم‌های توسعه از هم می‌پاشد. به‌نام رقابت، واردات انجام می‌شود و بازار جولانگاه خودروهای چینی و نهایتا هندی خواهد شد. آیا می‌دانید اگر همان ۲ میلیارد دلاری که وزیر به قول خودش برای واردات خودرو کنار گذاشته و دست‌کم ۲۰۰ خودرو می‌توان با آن وارد کرد، برای توسعه صنعت خودرو و تامین مایحتاج خارجی آن تخصیص می‌دادند، در سال یک میلیون خودرو تولید می‌شد و حداقل معادل ۸ میلیارد دلار به‌طور سالانه ارزش‌آفرینی در کشور انجام می‌شد؟ کیفیت پایین است؟ خوب به جای آنکه با شرکت‌های تجاری خارجی مذاکره کنید و توان خود را در واردات خودرو به رخ بکشید، مشکلات تامین فناوری و مواد اولیه را حل کنید. پایان این مسیری که می‌رویم، تخریب کامل صنعت خودرو و در نهایت وابستگی کامل بازار به خارجی‌ها خواهد بود. یک‌بار هم که شده بیایید جلوی وسوسه استفاده از دلارهای نفتی بایستید و بیماری هلندی را مهار کنید.

کارهای روی زمین مانده صنعت

فاطمه امیراحمدی
editor@smtnews.ir

دولت سیزدهم در بخش صنعت با پرونده‌ای از کارهای انجام‌نشده روبه‌رو بود که طی دولت‌های قبل، روی‌هم انباشته شده‌اند؛ از این‌رو مسئولیت این دولت و دولت‌های بعدی سنگین و سنگین‌تر می‌شود. در ادامه کارشناسان حوزه صنعت و اقتصاد در گفت‌وگو با صمت به چالش‌ها و ابرچالش‌های موجود در این دو حوزه اشاره دارند که می‌خوانید.

عکس: صمت

فشارهای بیرونی

امین دلیری، کارشناس اقتصاد و مدرس دانشگاه: بیشتر مشکلات و چالش‌های اقتصادی کشور ریشه در مدیریت داخلی دارد و بسیاری دیگر به عوامل متعدد بیرونی مرتبط است. بسیاری از این معضلات اقتصادی ناشی از دشمنی بی‌حدوحصر امریکا و متحدان او در اعمال فشارهای حداکثری بر اقتصاد ایران بوده است.

تصمیمات ارزی

برخی از مسئولان کشور برای مقابله با خنثی کردن تحریم‌ها، تصمیم‌های اشتباهی اتخاذ کردند. تصمیماتی مانند فروش بی‌رویه سکه و اختصاص ارز ۴۲۰۰ تومانی به تعداد زیادی از متقاضیان ارز و افزایش ۲۰۰ درصدی قیمت بنزین. افزایش نرخ برابری ارز تا مرز ۳۰ هزار تومان موجب شد بهای کالاها و خدمات ضروری مردم و همچنین قیمت تمام‌شده محصولات داخلی سیر افزایشی داشته باشند و هرچند روز یک‌بار تغییرات قیمتی را تجربه کنند. نتیجه این تحولات به بدترشدن شرایط منتهی و به عامه مردم فشار مضاعفی تحمیل شد. در این دوران پرمشقت، تصمیمات شتابزده مدیریتی برای اقتصادی بیشتر اثر معکوس داشت؛ بنابراین رئیس‌جمهوری سیزدهم با ابرچالش‌هایی مانند نرخ تورم بالا، حجم بالای نقدینگی، کسری بودجه سنگین، نرخ بالای بیکاری و به‌ویژه نرخ بالای بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی، کاهش شدید سرمایه‌گذاری در بخش تولید و راه‌اندازی ظرفیت‌های خالی واحدهای تولیدی و تضییقات و آلام ناشی از سختی معیشت مردم و دیگر مشکلات اقتصادی و مالی و درآمدی که قبلا به آنها اشاره داشته‌ایم، روبه‌رو شد.

اصلاح نظام توزیع مالی

همان‌طور که تاکید شد باید نخستین اولویت در اقتصاد و صنعت رسیدگی به وضعیت معیشت مردم است. این موضوع کار سختی نیست، چون نیاز به منابع مالی زیادی ندارد و با اصلاح نظام توزیع، عملی است. کالاهای اساسی و ضروری مردم باید با روش‌های مناسب توزیع شوند و به‌دست مصرف‌کنندگان برسند. ابزارهای لازم با توجه به طراحی سامانه‌های هوشمند وجود دارد و فقط همت، جدیت و اراده در عمل و اجرای مسئولان ذی‌ربط را می‌طلبد تا مردم تغییر و تحولاتی را در وضعیت معیشت خود احساس کنند. این نخستین اقدام مهمی است که اعتماد را به ۷۰ درصد جامعه که منتظر چنین روزی هستند، برمی‌گرداند.

رئیس‌جمهوری سیزدهم با جلب اعتماد عمومی بهتر می‌تواند برنامه‌های اصلاحی خود را بدون مانع اجرایی کند.

راه‌اندازی دوباره واحدهای تولیدی

دومین اولویت، راه‌اندازی واحدهای تولیدی تعطیل یا واحدهایی است که با ظرفیت‌های پایین مشغول فعالیت هستند، تا در اسرع‌وقت موانع در مسیر فعالیت آنها برداشته شود. در گام بعدی، ضوابط دست‌وپاگیر و مزاحم و قوانین و مقررات زائد سر راه سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در بخش تولیدات اعم از صنعت، کشاورزی و دامی کشور باید برداشته شوند یا به حالت تعلیق درآیند. غیر از رعایت مقررات زیست‌محیطی که دولت باید روی آنها نظارت داشته باشد، در بقیه موارد، سرمایه‌گذار بخش خصوصی با محاسبه هزینه‌فایده پروژه تولیدی خود، بهتر می‌تواند تصمیم‌گیری کند.

ضرورت امتیازدهی

اگر دولت بخواهد سرمایه‌گذاری‌های بخش خصوصی را به سوی تولیدات اساسی و ضروری هدایت کند باید با ایجاد انگیزه‌ها و مشوق‌های مالی و تسهیلات مالیاتی و بیمه‌ای، آماده‌سازی زیرساخت‌هایی مانند آب، برق، گاز و وسایل ارتباطی را در دستور کار قرار داده و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی را به این سمت سوق دهد. ایجاد شهرک‌های صنعتی نمونه‌ای از اقدامات انجام‌شده برای آماده‌سازی زیرساخت‌ها از سوی دولت است.

همزمان با اجرای برنامه‌های اصلاحی در راستای مهار نرخ تورم، رشد نقدینگی و کسری بودجه از طریق کاهش هزینه‌های جاری با اصلاح نظام اداری کشور و منطقی‌کردن روند رشد بازار سرمایه نسبت‌به واکنش به تغییرات متغیرهای اقتصادی که به موازات بازار سرمایه دارای نوسان‌های فصلی یا دستوری هستند باید واکنش این برنامه‌های اصلاحاتی را در بازار طلا و ارز موردتوجه قرار داد.

اصلاح رویه مبادلات

دیگر برنامه‌های اصلاحی دولت در زمینه مبادلات تجاری باید براساس برنامه‌های اقتصادی باشد. صادرات محصولات داخلی که دارای بازارهای دائمی در خارج از کشور هستند، باید موردحمایت دولت باشد یا واردات کالا در قالب تنظیم تعرفه‌های ترجیحی برای کالاهای اساسی، ضروری و مواد اولیه، کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای باشد. کالاهای غیرضروری و لوکس نیز فقط به‌منظور کسب درآمدزایی برای دولت و به‌لحاظ جلوگیری از قاچاق باید در برنامه‌های دولت موردتوجه باشند. علاوه‌بر این، رئیس‌جمهوری باید موانع ایجادشده سر راه کالاهای صادراتی و انتقال ارز حاصل از صادرات را با ایجاد تعامل سازنده در مناسبات بین‌المللی و افزایش مراودات تجاری با کشورهای دوست برداشته و فعالیت این بخش‌ها را تسهیل کند.

مبارزه با رانت

از دیگر اولویت‌های بسیار مهم در اقتصاد و صنعت، مبارزه ریشه‌ای با فساد، رانت‌خواری و زدوبندهای فسادآلود در روابط ناسالم اقتصادی است. ماموریت بزرگی در راه مبارزه با فساد و ویژه‌خواری داریم و باید به‌طور خستگی‌ناپذیر تلاش برای خشکاندن این پدیده مذموم را ادامه دهیم. اگر برنامه تعریف‌شده روشنی برای انجام موضوعات اشاره شده نداشته باشیم، انجام آنها سخت است و در مقابل اگر گام‌به‌گام مراحل اصلاح و جراحی اقتصاد را به‌دست افراد متخصص و مجرب بدون هیاهو و شتابزدگی بسپاریم و یک تیم اقتصادی هماهنگ این ماموریت خطیر و مهم را برعهده گیرد، آسان است. مسئولان دولتی باید با رصد برنامه‌های در دست اجرا با ایجاد سامانه‌های هوشمند نظارت عالی متمرکز، هدایت دولت را با یک نظارت راهبردی و عالی از سوی سامانه‌های هوشمند دنبال کنند. مقاطع حساس، فرصت آزمون‌وخطا نیست و باید نسبت به هر اقدامی آگاه بود و از عهده اجرا برآمد.

> امین دلیری: راه‌اندازی واحدهای تولیدی تعطیل یا واحدهایی که با ظرفیت‌های پایین مشغول فعالیت هستند، از اولویت‌های مهم است که باید در اسرع‌وقت به آنها رسیدگی شود

خصولتی‌ها و رانت اقتصادی

احسان سلطانی، پژوهشگر و مشاور اقتصادی و صنعتی: در دو دهه گذشته عمده توسعه صنعتی در صنایع بزرگی بوده که خصولتی اداره می‌شوند، چراکه منابع رانتی در اختیار دارند. در این بین به توسعه صنایع دیگر که درجه خصولتی کمتری دارند و در حوزه توزیع رانت با سایر صنایع برابر نیستند، توجه کمتری شده، در حالی که صنایع کوچک و متوسط مربوط به بخش خصوصی واقعی هستند. این صنایع تقریبا به حال خود رها شده‌اند. در دولت و مجلس توجه ویژه به بنگاه‌های خصولتی شده در حالی که باید از این صنایع که کاملا مربوط به بخش خصوصی هستند، حمایت شود و منابع موردنیازشان را تامین و تضمین کنند تا رشد اقتصادی محقق شود. صنایع بالادستی و بزرگ یک سلسله ویژگی‌هایی دارند از جمله اینکه به‌شدت به منابع مالی متکی بوده و سرمایه‌بر هستند و علاوه‌بر این، اشتغالزایی پایینی دارند. عمده این صنایع، خام‌فروشی کرده و درصد آلایندگی زیست‌محیطی آنها بالاست و در کنار تمام این ویژگی‌ها، ارزش‌افزوده پایینی تولید می‌کنند. به‌عنوان مثال در حوزه خودروسازی، صنعت قطعه کشور ضعیف است.

یک خودروساز قوی، نیاز به زنجیره تامین قوی دارد. به‌طور عمده صنعت خودرو روی این موضوع متمرکز است که قطعات وارد و در داخل مونتاژ شود. شرکت‌های خصوصی خودروساز عمدتا با این روش فعالیت و تولید داشته و نمایندگی خودرویی را از چین در اختیار دارند و مدل‌هایی را مونتاژ و به‌نام تولید داخل به بازار عرضه می‌کنند.

ارزش‌افزوده و بخش خصوصی

ارزش‌افزوده و اشتغال در صنایع ماشین‌سازی و فلزات دو برابر صنعت فولاد است اما از آنها حمایتی نمی‌شود.

در کشور صنایع فولاد قدرتمند هستند و بنگاه‌هایی مانند ماشین‌سازی که در اقتصاد و صنعت تاثیر زیادی دارند، به‌شدت ضعیف هستند. به‌نوعی صنایعی مانند چرم، مبلمان، نساجی و پوشاک، کفش، محصولات پلاستیکی و... مورد بی‌مهری و بی‌توجهی قرار گرفته‌اند. رانتی که در کشور در حوزه انرژی وجود دارد، فقط به صنایع بالادستی می‌رسد و واحدهای صنعتی پایین‌دستی از این منابع و مشوق‌ها بی‌بهره مانده‌اند؛ از این‌رو صنایع بزرگی در کشور فعالیت دارند که فقط مواد خام تولید می‌کنند و صنایع پایین‌دستی هم در حالتی بین مرگ و زندگی فعالیت دارند.

با توجه به ظرفیت کشور در حوزه صنعت، اگر تولیدات فلزات اساسی مانند فولاد و... را تبدیل به محصول نهایی با ارزش‌افزوده کرده و صادر کنیم که ظرفیت نیمی از آن هم در کشور موجود است، ارزآوری حوزه صنعت دو برابر می‌شود. ایران از این طریق می‌تواند حدود ۵۰ میلیارد دلار درآمد ارزی بیشتری داشته باشد. علاوه‌بر این، سبد محصولات تولید کشور متنوع‌تر می‌شود و در برابر تحریم‌ها و محدودیت‌های بین‌المللی مقاوم‌تر می‌شویم. در کنار آن، بازارهای منطقه را نیز در اختیار خواهیم داشت.

این مسائل چالش‌ها و راهکارهای صنعت بوده که باید مدیران و مسئولان کشوری به آن توجه داشته باشند و برای آنها برنامه‌ریزی کنند.

ضعف مدیریتی واحدهای تولیدی

بخشی از ضعف‌ها به مسائل درونی صنایع برمی‌گردد. مشکلات صنایع کوچک و متوسط بی‌شمار است. به‌عنوان نمونه، مدیریت‌ها سنتی بوده و به نوآوری توجه چندانی نمی‌شود. توسعه دغدغه نیست و به آموزش نیروی انسانی توجه لازم نمی‌شود؛ از این‌رو تولید اقتصادی نداشته و با ارزش‌افزوده کم فعالیت دارند. محصولات آنها از کیفیت بالایی برخوردار نیست و بازار تقاضایی بالایی ندارند تا به فکر توسعه بازارهای خود و عوارض دریافت کند که تشویقی برای تولید محصولات با ارزش‌افزوده بالا باشد. علاوه‌بر این، تولیدکنندگان محصولات نهایی باید از معافیت مالیاتی برخوردار باشند تا به‌این ترتیب خام‌فروشی محدود شود.

در کلان موضوع برای رشد صنعتی نخست باید صنایع پایین‌دستی توسعه پیدا کنند. دوم اینکه صنایع اشتغالزا مانند چرم‌سازی، مبلمان‌سازی، ماشین‌سازی و.. که زمینه کاهش نرخ بیکاری را در کشور فراهم می‌کنند، حمایت و تقویت شوند، چراکه ارزش‌افزوده در این صنایع نهفته است. سوم هم این است که در صنعت خودرو، لوازم‌خانگی و... زنجیره تامین و قطعه‌سازان تقویت شوند. واردات قطعه و مونتاژ محصول در داخل، نفعی برای صنعت و اقتصاد کشور نخواهد داشت.

مورد چهارم، توجه ویژه به موضوعاتی مانند تحقیق‌وتوسعه (R&D)، خلق دانش، نوآوری، آموزش نیروی انسانی و استفاده از افراد ماهر است.

> احسان سلطانی: باید صنعت خودرو، لوازم‌خانگی و... زنجیره تامین و قطعه‌سازان تقویت شوند؛ واردات قطعه و مونتاژ محصول در داخل، نفعی برای صنعت و اقتصاد کشور نخواهد داشت

سخن پایانی

صنعتی پویا و موفق است که دارای ارزش‌افزوده بیشتر باشد. در این میان، بخش صنعت کشور ما آن‌گونه که باید به معنای واقعی مولد نیست، زیرا در خوشبینانه‌ترین حالت تولید، وابستگی تولیدکنندگان به بازار داخل است. از این‌رو در کنار خام‌فروشی، محدود بودن بازارهای صنایع ایرانی از دیگر معضلات این بخش است.

کارشناسان معتقدند دولت سیزدهم باید برای اولویت‌هایی مانند بهبود وضعیت معیشت مردم چاره‌اندیشی کنند، چراکه کاهش قدرت خرید آنها بازار داخل تولیدکنندگان را هم تحت‌الشعاع قرار داده است.

البته این موضوع در صنعتی مانند خودرو سبب دلال‌پروری و آشفتگی بازار آن شده است. حال باید دید کارشناسان اقتصادی و صنعتی دولت سیزدهم برای چالش‌ها و مشکلات موجود چه برنامه‌های کوتاه‌مدت و بلندمدتی تدوین خواهد کرد.

فرهنگ‌سازی، نیاز مغفول صنعت معدن

عکس: آیدا فریدی

گفته می‌شود مناطق محروم روستایی به هر میزانی که مستعد رشد و بالندگی هستند، به همان میزان و به‌دلیل فقر و بیکاری در معرض فساد و آسیب‌های اقتصادی و اجتماعی قرار دارند. معادن این قابلیت را دارند تا با ایجاد اشتغال محلی، رونق و آبادانی را به مناطق کمتر برخوردار ببرند، اما دلایلی چند موجب شده این ظرفیت ارزشمند تاکنون چنان که باید و شاید مورد توجه قرار نگیرد. یکی از دلایل این کم‌توجهی کمبود سرمایه‌گذاری برای اکتشافات معدنی در نقاط دورافتاده است.

گفته می‌شود اخیرا اقداماتی در جهت سرمایه‌گذاری معدنی در مناطق دورافتاده آغاز شده که از جمله آنها توجه ایمیدرو به فعالیت‌های اکتشافی در این مناطق است.

اکتشاف در استان‌های کم‌برخوردار و محروم

مدیر اکتشاف سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران گفت: سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران مطابق تبصره ۲ ماده ۵ قانون اصلاح قانون معادن، مجاز به انجام عملیات اکتشاف در استان‌های کم‌برخوردار و محروم است و از سال ۹۲ برنامه اجرای عملیات اکتشاف را آغاز کرده است. به گزارش روابط عمومی ایمیدرو احمد فتاحی اعلام کرد: باتوجه به موقعیت قرارگیری استان‌های محروم سیستان‌وبلوچستان، خراسان جنوبی و خراسان رضوی در محدوده و پهنه نوارهای مرزی، سراوان، زاهدان، سفیدابه و همچنین در بخش غربی استان‌های آذربایجان غربی، کردستان، کرمانشاه و ایلام در قالب پهنه‌های اکتشافی، عملیات اکتشافی در حال اجراست. مدیر اکتشاف سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران گفت: نتایج عملیاتی که در بازه زمانی سال ۹۲ تا سال ۹۸ انجام شده منجر به افزایش ذخایر مواد معدنی گوناگون شد؛ به‌عنوان مثال طلای محتوا ۱۸۲ تن، سنگ آهن یک میلیارد تن، سنگ بوکسیت ۱۷ میلیون تن، زغال‌سنگ ۵۰۰ میلیون تن، عناصر نادر خاکی ۸۵ میلیون تن، مس محتوا ۱۴ میلیون تن و سرب و روی ۶ میلیون تن که فقط با احتساب ارزش در جای ۵ تا ۱۰ درصد ذخایری که اعلام شد ۲۷ میلیارد دلار به ذخایر کشور اضافه شده است. فتاحی افزود: کل هزینه‌های اکتشاف در ۸ سال گذشته هزار و ۵۳۰ میلیارد تومان بوده که در مقایسه با ارزش افزوده حاصل شده، عدد بسیار ناچیزی است.

رشد صنایع در گرو استخراج معدنی

بی‌مهری به بخش معدن مشکل بزرگی است که این صنعت به‌ویژه در نقاط محروم و دورافتاده با آن دست به گریبان است. عدم شناخت کافی ساکنان مناطق محروم نسبت به معدن، قوانین معدنی و محسنات آن بستری فراهم می‌کند که فعالیت معدنکاری دشوار و گاه غیرممکن شود و حتی زمینه سوءاستفاده و تسویه حساب‌های شخصی را فراهم آورد. این نکته‌ای است که در اعتراض شفاهی نماینده مردم بجنورد در مجلس هم به گوش می‌رسد.

محمد وحیدی با اشاره به اینکه استخراج معادن بخشی از فعالیت صنایع در کشور محسوب می‌شود، از حاکمیت خواست از بهره‌برداران این حوزه دفاع کند.

به گزارش دنیای معدن، محمد وحیدی گفت: دفاع از بهره‌برداران معدنی بخشی از نقش حاکمیت است و طبق اصل ۴۵ قانون اساسی معدن جزو انفال و در اختیار حاکمیت و نظام اسلامی است. اگر قرار باشد در این کشور صنعتی راه نیفتد، هیچ فعالیت تولیدی هم اتفاق نخواهد افتاد.

وی با اشاره به اینکه پایه اصلی راه‌اندازی صنایع، استخراج معادن است، گفت: مگر قرار است کاری غیرقانونی یا غیرعلمی یا خلاف محیط‌زیست انجام دهیم؟ قرار است فعالیت‌های صنعتی براساس قانون انجام شود؛ پس نمی‌شود افراد با زور مانع استخراج یک معدن شوند.

وحیدی با تاکید بر اینکه نمی‌توان جلوی بهره‌برداری از معادن را گرفت و آن را اعمال حاکمیت نامید، ادامه داد: آیا باید اکسید از کشور ترکیه وارد کنیم، در حالی که خودمان معادن بسیاری در این بخش داریم؟

افزایش درآمد خانوار در سایه توسعه معدن

اما خوشبختانه این مشکلات غیرقابل حل نیست و با فرهنگ‌سازی و حمایت دولت از فعالیت معدنی در زمانی کوتاهی برطرف می‌شود. نکته اینجاست که باید مزایای فعالیت‌های معدنی برای ساکنان روستاها و مناطق محروم و دورافتاده روشن شود. مزایا و محسناتی که نه‌تنها موجب رونق اقتصاد روستا می‌شود، بلکه بر درآمد و رفاه خانوارهای شهری هم موثر است. ظهیر حیدری، کارشناس معدن با اشاره به اینکه بخش معدن از مزیت‌های نسبی کشور برای توسعه به‌شمار می‌رود، اظهار کرد: توجه به بخش معدن از آنجا اهمیت پیدا می‌کند که ایران با اکتشافات نه‌چندان وسیع و دقیق با ۵۷ میلیارد تن ذخیره احتمالی در زمره ۱۵ کشور برتر معدنی دنیاست.

وی در یادداشتی شناخت مزیت‌های نسبی بخش‌های مختلف و ایجاد زیرساخت‌های مناسب برای هدایت سرمایه و سرمایه‌گذاران را از وظایف اصلی دولت‌ها در همه ادوار معرفی کرد و نوشت: با نگاهی اجمالی به احکام برنامه‌های توسعه کشور در می‌یابیم در سال‌های گذشته گاهی با احکام نه‌چندان اجرایی اهداف برنامه‌های توسعه به‌ویژه در بخش معدن و صنایع وابسته محقق نشده است.

▣ حداکثر استفاده از سرمایه ملی

وی معتقد است باتوجه به توزیع جغرافیایی معادن که عمدتا در مناطق روستایی و دورافتاده کشور پراکنده هستند، معدن ظرفیتی کارشناسی شده و مناسب برای تحقق توسعه متوازن در کشور خواهد بود. وی در یادداشت خود اشاره کرد: سهم بالای کالاهای معدنی در سبد صادراتی کشور، ایجاد ارزش افزوده مناسب، ضریب فزاینده اشتغال و امثال آن همگی دلالت بر این دارد که سرمایه‌گذاری در بخش معدن علاوه بر ایجاد توسعه متوازن سبب خواهد شد مواد معدنی که جزو انفال و سرمایه‌های بین‌نسلی هستند، به‌صورت خام فروخته نشوند و کشور حداکثر استفاده را از این سرمایه (ارزآوری، اشتغال، توسعه پایدار، تملک و ایجاد دارایی‌های سرمایه‌ای جدید) داشته باشد.

▣ کانال‌های تاثیرگذاری بخش معدن

حیدری نوشت: خلاف تصور عموم توسعه بخش معدن تاثیر قابل‌توجهی در افزایش درآمدهای خانوارهای شهری و روستایی دارد. تاثیر غیرمستقیم بخش معدن در مناطق به ارتباطات این بخش با سایر بخش‌های اقتصادی بستگی دارد. این پیوندها عبارتند از ارتباطات پیشین شامل خریدهای بخش معدن (لوازم، ابزار، مواد غذایی و...) از سایر بخش‌های اقتصاد محلی که به‌نوبه خود سبب تحریک تقاضا و ایجاد رونق در اقتصاد محلی و گاهی فرامحلی می‌شود. ارتباط پسین هم شامل صنایع پایین‌دستی(فرآوری) محصولات معدنی می‌شود که ایجاد اشتغال و ارزش افزوده در منطقه را به‌دنبال دارد. ارتباط تقاضای نهایی شامل خرید خانوارهای فعالان بخش معدن است که این خانوارها درآمد خود از فعالیت معدنی را صرف خرید مواد خوراکی، پوشاک، بهداشت، آموزش و امثال آن می‌کنند که این موضوع نیز سبب رونق اقتصاد محلی خواهد شد. وی در پایان با اشاره به اینکه دولت از تمام این فعالیت‌ها مالیات اخذ می‌کند، یادآور شد: رونق و توسعه بخش معدن سبب افزایش درآمد دولت نیز خواهد شد. البته دولت از محل وصول حقوق دولتی، بهره مالکانه، مالیات بر درآمد و مالیات بر صادرات و واردات محصولات معدنی نیز درآمدهای مجزا دارد که جمع این درآمدها در ایجاد زیرساخت‌های موردنیاز توسعه مانند راه، راه‌آهن، مراکز درمانی، مراکز آموزشی و مانند آن هزینه می‌شود.

سخن پایانی

افزایش سطح اشتغال پایدار و ثروت‌آفرینی، رونق تولید و همچنین رشد زیست‌بوم کارآفرینی را می‌توان از مهم‌ترین تاثیرات توسعه معدنکاری در کشور دانست. کارشناسان معتقدند با فعال‌سازی معادن -به‌ویژه معادن کوچک و متوسط‌مقیاس- ارزش افزوده چشمگیری نصیب اقتصاد کشور می‌شود؛ تا جایی که می‌تواند ۶۰ درصد درآمدهای نفتی را نیز پوشش دهد؛ از این رو انتظار می‌رود دولت با فرهنگ‌سازی، رفع مشکلات محلی، تسهیل فعالیت معدنکاری و حمایت از این صنعت بستر مناسبی فراهم کند تا ایرانیان در گوشه گوشه کشور به‌ویژه مناطق کمتربرخوردار از مواهب این ثروت ملی برخوردار شوند.

نوبت دوم

آگهی تجدید مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای
شماره: ۵۲۴۳۵۳۰۱

شرکت فولاد خوزستان «سهامی عام»

مناقصه‌گزار: شرکت فولاد خوزستان
شرح مناقصه: فعالیت‌های ساختمانی حمل در سایت مواد فولادسازی
نوع مناقصه: عمومی یک‌مرحله‌ای
مدت زمان: ۱۲ماه
مهلت اعلام آمادگی: تا پایان وقت اداری روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۲۰ (با ارسال ایمیل به نشانی زیر)
داوطلبان شرکت در مناقصه با مراجعه به وبسایت pim.ksc.ir، ضمن ثبت‌نام و درج کلیه اطلاعات عمومی و تکمیلی خود، مستندات و مدارک لازم خود را پیوست نمایند.
دریافت اسناد مناقصه (پس از تائید کمیته ارزیابی تامین‌کنندگان) از تاریخ ۱۴۰۱/۰۴/۲۱ به مدت دو روز در قبال واریز مبلغ ۵۰۰,۰۰۰ ریال (غیر قابل استرداد) به‌صورت آنلاین از طریق آدرس pim.ksc.ir (پس از ورود به سیستم با نام کاربری و رمز عبور / منوی مناقصات / عملیات / خرید اسناد تخصصی)
دریافت الکترونیک فایل اسناد تخصصی مناقصه از طریق آدرس pim.ksc.ir (پس از ورود به سیستم با نام کاربری و رمز عبور / منوی مناقصات / عملیات / اسناد تخصصی)
تاریخ تحویل پیشنهادات: روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۲۲
تاریخ گشایش پاکات پیشنهاد قیمت / فنی: روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۲۳
مبلغ تضمین شرکت درمناقصه: ۲,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
نوع تضمین: ۱) ضمانتنامه معتبر بانکی ۲) چک تضمینی و یا واریز مبلغ در وجه شرکت فولاد خوزستان ۳) انجام بلوکه مالی از مطالبات شرکت‌کننده نزد فولاد خوزستان
نشانی شرکت: اهواز - کیلومتر ۱۰ جاده‌اهواز بندر امام، شرکت فولاد خوزستان
مدیریت: خرید خدمات و قراردادها
ایمیل: AH.FAZELI@KSC.IR
تلفن: ۶۴۶۴-۳۲۱۳-۰۶۱
تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۴/۰۷ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۴/۱۱
روابط عمومی شرکت فولاد خوزستان

نوبت اول

«آگهی فراخوان»
شرکت سهامی ذوب آهن اصفهان

شرکت سهامی ذوب آهن اصفهان (سهامی عام)
با اطمینان بسازید

ردیف	نوع فراخوان	شماره	موضوع	مهلت ارائه پیشنهاد	زمان بازگشائی پاکات
۱	مناقصه	۹۱۶۱۵-۱۴۰۰۰۷۵۲۱	خرید ۱۴ ردیف قطعات نورد ۶۵۰	۱۴۰۱/۴/۲۱	۱۴۰۱/۴/۲۲
۲	مناقصه	۱۰۸۹۶۹-۱۴۰۰۰۸۱۶۳	خرید ۸ عدد ریل گردان جرثقیل‌های انبار شمش	۱۴۰۱/۴/۲۱	۱۴۰۱/۴/۲۲
۳	تجدید مناقصه	۸۹۶۱۸-۳-۱۴۰۰۰۶۸۰۱	خرید دو ردیف شافت و چرخدنده اصلی کنورتور فولادسازی	۱۴۰۱/۴/۲۱	۱۴۰۱/۴/۲۲

ضمناً لیست استعلام های مربوط به خریدهای متوسط (بدون برگزاری مناقصه) در سایت شرکت به آدرس ذیل درج می‌گردد.

▣ سایر موارد:
۱- زمان دریافت اسناد: از تاریخ نشر آگهی نوبت اول تا پایان ساعت اداری مهلت دریافت اسناد (مندرج در جدول)
۲- جهت دریافت اسناد و کسب اطلاعات بیشتر به آدرس www.esfahansteel.ir مراجعه فرمایید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۴/۱۱ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۴/۱۳
روابط عمومی ذوب آهن اصفهان

نوبت اول

فراخوان عمومی تجدید مناقصات یک‌مرحله‌ای
شرکت آلومینای ایران

شرکت آلومینای ایران

شرکت آلومینای ایران درنظر دارد مناقصات زیر را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس WWW.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است که مناقصه‌گران درصورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

ردیف	موضوع مناقصه	نوع مناقصه	شماره مناقصه در سامانه الکترونیکی دولت
۱	عملیات راهبری دستگاه‌های حفاری اکتشافی تمام‌هیدرولیک جهت انجام حفاری مغزه‌گیری در معادن شرکت آلومینای ایران	تجدید مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای	۲۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۲۵
۲	انجام عملیات ساخت انبارک مواد ناریه در معدن بوکسیت چک چک واقع در شهرستان یزد مربوط به شرکت آلومینای ایران	تجدید مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای	۲۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۲۶
۳	تهیه و تحویل مواد فروآلیاژی واحد تولید شمش آلومینیوم	تجدید مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای	۲۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۲۷

▣ توضیحات:
مهلت دریافت اسناد مناقصه از سامانه: از مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۱۲ لغایت مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۱۸ می‌باشد.
مهلت ارائه پیشنهاد: مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۲۹ می‌باشد.
زمان‌بازگشایی پاکت‌ها: ساعت ۱۰:۰۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۰۴ می‌باشد.
کسب اطلاعات بیشتر درخصوص اسناد مناقصه: استان خراسان شمالی- شهرستان جاجرم- شرکت آلومینای ایران، به شماره: تلفن‌های ۵۸۳۲۶۰۴۴۶۷ و ۵۸۳۲۶۰۵۳۴۵ و فکس ۵۸-۳۲۲۷۲۴۸۷
اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: مرکز تماس: ۴۱۹۳۴ - ۰۲۱
دفتر ثبت‌نام: ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸ - ۰۲۱

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۴/۱۱ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۴/۱۲
روابط عمومی شرکت آلومینای ایران

«آگهی مناقصه عمومی»
شماره ۰۱۶ -T- ۴۰۱

شرکت سنگ آهن گهرزمین (سهامی عام)
Gohar Zamin Iron Ore Co.

شرکت سنگ‌آهن گهرزمین در نظر دارد:
انجام فاز دوم مطالعات ژئوتکنیک در معدن سنگ‌آهن گهرزمین را با مشخصات در اسناد مناقصه را از طریق برگزاری مناقصه عمومی به شرکت‌های واجد شرایط واگذار نماید.
لذا از شرکت‌های توانمند در این حوزه جهت دریافت اسناد، از تاریخ ۱۴۰۱/۰۴/۱۲ لغایت ۱۴۰۱/۰۴/۱۸ دعوت به عمل می‌آید.
محل دریافت و تحویل اسناد مناقصه: *تهران، بلوار آفریقا، بلوار آرش غربی، پلاک ۱۲، شرکت سنگ‌آهن گهر زمین*
لازم به ذکر است مهلت تحویل پاکت‌ها به دبیرخانه مرکزی تهران تا ساعت ۱۵ روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۰۵ می‌باشد.
شایان ذکر است شرکت‌کنندگان محترم بایستی جهت خرید اسناد مبلغ ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال را به شماره شبای IR۶۸۰۱۵۰۰۰۰۰۰۱۱۳۷۸۰۰۲۰۰۰۷۵ واریز نمایند.
شماره تماس جهت کسب اطلاعات بیشتر: ۰۹۲۱۳۰۱۴۸۳۱
شرکت سنگ آهن گهرزمین

آگهی دعوت به مناقصه عمومی (نوبت دوم)
انتخاب پیمانکار تأمین نیروی حفاظت فیزیکی
شرکت صنایع سیمان گیلان سبز (سهامی خاص)

سیمان گیلان

در نظر دارد عملیات انتخاب پیمانکار تأمین نیروی حفاظت فیزیکی کارخانه خود را به مدت یک سال به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید. از متقاضیان دعوت می‌گردد جهت دریافت اسناد مناقصه به تارنمای اینترنتی شرکت سیمان گیلان سبز به نشانی www.gilancement.ir مراجعه و مدارک مربوطه را دریافت و حداکثر تا پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۲۲ به واحد دبیرخانه شرکت تحویل نمایند.
آدرس دفتر مرکزی: خیابان فردوسی، خیابان شهید تقوی، کوچه انوشیروانی، پلاک ۵، شرکت سیمان تهران، ساختمان شرکت صنایع سیمان گیلان سبز
ضمناً جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن: ۴۲۴۸۸۴۰۹-۰۱۳ تماس حاصل فرمایند.
شرکت صنایع سیمان گیلان سبز

با ماسبک زندگی اقتصادی را گسترش دهید
www.Gostaresh.news

خبر

مناسبات فولادی هند و روسیه

در راستای بهره‌مندی از دامپینگ روسیه، هند واردات کالاهای ارزان روسی را افزایش داده است و از این اقدام خود این‌طور دفاع کرده که قصد دارد با این کار منابع تامین کالا را افزایش دهد و مانع افزایش نرخ در بازار خود به‌دلیل کاهش عرضه شود.

به‌گزارش فولاد ایران، روسیه که به‌تازگی به‌دلیل افت تقاضای داخلی و کاهش خریداران خارجی‌اش به‌علت تحریم‌های غرب به‌دنبال افزایش صادرات به مقاصد جدید است، از کشورهایی مثل ترکیه، مصر و کشورهای آسیایی که در این تحریم‌ها حضور ندارند، نهایت استفاده را کرده و برای جلب رضایت مشتری، قیمت‌ها را نسبت به سایر عرضه‌کننده‌ها پایین آورده است.

به‌عنوان نمونه اوایل ماه مه، معاملاتی برای ورق گرم روسیه در ۷۰۰ تا ۷۲۰ دلار در هر تن سی‌اف‌آر هند نهایی شد و به‌تازگی نیز در ۶۵۰ تا ۶۶۰ دلار در هر تن سی اف آر معامله شده است. در بازار زغال‌سنگ نیز معاملاتی این‌چنینی نهایی شده است.

این معاملات به کمک توافق‌هایی که بین شعب بانک‌های روسیه در هند و بانک‌های داخلی با پرداخت‌های به روپیه و همچنین از طریق تجار چینی انجام گرفته است.

همچنین طبق بررسی‌ها، هند در طول جنگ ۱۰۰روزه روسیه و اوکراین، جزو ۱۰ خریدار اول سوخت‌های فسیلی روسیه بوده و قصد دارد تا زمانی که قیمت‌های روسیه رقابتی باشد، به این خریدها ادامه دهد.

البته درباره فولاد کمی وضعیت فرق دارد، چرا که هند خود تولیدکننده فولاد است. در همین حال خریداران هندی منتظر هستند نخستین محموله ورق گرم خریداری‌شده از روسیه وارد هند شود. این خریداران منتظر هستند که شرایط این معامله چطور پیش می‌رود و اگر مطلوب باشد، معاملات بیشتری نهایی خواهد شد.

همزمان با روز صنعت و معدن مطرح شد

راهکارهایی برای توسعه صنایع معدنی

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

در گستره بزرگ صنعت و معدن، صنایع‌معدنی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار هستند، چرا که تاثیر منحصربه‌فردی در توسعه اقتصادی، ارزش‌آفرینی، رشد تولید ناخالص ملی، اشتغالزایی و همچنین بهبود سایر مولفه‌های اقتصادی کشور دارند، از این‌رو از سیاست‌گذاران و متولیان امر انتظار می‌رود با تسهیل شرایط فعالیت در این صنایع زمینه بهبود در عملکرد آنها را فراهم کند. به مناسبت روز صنعت و معدن با مدیران و فعالان مرتبط با این حوزه گفت‌وگو کرده‌ایم. شناسایی چالش‌های حاکم بر فرآیند تولید و رفع آنها مهم‌ترین درخواست فعالان این بخش است که می‌تواند به بهبود شرایط تولید منتهی شود.

مصطفی طاهری

منصور یزدی‌زاده

تسهیل فعالیت در معدن و صنایع معدنی

مصطفی طاهری، نماینده مردم زنجان و طارم در مجلس شورای اسلامی و عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: شناساندن اهمیت و اثرگذاری بخش معدن و صنایع وابسته به آن برای سیاست‌گذاران از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. ظرفیت‌های معدنی و صنایع وابسته به آن حتی بااهمیت‌تر از نفت می‌توانند بر اقتصاد کشور اثرگذار باشند. در حال حاضر، موانع متعددی در مسیر توسعه کشور وجود دارد و تحریم‌های بین‌المللی طی سال‌های گذشته اقتصاد کشور را متاثر کرده است. در چنین شرایطی می‌توان بخش قابل‌توجهی از مشکلات کشور را با تکیه بر ظرفیت‌های این زنجیره برطرف کرد.

این عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس افزود: بیشتر معادن در مناطق کمتر توسعه‌یافته واقع شده‌اند و بدین‌ترتیب بهره‌گیری از ظرفیت‌های معدنی می‌تواند زمینه بهبود شرایط زندگی مردم را فراهم کند.

وی در ادامه و بااشاره به چگونگی شکوفایی ظرفیت‌های معدنی گفت: در گام نخست باید موقعیت ما نسبت به ظرفیت‌های معدنی مشخص شود. بدون تردید جایگاه بخش معدن و صنایع معدنی ایران با ظرفیت‌های این بخش همخوانی ندارد و فاصله زیادی با نقطه آرمانی مدنظر داریم.

در ادامه باید به راهکارهایی برای بهبود این شرایط اندیشید. تجربه حکایت از آن دارد که ورود دولت برای ارتقای جایگاه یادشده کارساز نیست و تاکنون نتایج مثبتی به‌دنبال نداشته است؛ بنابراین می‌توان با بهره‌گیری از ظرفیت‌های بخش خصوصی یا تعاونی، این کمبودها را برطرف کرد. در همین حال، انتظار می‌رود سیاست‌های حمایتی به‌گونه‌ای اتخاذ شوند که از یک‌سو زمینه فعالیت صنایع معدنی تسهیل شود و از سوی دیگر، موانع جدیدی در مسیر فعالیت این صنایع ایجاد نشود.

طاهری افزود: میانگین مجوزهای لازم برای شروع یک کسب‌وکار تازه ۴۰ مورد است، واردات به‌طور میانگین به اخذ ۶ مجوز نیاز دارد و قاچاق نیز به‌راحتی امکان‌پذیر است، در حالی که انتظار می‌رود ورود کالا از مبادی غیررسمی یا قاچاق آنقدر دشوار شود که به‌صفر برسد و آغاز کسب‌وکارها نیز با تسهیل فرآیند اخذ مجوز تسهیل شود. اعداد و ارقام یادشده مبین وضعیت نادرست تولید در کشور است و رفع آن ضروری به‌نظر می‌رسد؛ بنابراین انتظار می‌رود شرایط به‌گونه‌ای مهیا شود که سرمایه‌گذاری با صرفه اقتصادی همراه باشد؛ در همین حال از منافع جمعی مردم نیز حمایت شود. علاوه بر این باید خاطرنشان کرد که هوشمندسازی سامانه‌ها و رشد شفافیت حاکم بر زنجیره‌های معدنی زمینه بهبود فعالیت‌های حاکم بر بخش معدن و صنایع معدنی را فراهم می‌کند.

وی درباره نقش مجلس شورای اسلامی به‌عنوان قوه قانون‌گذار در حوزه مانع‌زدایی و پشتیبانی‌ها از تولید گفت: در مجموع ۷ قانون پایه بر عملکرد بخش تولید اثرگذار است. براساس بررسی‌های انجام‌شده فقط ۳۴ درصد از قوانین یادشده اجرایی می‌شوند. ۹۰درصد اجرایی نشدن این قوانین نیز فقط به‌دلیل ترک فعل بوده و از ناکارآمدی این قوانین نشأت نمی‌گیرد؛ بنابراین می‌توان با تقویت بعد نظارتی و اجرای قوانین موردبحث، زمینه تسهیل شرایط تولید را فراهم کرد. در ادامه نیز می‌توان باتوجه به شرایط روز انعطاف به خرج داد و ضعف‌ها را برطرف کرد.

توسعه متوازن، نیاز فولادسازان

منصور یزدی‌زاده، عضو هیات‌مدیره ذوب‌آهن اصفهان در گفت‌وگو با صمت گفت: دولت می‌تواند با جلوگیری از خام‌فروشی و پشتیبانی از بهره‌برداری معادن غیرفعال گامی مثبت در مسیر تامین خوراک اولیه صنایع تولیدی بردارد. نامتوازنی حاکم بر زنجیره تولید نخستین چالشی است که فعالیت در صنعت فولاد را با دشواری روبه‌رو می‌کند. باتوجه به برنامه‌های صنعت فولاد در چشم‌انداز ۱۴۰۴، باید اذعان کرد که این زنجیره به‌شدت نامتوازن است؛ یعنی با تحقق ظرفیت‌های فولادی برنامه‌ریزی‌شده، با کمبود کنسانتره و گندله روبه‌رو خواهیم شد، البته با نگاهی به آمارهای موازنه مواد اولیه در سال‌های پیش، به‌خوبی مشاهده می‌شود در سال ۱۳۹۶ برپایه ظرفیت اسمی، ظرفیت تولید کنسانتره سنگ‌آهن ۵.۴ میلیون تن مازاد، گندله ۶.۲ میلیون تن مازاد و آهن اسفنجی ۰.۵ میلیون تن مازاد نیاز بوده است.

در سال ۹۷ نیز همچنان ظرفیت تولید گندله ۳.۳ میلیون تن و ظرفیت آهن‌اسفنجی ۱.۷۴ میلیون تن مازاد نیاز کشور بود. این آمارها برای سال ۹۸ نیز شرایطی مشابه داشته است. با این وجود، براساس برآوردها، پیش‌بینی می‌شود در افق ۱۴۰۴ و باتوجه به هدف تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در کل کشور، با بیش از ۹ درصد کمبود کنسانتره، ۲ درصد کمبود گندله و ۸ درصد کمبود در آهن‌اسفنجی روبه‌رو خواهیم بود، بنابراین یکی از مهم‌ترین چالش‌های پیش‌روی این صنعت، موازنه مواد و تولید است که عزم برنامه‌ریزان در وزارتخانه و شرکت‌های مسئول را می‌طلبد. وی افزود: دومین چالش پیش‌روی این صنعت در دل بازار محصولات آن نهفته است و به‌طورکلی، شامل دخالت‌های دستوری در روند عرضه و تقاضا در بازار محصولات می‌شود.

عکس: صمت

ظرفیت‌های معدنی و صنایع وابسته حتی بیشتر از نفت می‌توانند بر اقتصاد کشور اثرگذار باشند

وی افزود: الزام شرکت‌های تولیدی به رعایت حدود خاص برای عرضه و وضع محدودیت بر مکانیسم بازار همواره موجب ایجاد رانت در بازار می‌شود و سود فعالیت شرکت‌های فولادی را به جیب عده خاصی روانه می‌کند. در چنین شرایطی، رهاسازی بازار و اجازه دادن به عملکرد عرضه و تقاضا و اعتماد دولت به تولیدکنندگان، بازار را به‌سمت تعادل می‌کشاند. یزدی‌زاده گفت: دخالت‌های دستوری و وضع قوانینی که صادرات واحدهای تولیدی را محدود می‌کند، در شرایط کنونی که کشور به‌شدت از کمبود منابع ارزی رنج می‌برد، راه ورود منابع ارزی به کشور را نیز مسدود می‌کند؛ بنابراین انتظار می‌رود مسیر صادرات تسهیل شود.

سخن پایانی

همان‌طور که بارها تاکید شده فعالیت در حوزه معدن و صنایع معدنی به‌ویژه فولادسازی تاثیر بسزایی بر توسعه تولید، رشد اشتغالزایی و بهبود شرایط اقتصادی دارد؛ از این‌رو از سیاست‌گذاران و متولیان امر انتظار می‌رود با تسهیل شرایط فعالیت در این صنایع از یک‌سو زمینه بهبود در عملکرد آنها را فراهم و از سوی دیگر نیز به ارتقای شرایط اقتصادی کشور کمک کنند.

عزم جدی برای توسعه مجتمع مس سونگون

وفاق، همدلی و عزم جدی مدیران استان و شرکت ملی مس برای توسعه مجتمع مس سونگون ادامه دارد. به‌گزارش مس‌پرس، استاندار آذربایجان‌شرقی با بیان اینکه وفاق و همدلی خوبی بین مجموعه استان و شرکت ملی مس اتفاق افتاده است، گفت: همراهی همه‌جانبه شرکت ملی مس و عزم جدی مدیران استان، فرصتی تاریخی برای توسعه صنعت مس فراهم کرده و مطمئنا در این فضای همراهی و همدلی، هر اقدامی در این راستا موردحمایت دولت و رئیس‌جمهوری خواهد بود. عابدین خرم در نشست مسئولان استان با مدیرعامل و معاونان شرکت ملی مس ایران، بااشاره به بازدید رئیس‌جمهوری از مجتمع مس سونگون در جریان سفر استانی هیات‌دولت، اظهار کرد: پس از این سفر، ۳ نامه از طرف دفتر رئیس‌جمهوری به استان ابلاغ شد که در آنها بر پیگیری طرح توسعه مس سونگون، بررسی ابعاد حقوقی تشکیل شرکت مس آذربایجان، فعال‌سازی صنایع پایین‌دستی مس، حل مشکلات کارگری این مجتمع و بازگشت حقوق دولتی معدن سونگون به استان تاکید شده است. وی افزود: نگاه واحد و توافق بین مجموعه استان و شرکت ملی مس

درباره تشکیل شرکت مس آذربایجان، موردحمایت دولت است و این اقدام می‌تواند تصمیم‌گیری درباره توسعه این بخش را تسهیل کند. استاندار آذربایجان‌شرقی بااشاره به تاکید رئیس‌جمهوری بر توسعه مجتمع مس سونگون و مطالعات شرکت ملی مس ایران در این‌باره گفت: از طرف استان، امکانات لازم برای تسهیل و تسریع در انجام این مطالعات فراهم خواهد شد و از شرکت ملی مس نیز انتظار داریم که مطالعات خود را طبق یک بازه زمانی مشخص و بدون وقفه ادامه دهد.

وی افزود: در حوزه ایفای مسئولیت‌های اجتماعی نیز اقدامات قبلی از جمله احداث بزرگراه خواجه-ورزقان و حمایت از تیم‌های ورزشی بدون تاخیر و تعلل ادامه یابد و مردم استان و منطقه احساس کنند که شرکت ملی مس در دوره مدیریت جدید قدم‌هایی برای استان برداشته است. خرم درباره مسائل زیست‌محیطی توسعه صنعت مس نیز گفت: به همان اندازه که برای حفظ محیط‌زیست تعصب داریم، برای توسعه استان هم باید تعصب داشته باشیم؛ ما نظرات کارشناسی را می‌پذیریم و توسعه معدن مس سونگون را با لحاظ مسائل زیست‌محیطی پیش می‌بریم، اما مسئله محیط‌زیست نباید بهانه‌ای برای مخالفت با توسعه صنعت مس باشد. وی خواستار توجه ویژه شرکت ملی مس ایران به احیای منابع طبیعی و جنگل‌ها شد و گفت: نگاه این شرکت در دوره جدید مدیریتی، متفاوت از گذشته است و ما با این نگرش پیش می‌رویم که یک حرکت جهادی در حوزه صنعت مس با لحاظ تمام ضوابط زیست‌محیطی اتفاق بیفتد. استاندار آذربایجان‌شرقی تصریح کرد: وفاق، همدلی و نگاه واحد توسعه‌محور و آینده‌نگر بین مجموعه استان و شرکت ملی مس ایران، فرصتی تاریخی برای توسعه صنعت مس در آذربایجان‌شرقی است و باید از این فرصت برای افزایش اشتغال و رونق اقتصاد منطقه و استان بهره ببریم.

هرمزگان به قطب اول فولاد کشور تبدیل می‌شود

استاندار هرمزگان گفت: استان هرمزگان قطب سوم فولاد کشور است و براساس برنامه‌هایی که وجود دارد، کمتر از ۵ سال آینده به قطب اول فولاد تبدیل خواهد شد. به‌گزارش ایرنا، مهدی دوستی در حاشیه بهره‌برداری از کارخانه لوله‌های دقیق آسیاکاران هرمزگان با تاکید بر توسعه خوشه‌های صنعتی اظهار کرد: توسعه خوشه‌های صنعتی صنعت فولاد به‌طورقطع یکی از برنامه‌های اساسی ما است که می‌توان میزان اشتغالزایی بالایی در زنجیره پایین‌دستی فولاد و خوشه‌های مرتبط داشت.

وی درباره شرکت لوله‌های دقیق آسیاکران، بیان کرد: تولید لوله‌های دقیق توسط این کارخانه نه‌تنها به‌عنوان یکی از خوشه‌های انتهایی فولاد محسوب می‌شود، بلکه می‌توان آن را حلقه بالادستی دیگر صنایع برشمرد.استاندار هرمزگان تصریح کرد: محصول تولیدی این کارخانه یکی از مواد اولیه برای صنعت نفت و گاز، صنعت خودرو و دیگر صنایع کشور است و از این بابت هم می‌تواند زنجیره‌های پسین و پیشین خود را فعال کند.دوستی بااشاره به پیگیری طرح توسعه این شرکت و تولیدات جدید افزود: در بازدیدی که از کارخانه آسیاکاران انجام شد، مجموعه‌ای از فعالیت‌ها اعم از کارهای حرارتی، شیمیایی و مکانیکی در حال انجام است.

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت هرمزگان نیز در حاشیه راه‌اندازی این کارخانه اعلام کرد: این شرکت با سرمایه‌گذاری افزون بر ۶۰۷ میلیارد ریال، زمینه اشتغال ۵۲ نفر به‌صورت مستقیم در بندرعباس را فراهم کرده است.

خلیل قاسمی افزود: شرکت آسیاکران تولیدکننده لوله بدون درز دقیق ساده کربنی و کم‌آلیاژی است که ظرفیت تولید آن ۴ هزار و ۵۰۰ تن در سال است. شایان ذکر است، این کارخانه در زمینی به مساحت ۲۲ هزار و ۴۵۱ متر مربع و زیربنای ۴ هزار و ۹۹۸ مترمربع در شهرک صنعتی خلیج‌فارس مستقر است.

اوج‌گیری صادرات فولاد چین

در ماه مه سال جاری میلادی، صادرات فولاد چین به اوج ۷.۷۲ میلیون تن رسید که در یک سال اخیر بی‌سابقه بوده و آخرین بار که از این سطح عبور کرد، آوریل سال گذشته بود که حجم صادرات به ۷.۹۷ میلیون تن رسید. به‌گزارش کالاخبر، این حجم از صادرات نسبت به صادرات ماه قبل یعنی ماه مه، رشد ۵۶ درصدی داشت. با این حال بین ژانویه تا ماه مه صادرات فولاد چین افت ۱۷ درصدی داشت و به ۲۵.۷۶ میلیون تن رسید، در حالی که در مدت مشابه سال قبل ۳۱ میلیون تن بود.

تحلیلگران علل موقتی را موجب این افزایش صادرات فولاد چین می‌دانند؛ از جمله جنگ روسیه و اوکراین و روآوردن خریداران اروپایی به چینی‌ها و همچنین قرنطینه‌های شدید کرونایی و افت تقاضای داخلی که فولادسازان چینی را مجبور کرد دنبال مشتری بیشتری در بازار صادرات باشند.

انتظار می‌رود در نیمه دوم سال صادرات فولاد چین دیگر صعودی نباشد، چرا که سیاست چین تاکید کمتر بر صادرات کالاهای تجاری و تمرکز بیشتر بر کالاهای با ارزش‌افزوده بیشتر و حاشیه سود بالاتر است.

با راه‌اندازی پروژه‌های زیرساختی به‌طورقطع چینی‌ها ترجیح خواهند داد، فولاد موردنیاز پروژه‌های داخلی خود را تامین کنند تا به فکر توسعه صادرات باشند.

پیام تبریک دکتر «علی رستمی»

مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران به مناسبت روز «صنعت و معدن»

نامگذاری یک روز در تقویم با عنوان «صنعت و معدن» ضمن اینکه از خردمندی و دغدغه نهادهای تصمیم‌گیر در کشور حکایت دارد نشان می‌دهد که بخش صنعت به‌ویژه صنایع معدنی نه‌تنها پیشران اقتصاد و اشتغال است بلکه به فرموده مقام معظم رهبری بهترین پتانسیل با صرفه اقتصادی بالا برای توسعه و افزایش تاب‌آوری اقتصاد در شرایط کنونی کشور است. از این‌رو، ضروری است که این بخش مورد توجه جدی مسئولان و دست‌اندرکاران بخش صنایع معدنی قرار بگیرد و در نظام توسعه‌ای کشور از جایگاه و اولویت ویژه‌ای برخوردار شود.

بدون شک، این بخش از اقتصاد از عوامل موثر و مولد اشتغال و توسعه پایدار است و هرگونه توجه نسبت به آن اگر با کار جهادی و انقلابی همراه باشد عواید بسیار زیادی را نصیب کشور می‌سازد.

ضمن تبریک این روز به همه فعالان معدنی و صنعتی کشور به ویژه پرسنل سختکوش و خستگی‌ناپذیر صنعت مس در جای‌جای ایران‌زمین برای همه این عزیزان آرزوی سلامتی و توفیق روزافزون دارم.

علی رستمی، مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران

نوبت دوم

شرکت آلومینای ایران

فراخوان عمومی مناقصات یک مرحله‌ای

شرکت آلومینای ایران

شرکت آلومینای ایران درنظر دارد مناقصات ذیل را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصات از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس WWW.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است که مناقصه‌گران درصورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

ردیف	موضوع مناقصه	نوع مناقصه	شماره مناقصه در سامانه الکترونیکی دولت
۱	انجام عملیات آماده‌سازی، حفاری، باطله‌برداری، استخراج، جمع‌آوری، دپو و بارگیری سنگ بوکسیت و باطله حمل و تخلیه به دپوهای تعیین شده توسط کارفرما در معدن بوکسیت تاگویی یک جاجرم	عمومی یک‌مرحله‌ای با ارزیابی کیفی (فشرده)	۲۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۱۸
۲	انجام عملیات آماده‌سازی، حفاری، باطله‌برداری، استخراج، جمع‌آوری، دپو و بارگیری سنگ بوکسیت و باطله حمل و تخلیه به دپوهای تعیین شده توسط کارفرما در معدن بوکسیت تاگویی دو جاجرم	عمومی یک‌مرحله‌ای با ارزیابی کیفی (فشرده)	۲۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۱۹
۳	انجام عملیات آماده‌سازی، حفاری، باطله‌برداری، استخراج، جمع‌آوری، دپو و بارگیری سنگ بوکسیت و باطله حمل و تخلیه به دپوهای تعیین شده توسط کارفرما در معادن بوکسیت زو ۱ و ۲ جاجرم	عمومی یک‌مرحله‌ای با ارزیابی کیفی (فشرده)	۲۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۲۰
۴	انجام عملیات تهیه متریال، ساخت، نصب، تست و راه‌اندازی ۷ دستگاه مخزن ذخیره به صورت تأمین و ساخت (PC) در شرکت آلومینای ایران	عمومی یک‌مرحله‌ای با ارزیابی کیفی (فشرده)	۲۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۲۴
۵	حفاری و مغزه‌گیری اکتشافی در معادن کرمان	عمومی یک‌مرحله‌ای	۲۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۲۱
۶	بکارگیری ماشین آلات معدنی دپو، بارگیری، چکش‌کاری و آبپاشی در معادن جاجرم	عمومی یک‌مرحله‌ای	۲۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۲۲
۷	انجام عملیات فنس‌کشی در شرکت آلومینای ایران (پارکینگ‌های شماره ۱ و ۲ مجتمع، شمش، انبارک ناریه معادن جاجرم و چاه‌های آب)	عمومی یک‌مرحله‌ای	۲۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۲۳

ردیف‌های ۱ لغایت ٤:
مهلت دریافت اسناد مناقصه از سامانه: از مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۱۱ لغایت مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۲۰ می‌باشد.
مهلت ارائه پیشنهاد: مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۰۵ می‌باشد.
زمان بازگشایی پاکت‌ها: ساعت ۱۰:۰۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۱۱ می‌باشد.

ردیف‌های ۵ لغایت ۷:
مهلت دریافت اسناد مناقصه از سامانه: از مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۱۱ لغایت مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۲۰ می‌باشد.
مهلت ارائه پیشنهاد: مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۰۱ می‌باشد.
زمان بازگشایی پاکت‌ها: ساعت ۱۱:۰۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۰۴ می‌باشد.

اطلاعات تماس مناقصه‌گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر درخصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت‌های الف: استان خراسان شمالی- شهرستان جاجرم- مجتمع تولید آلومینا، به شماره: **تلفن ۳۲۶۰۵۳۴۵ - ۰۵۸ و فکس ۳۲۲۷۲۴۸۷-۰۵۸**

اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: مرکز تماس: ۴۱۹۳۴ - ۰۲۱ دفتر ثبت‌نام: ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸ - ۰۲۱

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۴/۰۸ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۴/۱۱

روابط عمومی شرکت آلومینای ایران

رکود پوشاک از تولید تا بازار

صنعتی که مسیر تجارت را هموار می‌کند

خراسان رضوی شاهراه توسعه روابط آسیای میانه

تولید و بازار، دو بخش در هم‌تنیده اقتصاد

عکس: صبح صادرات

ملیکا انصاری: صنعت از مولفه‌های سنجش توسعه و پیشرفت هر کشوری محسوب می‌شود، چراکه تنها با شناسایی توان تولید داخلی و بکارگیری ظرفیت‌های صنعتی، در بسیاری از بخش‌های کلان و استراتژیک می‌توان به بهبود وضعیت و حتی خودکفایی رسید.
صنایع مختلف که از مهم‌ترین واحدهای تولیدی در کشورها محسوب می‌شوند، همواره تحت تاثیر سیاست‌های کلان اقتصادی و تصمیمات دولتی قرار می‌گیرند. در ایران نیز روند فعالیت واحدهای تولیدی خرد و کلان به‌عنوان محرک‌های اقتصادی، بستگی زیادی به قوانین جاری اقتصادی دارد. در سال جاری یکی از مهم‌ترین مسائلی که به‌عنوان مشکل اصلی فعالیت صنایع مطرح شده، افزایش حقوق پایه کارگری در کنار رکود بازار مصرف است.

افزایش فشارهای مالی و رکود بازار

قاسم نوده‌فراهانی، عضو اتاق اصناف ایران در گفت‌وگو با صبح صادرات نبود سیاست‌گذاری صحیح در بحث افزایش دستمزد را عامل اصلی افزایش مشکلات تولیدکنندگان و افزایش هزینه‌های تمام‌شده تولید معرفی کرد و در این باره توضیح داد: تولیدکنندگان و صاحبان اصناف معتقدند تورم برای تمامی اقشار جامعه وجود دارد و صنعتگران و تولیدکنندگان نیز تحت همین فشارهای مالی قرار دارند. همچنین آنها معتقدند رکود بازار فروش و مصرف منجر شده روش افزایش تولید برای کاهش فشارهای مالی کارساز نباشد. با آغاز سال ۱۴۰۱، دولت اعلام کرد جهت حمایت از کارگران، پایه حقوق کارگری باید بیش از ۵۷ درصد نسبت به سال گذشته افزایش یابد، اما در کنار این افزایش چشمگیر دستمزد، هیچ بستری را برای رونق بازار و بهبود فضای اقتصادی فراهم نکرده است. وی ادامه داد: پس از شیوع ویروس کرونا، بازارهای اقتصادی درگیر رکود شده و همچنان در برخی از حوزه‌های تولیدی، آسیب‌های آن وجود دارد. افزایش سنگین پایه حقوق کارگری منجر شده نه‌تنها در حوزه تولید، بلکه توزیع و بازار نیز چالش‌های مختلفی شکل گیرد. بدیهی است زمانی که دولت هزینه واحدهای تولیدی و صنعتی را بدون در نظر گرفتن شرایط آنها افزایش دهد، صاحبان مشاغل چاره‌ای جز تعدیل نیرو نداشته باشند.

ضرورت حمایت از کارگران

نوده فراهانی در ادامه به تشریح مشکلات مالی شکل گرفته برای واحدهای صنعتی و تولیدی در پس افزایش پایه حقوق پرداخت و گفت: باید توجه کرد با افزایش هزینه‌ها، در وهله نخست تولیدکنندگان توان مالی مناسبی برای ادامه فعالیت با همان تعداد کارگر را نداشته و با عدم بهبود شرایط بازار، به ناچار مجبور به تعدیل نیرو خواهند بود. افزایش دستمزد بر نرخ تمام‌شده تولید اثر می‌گذارد و در نهایت کالایی با بهایی گران‌تر وارد بازار خواهد شد؛ از این رو افزایش ۵۷ درصدی پایه حقوق کارگری نه‌تنها بر عملکرد صنایع تاثیر داشته، بلکه بر بازار نیز اثرگذار است. نوده فراهانی در ادامه صحبت‌های خود با اشاره به موضوع توان خرید مردم در پی افزایش حقوق کارگری، تصریح کرد: حمایت از کارگران در شرایط فعلی اقتصادی، از مهم‌ترین وظایف دولت به‌شمار می‌رود. باید افزایش حقوق کارگری با شیبی ملایم‌تر صورت می‌گرفت تا هم تولیدکننده و هم بازار دچار چالش جدی اقتصادی نشوند.

پیش‌بینی افزایش تورم

این عضو هیات رئیسه اتاق اصناف ایران در ادامه صحبت‌های خود افزایش حقوق کارگران را به نفع این قشر ندانست و گفت: بنا بر آمارهای اقتصادی، حقوق‌های فعلی کفاف زندگی کارگری را نمی‌دهد، اما این به آن معنا نیست که با رشد ۵۷ درصدی حقوق‌ها، این مشکل مرتفع شود. همان‌طور که پیش‌تر گفته شد، حقوق کارگران از عوامل تاثیرگذار بر نرخ تمام‌شده تولید است؛ بنابراین همزمان با افزایش دستمزد، بهای تمام‌شده کالاها نیز رشد خواهد داشت. وی تصریح کرد: در پی نوسانات شکل گرفته تغییرات قیمتی مهمی در محصولات شاهد خواهیم بود که در ادامه منجر به ایجاد تورم در اقتصاد و ایجاد شکاف بیشتر بین توان خرید مردم و بازار خواهد شد؛ بنابراین نمی‌توان گفت رشد حقوق کارگری تمام مشکلات و شکاف‌های طبقاتی را از میان می‌برد؛ بلکه پیش‌بینی می‌شود در ادامه شاهد شکل‌گیری موج جدیدی از تورم در بازار باشیم. رئیس اتاق اصناف تهران خاطرنشان کرد: غیر از بحث تورم و افزایش نرخ کالاها، ممکن است با بحران‌هایی در حوزه اشتغالزایی نیز مواجه شویم. اگر تولیدکننده توان پرداخت دستمزد نیروی کار خود را نداشته باشد، چاره‌ای جز تعدیل نیرو ندارد. این اتفاق در ابعاد وسیع می‌تواند برای تولید و اقتصاد کشور دردسرساز باشد.

الزام تنظیم بازار و اصلاح نظام‌های وابسته

پس از رسیدگی به مشکلات واحدهای صنعتی و به‌طور کلی نظام تولید، شرایط نظام توزیع و بازار نیز قابل توجه است، چراکه وضعیت صنعت و تولید به‌طور مستقیم بر شرایط بازار مصرف تاثیرگذار است. یدالله صادقی، رئیس سابق سازمان صنعت، معدن و تجارت استان تهران و معاون اسبق بازرگانی داخلی وزارت صنعت، معدن و تجارت در گفت‌وگو با صبح صادرات به تشریح مشکلات فعلی در نظام توزیع کالاها و تنظیم بازار پرداخت. او معتقد است تنظیم بازار به مولفه‌های مختلفی وابسته است که یکی از آنها، چرخه تولید است. صادقی در این باره تصریح کرد: تنظیم بازار و تمام فعالیت‌های زیرمجموعه آن مانند توزیع، جزئی از نظام کلان اقتصادی کشور است؛ از این رو تمام بخش‌های اقتصاد در اصلاح ساختار بازار تاثیرگذارند و باید به تمامی آنها توجه داشت. تا زمانی که دولت به بازار به‌عنوان یک بخش وابسته به سایر نظام‌های اقتصادی و دارای لایه‌های پیچیده و تخصصی نگاه نکند، شاهد بهبود شرایط نخواهیم بود، چراکه بدون داشتن نگاه مناسب به مسائل، نمی‌توان سیاست و برنامه‌ریزی صحیحی برای رفع موانع و مشکلات اتخاذ کرد. صادقی ادامه داد: تنظیم بازار و اصلاح نظام‌های وابسته به آن، در شرایط فعلی و با راهکارهایی که دولت در پیش گرفته، دشوار به‌نظر می‌رسد. تا زمانی که تمام اجزای وابسته به بازار، به‌طور یکپارچه و هماهنگ اصلاح و بازبینی نشوند، بهبودی در فضای بازار و عملکرد اصناف حاصل نخواهد شد. یکی از حلقه‌های مهم تنظیم بازار، تولید و چرخه‌های صنعتی مربوط به بازار است.

دردسرهای طرح‌های دولتی

صادقی در ادامه به برنامه‌های نادرست دولت برای تنظیم بازار در چند مدت اخیر اشاره کرد. او نبود نگاه جامع در مسائل اقتصادی و بازار را عامل اصلی تدوین شدن چنین برنامه‌هایی دانست و در این باره گفت: دولت در ابتدای سال جاری اعلام کرد الزام درج نرخ تولیدکننده روی کالاها، با هدف ایجاد شفافیت، روان‌سازی نظام توزیع و بروزرسانی شیوه‌های نظارت بر بازار است. کارشناسان اقتصاد و فعالان بازار به دولت درباره عواقب این کار هشدار دادند؛ بنا بر نظر کارشناسان، این کار نه‌تنها نظارت بر بازار را تسهیل نمی‌کند، بلکه برای مصرف‌کننده و در حلقه‌های توزیعی نیز التهاب و بلاتکلیفی ایجاد می‌کند. وی افزود: با ایجاد تنش در بازار و افزایش نرخ برخی کالاها، چند ماه طول کشید دولت متوجه ایرادات این طرح شود. همین زمان هم نباید طول می‌کشید و اگر نهادهای دولتی توجه مناسبی به‌نظر فعالان بازار و کارشناسان اقتصادی داشتند، این آزمون و خطا شکل نمی‌گرفت، اما همچنان برخی تعارضات بر سر درج نرخ تولیدکننده یا مصرف‌کننده روی کالاها ادامه دارد، در حالی که باید در نظر داشت مسئله اساسی، درج نرخ صحیح روی کالا است و دولت باید بسترهای مناسب برای این کار را فراهم کند. صادقی ادامه داد: می‌توان گفت چالش میان صنعتگر به‌عنوان تولیدکننده و نظام‌های توزیعی، از نبود سیاست‌های مناسب دولتی سرچشمه می‌گیرد.

سخن پایانی

بخش صنعت و معدن، در مقام عامل ایجاد اشتغال پایدار در افزایش تولید ناخالص ملی و درآمد سرانه، نقش بسزایی دارد.
علاوه بر این باید در نظر داشت نمی‌توان بخش‌های مختلف اقتصاد را منفک و جدا در نظر گرفت، چراکه تمام بخش‌ها زنجیروار، به هم متصل بوده و صنعت و تولید به‌طور مستقیم بر بازار اثرگذار است.

فراخوان مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای

نوبت اول

اداره کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای جنوب استان سیستان و بلوچستان (ایرانشهر)

اداره کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای جنوب استان سیستان و بلوچستان (ایرانشهر) در نظر دارد پروژه‌های ذیل را:

ردیف	موضوع پروژه	محل اجرا	مبلغ برآورد اولیه (ریال)	مبلغ تضمین شرکت در مناقصه (ریال)	زمان بازگشایی پاکت‌ها	فهرست بهاء
۱	عملیات زیرسازی و روکش آسفالت محور گتیوان- قصرقند به طول ۸ کیلومتر	شهرستان قصرقند	۱۲۰,۲۸۲,۶۴۷,۹۰۰	۶,۰۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۴۰۱/۰۵/۰۲ ساعت ۱۰ صبح	تجمیع شده راه و باند ۱۴۰۱
۲	عملیات زیرسازی، تکمیل و احداث ابنیه فنی راه روستایی چانف -مهنت کهیری	شهرستان نیکشهر	۱۳۸,۹۶۰,۴۹۶,۸۵۴	۶,۹۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۴۰۱/۰۵/۰۲ ساعت ۱۰:۳۰	تجمیع شده راه و باند ۱۴۰۱

به صورت مناقصه عمومی از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید.
کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه‌گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

مهلت دریافت اسناد مناقصه از سایت: ساعت ۸ صبح مورخه ۱۴۰۱/۰۴/۱۱ الی ۶ بعدازظهر مورخه ۱۴۰۱/۰۴/۱۵
آخرین مهلت بارگذاری اسناد در سایت جهت شرکت در مناقصه: ساعت ۸ صبح مورخه ۱۴۰۱/۰۵/۰۱
ضمنا پاکت الف به آدرس: استان سیستان و بلوچستان- شهر ایرانشهر- خیابان امام خمینی(ره) اداره کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای جنوب استان سیستان و بلوچستان (ایرانشهر)- دبیرخانه اداره کل تحویل گردد. کدپستی: ۱۳۱۶۳- ۹۹۱۶۹
تلفن: ۳- ۳۷۲۲۰۸۵۱-۰۵۴
حداقل پایه مورد نیاز: براساس بخشنامه شماره ۶۹۴۳۲ مورخ ۱۳۹۴/۰۴/۳۰ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
موضوع: حداکثر ظرفیت کاری مجاز پیمانکاران
محل برگزاری جلسه مناقصه: دفتر مدیریت اداره کل

روابط عمومی اداره کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای جنوب استان سیستان و بلوچستان (ایرانشهر)

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۴/۱۱ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۴/۱۲

آگهی موضوع ماده ۳ و ماده ۱۳ آئین‌نامه قانون
تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقدسند رسمی

نوبت دوم
شناسه ۱۳۲۴۱۷۶

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان مازندران

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۹/۲۰ املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی آمل مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلامعارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل آگهی می‌گردد:

املاک متقاضیان واقع در بخش چهار ثبت آمل- دهستان چلاو

۲۶- اصلی (قریه گنگرج کلا)

۶۶۹ فرعی آقای سهراب فرجنیا در ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی با کاربری باغی به مساحت ۲۲۵,۲۰ مترمربع خریداری شده بلاواسطه از احمد مهرپویان.

لذا به موجب ماده ۳- قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۳- آیین‌نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق روزنامه محلی و کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها رای هیات الصاق تا در صورتی‌که اشخاص ذینفع به آرای اعلام شده اعتراض داشته باشند باید از تاریخ انتشار اولین آگهی در روستاها از طریق الصاق در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید و گواهی تقدیم دادخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موکول به ارائه حکم قطعی دادگاه ست و در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض، گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه نکند اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست.

بدیهی است برابر ماده ۱۳ آئین‌نامه مذکور در مورد قسمتی از املاکی که قبلا اظهارنامه ثبتی پذیرفته نشده، واحد ثبتی با رای هیات پس از تنظیم اظهارنامه حاوی تحدید حدود، مراتب را در اولین آگهی نوبتی و تحدید حدود به صورت همزمان به اطلاع عموم می‌رساند و نسبت به املاک در جریان ثبت و فاقد سابقه تحدید حدود، واحد ثبتی آگهی تحدید حدود را به صورت اختصاصی منتشر می‌نماید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۳/۲۸ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۴/۱۱

فیض‌اله ذبیحی، سرپرست اداره ثبت اسناد و املاک آمل

آگهی موضوع ماده ۳ و ماده ۱۳ آئین‌نامه قانون
تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقدسند رسمی

نوبت دوم
شناسه ۱۳۲۲۸۹۶

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان مازندران

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۹/۲۰ املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی آمل مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلامعارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل آگهی می‌گردد:

املاک متقاضیان واقع در بخش چهار ثبت آمل- دهستان چلاو

۱- اصلی (قریه زرخونی چلاو)

۵۸ فرعی آقای سهراب صالحی‌زرخونی در ششدانگ یک قطعه زمین با ساختمان احداثی به مساحت ۷۳۲,۰۸ مترمربع خریداری شده بلاواسطه از وراث فرج‌اله صالحی زرخونی و مع‌الواسطه از شفیع شفیع‌زاده.

لذا به موجب ماده ۳- قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۳- آیین‌نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق روزنامه محلی و کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها رای هیات الصاق تا در صورتی‌که اشخاص ذینفع به آرای اعلام شده اعتراض داشته باشند باید از تاریخ انتشار اولین آگهی در روستاها از طریق الصاق در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید و گواهی تقدیم دادخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موکول به ارائه حکم قطعی دادگاه است و در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض، گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه نکند اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست. بدیهی است برابر ماده ۱۳ آئین‌نامه مذکور در مورد قسمتی از املاکی که قبلا اظهارنامه ثبتی پذیرفته نشده، واحد ثبتی با رای هیات پس از تنظیم اظهارنامه حاوی تحدید حدود، مراتب را در اولین آگهی نوبتی و تحدید حدود به صورت همزمان به اطلاع عموم می‌رساند و نسبت به املاک در جریان ثبت و فاقد سابقه تحدید حدود، واحد ثبتی آگهی تحدید حدود را به صورت اختصاصی منتشر می‌نماید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۳/۲۸ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۴/۱۱

فیض‌اله ذبیحی، سرپرست اداره ثبت اسناد و املاک آمل

یادداشت

صنعت پوشاک و تهدید شیوه‌های نوین قاچاق

مجید افتخاری، عضو اتحادیه تولیدکنندگان و فروشندگان پوشاک ایران

گستردگی کالای قاچاق در بازار پوشاک ایران یک معضل مهم و اساسی است. زمانی که از قاچاق لباس صحبت می‌کنیم، همچنان در اذهان مردم شیوه‌های قدیمی مانند چمدانی یا مسافری یا چتربازی شکل می‌گیرد. این در حالی است که قاچاق شیوه‌های متعددی داشته و بنا بر روزآمدی شرایط، این روش‌ها به‌طورمستمر تغییر می‌کنند. امروزه واردات غیرقانونی پوشاک در شرایطی انجام می‌شود که حتی بسیاری از مردم، آن را قاچاق قلمداد نمی‌کنند. جدا از آنکه پوشاک چینی سهم قابل‌توجهی از بازارهای داخلی را در اختیار داشته و مشخص نیست که چه میزان از این پوشاک از مبادی رسمی کشور وارد شده‌اند، به‌طور کلی می‌توان گفت حجم قابل‌توجهی از پوشاک خارجی، چه از طریق واردات رسمی و چه قاچاق از ۲ کشور ترکیه و بنگلادش وارد ایران می‌شود. در کشور ترکیه به‌دلیل کاهش ارزش پول ملی این کشور، بهای تولیدات به‌طور کلی کاهش پیدا کرده و برای واردکنندگان ایرانی، واردات و حتی قاچاق این کالا از مزیت اقتصادی مناسبی برخوردار است، اما چنین دلیلی برای واردات کالاها از بنگلادش وجود ندارد. بهای پوشاک در بنگلادش بالا است، اما پس از گذشت زمان و فصل تولیدات، دچار استوک زمانی شده و از نرخ آنها کاسته می‌شود. در چنین شرایطی برای افراد واردات پوشاک با کیفیت از بنگلادش با نرخ پایین، مقرون به‌صرفه است. بنا بر دلایل عنوان‌شده، واردات پوشاک و حتی قاچاق آنها، برای افراد توجیه اقتصادی و سود فراوانی دارد. مردم به‌عنوان جامعه مصرف‌کننده نیز به‌دلیل پایین‌تر بودن نرخ این کالاهای وارداتی و همچنین بالاتر بودن کیفیت آنها نسبت به تولیدات داخلی، خرید پوشاک خارجی را ترجیح می‌دهند. تمامی این موارد در کنار یکدیگر، سبب کنار زده‌شدن پوشاک ایرانی در بازار داخلی شده است، از این‌رو به‌طور کلی نمی‌توان شرایط فعلی صنعت پوشاک ایرانی را پررونق و مطلوب توصیف کرد.

بحث قاچاق پوشاک سال‌ها است که مطرح است، اما طی چند ماه اخیر بنا بر شرایط ایجادشده، این قاچاق افزایش چشمگیری داشته است. باید تاکید کرد یکی از دلایل مهم فراگیری پوشاک خارجی در بازار، نبود نظارت‌های مناسب دولت بر ورود کالای است. همان‌طور که در ابتدا عنوان شد، قاچاق تنها از مسیرهای مرسوم که در اذهان عمومی است، نبوده و امروزه شیوه‌های مختلفی دارد. واردات غیرقانونی به شیوه مسافری، اینترنتی و ثبت سفارش‌های مختلف در فضای مجازی و سپس واردات این سفارش‌ها از کشورهای موردنظر، از روش‌های نوین قاچاق کالا به‌ویژه پوشاک است. این روش‌ها در چند مدت اخیر خواهان و طرفداران زیادی پیدا کرده و شاهد هستیم که در فضای مجازی، بخش زیادی از مردم از این روش‌ها درآمدزایی می‌کنند. وجود سود مناسب در فروش کالای قاچاق، کاهش توان خرید مردم و دیگر مسائل اقتصادی در کنار هم سبب شده تا بازار خرید و فروش قاچاق پوشاک بسیار داغ باشد. به‌دلیل وجود تورم فزاینده در تولید و همچنین مسائل معیشتی مردم، خرید پوشاک ایرانی که از کالای خارجی گران قیمت‌تر است، به‌صرفه نیست. وجود این تقاضا برای کالای ارزان‌تر، بستر بهتری را برای واردات کالای قاچاق فراهم کرده و برای فروشندگان و خریداران این نوع پوشاک، توجیه اقتصادی مناسبی وجود دارد. باید تاکید کرد مهم‌ترین دلیل افزایش قاچاق پوشاک و استقبال مردم از این کالاها، ارزان‌نرخ بودن آنها نسبت به تولیدات داخلی است. در چند مدت اخیر به‌دلیل افزایش فشارهای اقتصادی در کشور و تحمیل تورم افسارگسیخته به صنعت و بخش تولید، بهای تمامی کالاهای واسطه‌ای تولید داخل (مانند مواد اولیه تولید پوشاک از جمله نخ) و در نهایت نرخ تمام‌شده کالاها به‌شدت افزایش یافت، اما چنین تورمی در سایر کشورهای تولیدکننده و صادرکننده پوشاک رخ نداده است. این موضوع همواره سبب شده تا از نظر قیمتی، تولیدات داخلی توان رقابت با پوشاک وارداتی و قاچاق نداشته باشد. در ادامه غیر از مسائل اقتصادی و معیشتی حاکم بر جامعه، دولت در چند مدت اخیر تصمیمات نامناسبی برای صنعت پوشاک اتخاذ کرده که از مهم‌ترین آنها می‌توان به ممنوعیت واردات نخ اشاره کرد. در زمانی که مشکلات مختلفی برای تامین ارز واردات مواد اولیه پوشاک وجود داشت، دولت واردات نخ را به یک‌باره ممنوع کرد. پس از اعتراضات مختلف فعالان صنعت پوشاک، دوات اعلام کرد می‌توان ۳۰ درصد از نیاز نخ کشور را با واردات تامین کرد.

کارشناسان اقتصادی بارها اعلام کرده‌اند این قانون به ضرر صنعت پوشاک خواهد بود و در این مدت نیز شاهد آسیب‌های مختلفی بودیم، اما همچنان دولت به این مسائل و چالش‌های تولید پوشاک بی‌توجه است. بدیهی است در این شرایط که دولت در کنار سایر مشکلات محدودیت‌آفرینی می‌کند، هزینه تولید داخلی پوشاک بالا رفته و تمایل افراد به واردات کالاها از مبادی غیررسمی و شیوه‌های قاچاقی، افزایش می‌یابد.

به بهانه روز صنعت و معدن بررسی شد

رکود پوشاک؛ از تولید تا بازار

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

واژه صنعت همواره بخش‌های اقتصادی و تولیدی وسیعی را تحت‌پوشش خود قرار می‌دهد. روز ملی صنعت و معدن، بهانه خوبی است تا به مهم‌ترین مشکلات واحدهای تولیدی که چرخ صنعتی کلان کشور را می‌چرخانند، پرداخته شود. بررسی صنعت پوشاک به‌عنوان یکی از صنایع مهمی که بخش بازار آن در کشور به‌شدت فعال است، از اهمیت زیادی برخوردار است. فعالان صنعت پوشاک ضمن تاکید بر مشکلات فعلی، اذعان دارند چالش‌های ایجادشده بر هزینه‌های تولید اثر مستقیم داشته شده و نابسامانی‌های مقرراتی، امکان برنامه‌ریزی‌های مالی و اقتصادی میان‌مدت و بلندمدت را از این فعال اقتصادی سلب کرده است. همچنین از سویی دیگر با آغاز فصل پررونق بازار پوشاک در کشورها به‌ویژه در ایران و کشور ترکیه (به‌عنوان یکی از کشورهای مهم صادرکننده پوشاک به ایران) جایگاه بررسی بازار و شرایط فعلی صنعت پوشاک را بیش از پیش پررنگ کرده است. صمت در رابطه با چالش‌های فعلی صنعت پوشاک، با فعالان و کارشناسان این حوزه به گفت‌وگو پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

کمبود تولید نخ داخلی و بالا بودن بهای تمام‌شده آن در کنار وجود موانع برای واردات نخ، سبب شده مشکلات مهمی در بحث تامین مواد اولیه صنعت پوشاک شکل گیرد

بالا بودن نرخ تمام‌شده تولید

محمد توکلی، دبیر کارگروه بررسی و پیگیری مواد اولیه پوشاک تهران و فعال صنعت پوشاک در گفت‌وگو با صمت، شرایط بازار پوشاک داخلی را نامناسب عنوان کرد. او عمده این مشکل را وجود معضلات در صنعت تولید پوشاک ذکر کرد و در این‌باره توضیح داد: صنعت پوشاک ایران در مرز تعطیلی ایستاده و روزگار مناسبی را سپری نمی‌کند.

دلایل متعددی سبب شده‌اند تا صنعتگران حوزه پوشاک دچار مشکل شوند، اما مهم‌ترین این مشکلات را می‌توان بالا بودن نرخ تمام‌شده تولید مطرح کرد. باید تاکید کرد بازار پوشاک مجموعه‌ای از حلقه‌های مختلف صنعتی و تجاری است که همه در کنار هم، صنعت لباس را تشکیل می‌دهند، از این‌رو همواره مشکلات تولید پوشاک، بر بازار و اقتصاد این بخش اثرگذار است.

وی ادامه داد: صنعت پوشاک در ایران درگیر بحران‌های مهمی است و همان‌طور که ذکر شد، بالابودن هزینه تولید مهم‌ترین دلیل کم بودن سهم پوشاک تولید ایران در بازار است. نبود ثبات اقتصادی نرخ کالاها و بالا بودن بهای مواد اولیه، سبب شده تا تولیدات داخلی گران‌تر از کالاهای وارداتی باشند. از سویی دیگر، ورود کالای خارجی چه به صورت قاچاق و چه به‌طوررسمی، به‌دلیل دارا بودن مزیت‌های بی‌شمار نسبت به تولیدات داخلی، بازار خرید پوشاک ایرانی را کساد کرده است.

تهدید تعطیلی صنعت پوشاک ایران

توکلی در ادامه بالا بودن هزینه تامین مواد اولیه برای تولید پارچه و لباس را از مشکلات اصلی صنعت پوشاک معرفی کرد و در این‌باره گفت: مشکلات مربوط به تامین مواد اولیه برای تولید پارچه و در نهایت پوشاک، بازار عرضه و فروش را به‌سمت رکود سوق داده است. از سویی دیگر به‌دلیل بی‌ثباتی اقتصادی در کشور، نرخ کالاها و مواد اولیه در بازه‌های زمانی کوتاه تغییر کرده و افزایش یافته‌اند.

با نگاهی کلی به مواد اولیه صنعت پوشاک در ایران و سایر کشورهای مهم در این بخش، خواهیم دید هزینه تمام‌شده تولید لباس در ایران نسبت به کشورهای همسایه مانند ترکیه بالاتر است. در این شرایط بدیهی است، کالاهای خارجی بازار داخلی ایران را تصاحب خواهند کرد. وی تصریح کرد: بیشتر پوشاک تولید ترکیه به ایران وارد می‌شوند و در بازار ما خواهان دارند. با مقایسه‌های کلی می‌بینیم نرخ تمام‌شده تولید در ترکیه از ایران کمتر است. باوجود آنکه بهای انرژی و دستمزد نیروی کار در ترکیه از ایران بالاتر است و بیشتر نخ‌های موجود در ایران تولید داخلی هستند، اما همچنان نرخ مواد اولیه در کشور ما بالاتر از سایر کشورها است، از این‌رو می‌توان گفت شرایط تولید و بازار پوشاک داخلی نامناسب بوده و با ادامه رویه فعلی، صنعت تولید پوشاک در کشور تعطیل خواهد شد.

صنعت پوشاک، رقابتی است

این فعال صنعت پوشاک رقابتی بودن بازار پوشاک را مهم‌ترین ویژگی این صنعت معرفی کرد.

او ضمن تاکید بر مشکلات مربوط به تامین مواد اولیه مانند نخ، تمایل به قاچاق را پیامد بالابودن هزینه‌ها در تولید پوشاک عنوان کرد و در این‌باره گفت: بدیهی است با بالا بودن بهای مواد اولیه، نرخ تمام‌شده تولید پوشاک نیز افزایش می‌یابد. در این شرایط تقاضای بازار به‌سمت کالای ارزان‌تر رفته و از آن‌جایی که کالاهای وارداتی به‌ویژه قاچاق نرخ کمتری دارند، این لباس‌ها سبد خرید مردم را تصاحب خواهند کرد. نرخ نخ در ایران به‌نسبت نرخ جهانی آن بالاتر است. در نتیجه بهای تمام‌شده تولید پارچه و در نهایت لباس افزایش می‌یابد. این مسئله مهمی است که در نگاه مسئولان برای صنعت لباس مغفول مانده است. توکلی ادامه داد: لازم به توجه است که صنعت پوشاک در ایران، یک صنعت رقابتی است و واحدهای تولیدی متعددی در این صنعت مشغول به فعالیت هستند، از این‌رو در تلاشند تا با کنترل قیمت‌ها و کاهش هزینه‌ها بتوانند محصول نهایی را با قیمت‌های مناسبی به مردم و بازار مصرف عرضه کنند، اما زمانی که بهای مواد اولیه بالا است، نمی‌توان کمتر از حد معینی نرخ کالا را کاهش داد، بنابراین در نهایت تقاضا و مصرف بازار به‌سمت کالاهای وارداتی ارزان‌قیمت سوق داده می‌شود.

تاثیر معیشت بر بازار

توکلی در ادامه، بالاتر بودن کیفیت نسبی پوشاک خارجی نسبت به تولیدات مشابه ایرانی را از دیگر دلایل تمایل مصرف‌کنندگان به خرید کالای خارجی عنوان کرد و توضیح داد: علاوه بر مزیت قیمتی، تولیدات خارجی از کیفیت به نسبت بالاتری برخوردارند، هرچند این تفاوت به‌میزان زیادی نیست اما زمانی که این عامل در کنار مزیت قیمتی قرار می‌گیرد، طبیعی است مصرف‌کننده، کالای خارجی را ترجیح دهد. این کالای خارجی می‌تواند یا از مبادی رسمی و به‌طور قانونی وارد یا از طریق شیوه‌های جدید قاچاق خریدوفروش شود.

وی تصریح کرد: باید در نظر داشت باتوجه به شرایط اقتصادی موجود که تمامی بخش‌های مختلف جامعه را درگیر کرده، مصرف‌کنندگان با در نظر گرفتن تمام مسائل از جمله نرخ و کیفیت، کالای خارجی را حتی اگر قاچاق هم باشد انتخاب می‌کنند، بنابراین ایراد کار را نمی‌توان تنها واردات یا وجود کالای قاچاق عنوان کرد. کوچک شدن سبد معیشتی مردم، مهم‌ترین دلیل اصلی آنها برای انتخاب کالای ارزان‌قیمت‌تر است و باید این مولفه اساسی را همواره در نظر داشت. دبیر کارگروه بررسی و پیگیری مواد اولیه پوشاک تهران مهم‌ترین راهکار کاهش نرخ تمام‌شده تولیدات داخلی را برداشتن ممنوعیت واردات نخ و کاهش مواد اولیه تولید داخلی معرفی کرد. توکلی معتقد است ممنوعیت واردات نخ، امکان افزایش نرخ مواد اولیه از سوی کارخانه‌های ریسندگی و بافندگی را فراهم می‌کند.

دلایل کمبود مواد اولیه

توکلی به تشریح دلایل کمبود مواد اولیه در صنعت پوشاک پرداخت. او معتقد است این کمبود تاثیر زیادی در بهای نهایی تولید داشته و در این‌باره توضیح داد: همان‌طور که در ابتدا عنوان شد، صنعت پوشاک متشکل از حلقه‌های تولیدی متعدد بوده و تنها به بخش تجاری و بازار محدود نمی‌شود. ریسندگی و تولید نخ از حلقه‌های نخستین این صنعت است. در رابطه با این مسئله باید گفت تولیدات داخلی، تنها حدود ۴۰ الی ۵۰ درصد نیاز نخ صنعت پوشاک را تامین می‌کند، از این‌رو چاره‌ای جز واردات مابقی نخ موردنیاز نیست.

ممنوعیت واردات نخ سبب شده تا نه‌تنها در تامین این ماده اولیه دچار مشکل باشیم، بلکه تولیدکنندگان داخلی نخ نیز به‌دلیل کمبود مواد اولیه، نرخ این کالا را افزایش دهند. این مسئله به‌طور سلسله‌مراتبی بر دیگر حلقه‌ها (پارچه و در نتیجه تولید کالای نهایی) اثر مستقیم و مخرب دارد.

> بیشتر پوشاک تولیدی ترکیه به ایران وارد می‌شوند و در بازار ما خواهان دارند. با مقایسه‌های کلی می‌بینیم نرخ تمام‌شده تولید در ترکیه از ایران کمتر است

مشکلات تولید داخلی نخ

سیدحمید عظیمی، فعال صنعت پوشاک در گفت‌وگو با صمت، یکی از مشکلات اصلی تولیدکنندگان این بخش را معضلات مربوط به تامین مواد اولیه عنوان کرد و در این‌باره توضیح داد: نخستین نکته در بحث مسائل مالی صنعت پوشاک، تامین مواد اولیه است. مواد اولیه صنعت پوشاک، نخ است و به‌طور تقریبی نیمی از نخ موردنیاز کشور، از طریق تولید داخل تامین می‌شود. باید به این نکته خاطرنشان شد که مواد اولیه کارگاه‌های ریسندگی نخ، وارداتی است. برای این واحدهای تولیدی، پنبه از کشورهایی مانند هند و پاکستان وارد ایران می‌شود. بهای کالاهای وارداتی باید با دلار پرداخت شده و در این مسیر، دولت اعتبارات ارزی برای واردات مواد اولیه در نظر گرفته و واردکنندگان می‌توانند از ارز نیمایی استفاده کنند. اما یکی از بزرگ‌ترین معضلات در این راه، وجود تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران است. وی در ادامه تصریح کرد: در توضیح تاثیر تحریم‌ها بر مسائل مالی صنعت پوشاک باید گفت واردکنندگان مواد اولیه را نمی‌توانند به‌راحتی خریداری کرده و وارد کشور کنند، از این‌رو مجبور هستند در کشور سومی مانند ترکیه، شرکت ثبت کرده و از طریق آن محصولات را به ایران وارد کنند. این کانال‌ها و شیوه‌های ارتباطی برای دور زدن تحریم، هزینه‌های فعالیت‌های صادراتی را بسیار افزایش می‌دهد، در نهایت نیز نرخ تمام‌شده واردات مواد اولیه برای ریسندگی افزایش پیدا کرده و این افزایش نرخ، زنجیروار بر سایر بخش‌های صنعت پوشاک ایران اثر می‌گذارد.

تفاوت هزینه‌های واقعی با آمار رسمی

عظیمی در ادامه سخنان خود، مشکلات مربوط به کمبود منابع مالی را از دیگر چالش‌های فعالان صنعت پوشاک عنوان کرد. به‌گفته او دولت با وضع طرح‌های محدودیت‌آفرین، به افزایش هزینه تولید در ایران توجهی ندارد. این فعال صنعت پوشاک تصریح کرد: غیر از چالش‌های مربوط به تامین و واردات مواد اولیه، مهم‌ترین مشکل فعلی واردکنندگان را می‌توان ناتوانی در پرداخت هزینه‌های تولید به‌ویژه در مرحله واردات مواد اولیه عنوان کرد. در توضیح این مسئله باید گفت از آن‌جایی که دور زدن تحریم‌ها یک فعالیت غیرقانونی یا محرمانه محسوب می‌شود، صنعتگر نمی‌تواند هزینه‌های مربوط به چالش‌های وارداتی را در صورت‌حساب‌های مالی خود قید کند. وی ادامه داد: از سویی دیگر باید خاطرنشان شد تولیدکنندگان باید صورت‌حساب‌های رسمی خود را به بانک مرکزی برای انجام واردات و آزاد کردن کالاهای خود از گمرک ارسال کنند، بنابراین به‌طور کلی هزینه واردات مواد اولیه برای صنعتگران، بیش از مقداری که به‌طور رسمی اعلام می‌شود، است، از این‌رو هزینه‌های غیرمعمول واردات به واردکنندگان تحمیل شده و بهای تامین مواد اولیه برای صنایع افزایش می‌یابد. این موضوع تا به امروز تاثیر مهمی بر چرخه اقتصادی صنعت پوشاک داشته است. عظیمی خاطرنشان کرد: یکی دیگر از معضلات فعلی صنعت پوشاک، محاسبه مواد اولیه تولید داخلی براساس نرخ روز جهانی است. از آنجایی که مواد اولیه تولید نخ وارداتی است، نخ تولیدشده برمبنای نرخ روز جهانی محاسبه و وارد بازار می‌شود. باوجود تفاوت زیاد میان ارزش پول ملی و نرخ جهانی، دلیل بالا بودن هزینه تامین نخ به‌خوبی روشن می‌شود.

نقش دولت در محدودیت‌ها

این فعال صنعت پوشاک، سیاست‌های دولتی را از دیگر چالش‌های مهم فعلی عنوان کرد و توضیح داد: علاوه بر تمام مسائل عنوان‌شده، دولت واردات نخ را بسیار محدود کرده است. دولت عقیده دارد این محدودیت به قصد حمایت از تولید داخلی انجام شده، در حالی که صنعتگران پوشاک را درگیر دردسر کرده است. کمبود تولید نخ داخلی و بالا بودن بهای تمام‌شده آن در کنار وجود موانع برای واردات نخ، در کنار هم سبب شده تا مشکلات مهمی در بحث تامین مواد اولیه صنعت پوشاک شکل گیرد. در تمام این کشمکش‌ها، ردپای دولت و پیامدهای مخرب تصمیمات آن به‌خوبی دیده می‌شود. عظیمی تاکید کرد: بهترین حمایتی که دولت می‌تواند برای بخش‌های تولیدی و صنعتی کشور داشته باشد، رها کردن بازار است. فعالان صنعتی به‌خوبی می‌توانند برای تثبیت بازار، میان میزان واردات، تولید و صادرات محصولات داخلی تعادل ایجاد کنند، اما صنعت پوشاک همواره تحت‌تاثیر نظرات و سیاست‌گذاری‌های مخرب دولتی است. در چنین شرایطی نمی‌توان به ثبات صنعت پوشاک و در ادامه رونق بازار آن امیدوار بود.

بازار چندبعدی پوشاک

عظیمی در پایان ممنوعیت واردات نخ را تنها محدودیت دولتی ایجادشده ندانست. او ضمن اشاره به دیگر موانع توسعه صنعت پوشاک، گفت: یکی از مسائل مهم در بحث فعالیت صنعت پوشاک، ایجاد ممنوعیت از سوی دولت برای واردات پارچه است. دولت معتقد است تولید داخل توانایی پاسخگویی به نیاز تولیدکنندگان پوشاک ایرانی را دارد، از این‌رو اجازه واردات برخی از انواع پارچه را نمی‌دهد یا تعرفه‌های گمرکی سنگینی را برای واردات آنها وضع کرده است. در پاسخ به این ادعا باید به ابعاد متعددی توجه داشت. نخست آنکه ایران از نظر تولید پارچه، صنعت خوب و کارآمدی دارد و نمی‌توان توانمندی تولیدکنندگان پارچه را کتمان کرد، اما مهم‌ترین ایراد، ضعف در تولید انواع مختلف پارچه است. وی تصریح کرد: پارچه‌های تولید داخل، از نظر کیفیت در سطوح خوبی قرار دارند، اما نبود تنوع مناسب در طرح تولیدات داخلی سبب شده تا نیازمند واردات پارچه‌های متنوع از سایر کشورها باشیم. باید تاکید کرد تنوع طرح پارچه همواره از نکات مهم جذب بازار پوشاک است. نبود تنوع پارچه‌ای مناسب سبب می‌شود تا تولیدات ایران در بازارهای داخلی، طرفدار چندانی نداشته باشد.

سخن پایانی

کارشناسان و صنعتگران بخش پوشاک معتقدند مهم‌ترین راهکاری که باید از سوی دولت برای کاهش نرخ پوشاک داخلی اتخاذ شود، رفع ممنوعیت واردات نخ است. اگر وزارت صنعت، معدن و تجارت اجازه واردات نخ تنها به‌میزان نیاز کشور را صادر کرده و جلوی افزایش نرخ مواد اولیه در بازارها را بگیرد، پوشاک داخلی با کیفیت بهتر و بهایی کمتر در بازار عرضه خواهد شد. از سویی دیگر باید خاطرنشان کرد فرهنگ استفاده از تولیدات داخلی در ایران وجود دارد، به این صورت که مردم تمایل دارند کالای ایرانی مصرف کنند؛ اما به‌دلیل تفاوت‌های قیمتی، چاره‌ای جز انتخاب کالای ارزان‌قیمت وارداتی ندارند، بنابراین پیش‌بینی می‌شود اگر تولیدات داخلی از نظر تمامی ابعاد مزیت‌های بالاتری نسبت به کالاهای وارداتی داشته باشند، مردم رغبت بیشتری به خرید پوشاک ایرانی دارند، اما در شرایطی که مزیت قیمتی و کیفیتی برای کالاهای خارجی نسبت به پوشاک ایرانی وجود دارد، واردات و همچنین قاچاق پوشاک در کشور طرفدار بیشتری خواهد داشت.

بررسی دیدگاه فعالان نمایشگاهی درباره جایگاه این صنعت در اقتصاد

صنعتی که مسیر تجارت را هموار می‌کند

سهیل فرزین
editor@smtnews.ir

صنعت نمایشگاهی کشور در سال‌های اخیر نسبت به دیگر کشورهای توسعه‌یافته و حتی در حال توسعه، پیشرفت چشمگیری نداشته و با وجود تمام تلاش‌ها و جدیت فعالان و متولیان این حوزه، این صنعت نتوانسته به جایگاه واقعی خود نزدیک شود.
به‌عنوان مثال هنگامی‌که در سال ۱۲۸۵ کشور ما به‌عنوان اولین کشور خاورمیانه، در نمایشگاه بین‌المللی بریتانیا شرکت کرد، کشورهای همسایه ایران در آن سال‌ها حتی با واژه صنعت نمایشگاهی آشنا هم نبودند. اما امروز همسایگان ما اکسپوهای جهانی برگزار می‌کنند و ما حتی نامزد برگزاری این رویداد جهانی هم نشدیم. به‌راستی دلیل این موضوع چیست؟ از سوی دیگر در ایام شیوع ویروس کرونا متوجه شدیم که در سال‌های اخیر اهمیت صنعت نمایشگاهی کشور به هیچ عنوان موردتوجه متولیان و دولتمردان قرار نگرفته و نگاه ویژه‌ای به این حوزه وجود نداشته است. فعالان این صنعت امیدوارند با تغییر نگاه‌ها شاهد شکوفایی و رونق دوباره صنعت نمایشگاهی کشور باشیم. صمت در این گزارش به مشکلات صنعت نمایشگاهی در ایران پرداخته است.

عکس: صمت

نمایشگاه، بهترین ابزار برای توسعه بازار صادراتی

معاون وزیر و رئیس سازمان توسعه تجارت معتقد است که تدوین نقشه راه مشخص، دقیق و کمی از اقدامات مهم دولت سیزدهم برای رسیدن به توسعه تجارت و توسعه بازار است.

به‌گفته پیمان پاک این توسعه الزامات متفاوتی دارد و بدون شک یکی از ابزارهای توسعه بازار، صنعت نمایشگاهی است. قطعا نمایشگاه‌ها تمام بازار را پوشش نخواهند داد اما حتما یکی از ابزارهای مهم در توسعه صادرات و توسعه بازار خواهند بود. رئیس‌کل سازمان توسعه تجارت ایران معتقد است فعالان صنعت نمایشگاهی مجریان بخش‌های توسعه تجارت هستند که به نماینده تجار و صادرکنندگان تبدیل شده و در تعامل با اتاق‌های بازرگانی، اصناف و تعاون می‌توانند گسترش بازار را بر عهده بگیرند. وی با بیان اینکه دولت به‌طور قطع از فعالان این صنعت حمایت خواهد کرد، گفت: یکی از چالش‌های قدیمی که در صنعت نمایشگاهی کشور وجود دارد، عدم‌استفاده از سیستم‌های نرم‌افزاری در این صنعت است. ضروری است یک سیستم طراحی و مجوزها براساس تجارب برگزارکنندگان از طریق این سامانه صادر شود.

معضل بزرگ صنعت نمایشگاهی

علیرضا عاجزی- نایب رئیس انجمن برگزارکنندگان نمایشگاهی: متاسفانه تا امروزه حوزه نمایشگاه‌های کشور در قالب یک صنعت به رسمیت شناخته نشده است. این موضوع یک معضل بسیار بزرگ برای فعالیت‌های نمایشگاهی است. امیدواریم متولیان و دست‌اندرکاران دست‌به‌دست یکدیگر دهند تا یک صنعت نمایشگاهی پویا داشته باشیم.

ما امروزه با چند چالش اساسی در صنعت نمایشگاهی روبه‌رو هستیم. در حال حاضر، مهم‌ترین دغدغه و مشکل فعالان صنعت نمایشگاهی آثار شیوع ویروس کروناست.

یکی از اصلی‌ترین بخش‌هایی که پس از شیوع این ویروس، تاکنون دچار آسیب جدی شده، صنعت نمایشگاهی کشور است. قوانین و مقرراتی از طرف ستاد ملی مقابله با کرونا وضع شد که برخی از آنها می‌توانست کارشناسی شده‌تر باشد و با نظر متخصصان این حوزه اعمال شود. اگر در کمیته اقتصادی این ستاد نگاه جدی‌تری به حوزه نمایشگاه وجود داشت، این آسیب‌ها به صنعت نمایشگاهی وارد نمی‌شد. متاسفانه بسیاری از تصمیمات این ستاد پشت درهای بسته گرفته شد. در همین زمینه امیدواریم در دولت سیزدهم که نگاه ویژه‌ای به حوزه تولید و اشتغال دارد، توجه بیشتری به صنعت نمایشگاهی شود.

در این بین نباید فراموش کرد که نمایشگاه‌ها ویترین صنایع تولیدی کشور هستند و اگر ما صنعت کشاورزی قوی و مقتدری داریم باید در کنار آن یک نمایشگاه قوی و کارآمد نیز داشته باشیم تا بتوانیم ظرفیت تولیدات کشور را به نمایش بگذاریم. در کشورهای اروپایی یک شرکت تولیدکننده محصول جدید خود را که بازار تشنه آن است به زمان برگزاری نمایشگاه مرتبط موکول می‌کند. ما نیز باید همین نگاه را در صنعت نمایشگاهی کشور داشته باشیم.

چند سال است که فعالان اقتصادی و تولیدکنندگان کشور درگیر مشکلات اقتصادی هستند. متاسفانه نوسانات بسیار بالایی در حوزه‌های صنعتی، تجاری و اقتصادی کشور داشتیم که این موضوع تاثیر مخرب و مستقیمی بر صنعت نمایشگاهی داشته است. امروزه اولویت تولیدکنندگان پایداری خطوط تولید و حفظ نیروهای انسانی متخصص است و باید اذعان داشت که حضور در نمایشگاه‌ها برای شرکت‌های تولیدی از درجه اعتبار ساقط شده است. تحریم‌های سخت و یک‌طرفه نیز تاثیر سوء بسیار گسترده‌ای در بخش‌های گوناگون تولید و صنعت گذاشته است. باید با همدلی تلاش کنیم از این وضعیت نابسامان اقتصادی که به‌وجود آمده، گذر کنیم. امیدواریم با برنامه‌های خوبی که دولت سیزدهم در دستور کار دارد، بخش زیادی از مشکلات و چالش‌ها برطرف شود. در همین حال، قطع ارتباط با دنیا نیز تاثیر بسزایی بر صنعت نمایشگاهی کشور گذاشته است. این موضوع یکی از مهم‌ترین چالش‌ها در صنعت نمایشگاهی است. قطع همکاری با فعالان صنعت نمایشگاهی دنیا موجب شده نتوانیم خودمان را در این صنعت به‌روز کنیم. پیش‌تر ارتباط سازنده‌ای میان ما و فعالان نمایشگاهی سایر کشورها برقرار بود و تمام تلاش خود را می‌کردیم که همپای آن کشورها، خود را در سطح بین‌المللی بالا بکشیم اما از چند سال گذشته که این رشته ارتباط از هم گسسته، نتوانسته‌ایم هیچ‌گونه نوآوری و پیشرفتی در صنعت نمایشگاهی کشور ایجاد کنیم. همیشه نقد نباید به سمت متولی و دولت باشد. شاید ما به‌عنوان فعال بخش خصوصی هم در موضوع‌هایی مقصر باشیم اما نباید فراموش کرد که این قصور دلایلی دارد و شاید همین موضوع قطع روابط با خارج از مرزها موجب‌شده عملا در به‌روز کردن صنعت نمایشگاهی کشور به توفیق خاصی دست پیدا نکنیم. امروزه در دنیا جدیدترین سازه‌های نمایشگاهی و... معرفی می‌شوند اما ما از این فضا فاصله بسیار زیادی داریم. به‌تازگی برخی شرکت‌های طراحی معماری داخلی سازه‌های جدید و نوینی را معرفی می‌کنند که این اقدام بسیار ثمربخش خواهد بود اما این شرکت‌ها نیز برای بقا با سختی‌ها و مشکلات فراوانی روبه‌رو هستند.

صنعت نمایشگاهی پرچمدار اقتصاد آزاد

علی مطیع‌جهانی، عضو هیات رئیسه و معاون پشتیبانی و برنامه‌ریزی اتاق تعاون ایران: نمایشگاه‌ها به‌عنوان یک رویداد تجاری از سابقه و اهمیت بسزایی برخوردار است و متولیان این امر برای برگزاری این رویدادهای مهم همواره با برنامه‌ریزی و استراتژی‌های نوین درصدد ارتقا و جایگاه واقعی میتینگ‌های تجاری (Commercial meeting) هستند و استقبال مشارکت‌کنندگان و بازدیدکنندگان این رویدادها گواه بر اهمیت نمایشگاه‌ها در جهان است.

ارتباط مستقیم و بدون واسطه، حضور یکپارچه در کنار رقبا، عرضه جدیدترین محصولات و آشنایی با بازار تجاری سایر کشورها به‌عنوان کلیدی‌ترین نقش رویدادهای تجاری که در رأس آن نمایشگاه قرار دارد، است. همواره از برگزاری رویدادهای نمایشگاهی در کنار اجلاس‌های مشترک کشورها، اعزام هیات‌های تجاری، همراهی فعالان اقتصادی در کنار هیات‌های عالی‌رتبه دولت‌ها، می‌توان به نقش اصلی و کلیدی صنعت نمایشگاهی در اقتصاد کشورها به‌عنوان ویترین اقتصادی نگاه ویژه‌ای کرد.

با بررسی آمارهای بازاریابی و توجه به بودجه‌بندی شرکت‌ها برای انجام امور تجاری و فروش، نمایشگاه‌ها بیشترین درصد تاثیرگذاری در انعقاد قرارداد و فروش شرکت‌ها را به خود اختصاص داده‌اند که این میزان تاثیر هر ساله با برنامه‌ریزی بهتر می‌تواند جایگزین مناسب‌تری جهت تبلیغات و بازاریابی نسبت به سایر روش‌ها شود.

از سوی دیگر، توسعه در معنای عام به معنای ارتقا، رشد و پیشرفت است و در بحث توسعه اقتصادی به‌معنای ایجاد، بسترسازی و رشد عوامل مرتبط با اقتصاد است که یکی از این عوامل می‌تواند نمایشگاه‌ها باشد. وقتی صحبت از توسعه اقتصادی در میان است باید به اهمیت توسعه و رشد اقتصادی توجه کرد. تدوین برنامه‌های توسعه‌ای کشورها در قالب برنامه و تعیین شاخص‌های اقتصادی می‌تواند به توسعه و رشد جامعه کمک کند، چراکه کشورها نخست باید به رشد واقعی برسند و سپس به سمت توسعه حرکت کنند.

با نگاهی به کشورهای توسعه‌یافته، تاثیرگذاری برنامه‌های توسعه‌ای در اقتصاد آنها را به‌خوبی می‌توان یافت اما در کشورهای در حال توسعه همواره چالش‌های فراوانی بر سر راه اجرایی شدن برنامه‌های توسعه‌ای وجود داشته و نگاه دست‌اندرکاران اقتصادی به‌دنبال توسعه برون‌زا بوده است.

به جهت توسعه صنعت نمایشگاهی در کشور باید با تدوین برنامه‌ای مدون با همکاری سازمان توسعه تجارت، شرکت سهامی نمایشگاه‌های بین‌المللی، اتاق‌ها به‌عنوان اصلی‌ترین پارلمان‌های بخش غیردولتی و انجمن‌ها و سایر دست‌اندرکاران این صنعت، شاخص‌ها و برنامه‌های توسعه صنعت نمایشگاهی را در برنامه هفتم توسعه اقتصادی کشور پایه‌ریزی کرد. تحقق این مهم می‌تواند در سیاست‌گذاری و تدوین برنامه‌های کوتاه‌مدت و میان‌مدت نمایشگاه‌ها در سطح کشور نقش کلیدی ایفا کند.

با نگاهی دیگر به این مقوله با توجه به توسعه جوامع شهری و تامین مایحتاج مردم و به‌منظور افزایش تولید و ایجاد اشتغال در کشور، نمایشگاه‌ها می‌توانند چرخ‌دنده و نیروی محرکه‌ای برای ارتباط صنایع با یکدیگر و در نهایت با جامعه مصرف‌کننده باشند و حلقه اتصال اینها می‌توانند در زنجیره ارزش و ارتقای سطح خدمات در جامعه نقش بسزایی داشته باشد؛ بنابراین می‌طلبد نگاه دولتمردان، قانون‌گذاران و نهادهای مرتبط با صنعت نمایشگاهی به سمت‌وسوی تقویت این جایگاه باشد و با برنامه‌ریزی و توجه به مشکلات و چالش‌های پیش‌روی این صنعت مهم، نسبت به توسعه صنعت نمایشگاهی همانند سایر کشورها اقدامات جدی انجام شود.

نباید فراموش کرد که دست‌اندرکاران این صنعت در کشور با توجه به سابقه و تجربه برگزاری رویدادهای بین‌المللی در شرایط سخت تحریم‌های ظالمانه علیه کشور، رکود نسبی اقتصادی حاکم بر جامعه و پاندمی کرونا توانستند همانند گذشته نسبت به برگزاری نمایشگاه‌ها با حفظ استانداردهای نمایشگاهی و سلامت جامعه، اقدام کرده و جایگاه رفیع این صنعت را در کشور و سطح بین‌المللی حفظ کنند.

> توسعه اقتصادی به‌معنای ایجاد، بسترسازی و رشد عوامل مرتبط با اقتصاد است

سخن پایانی

سال‌هاست صاحبان صنایع و مشاغل به مدد حضور در نمایشگاه‌ها و صنعت غرفه‌سازی، خدمات و محصولات خود را در معرض دید بازدیدکنندگان قرار داده و در فضای نمایشگاه علاوه بر آگاهی از جدیدترین‌های بازار کسب‌وکار، رقابتی سالم را نیز رقم زده‌اند. این ارتباط مستقیم با متخصصان و مصرف‌کنندگان سبب جذب بازارهای داخلی و خارجی شده و طیف وسیعی از کسب‌وکارها از این طریق رونق فراوانی داشته‌اند اما با شیوع ویروس کرونا، نمایشگاه‌ها یکی پس از دیگری منحل و مشاغل مرتبط به آنها با چالش‌های بسیار زیادی مواجه شدند. با این همه، به‌گفته بسیاری از فعالان اقتصادی، نقش پررنگ صنعت نمایشگاهی در شاخص‌های توسعه صنعتی و تجارت بین‌الملل با وجود آگاهی خبرگان صنعت نمایشگاهی هنوز در بین سیاست‌گذاران و دولتمردان به‌روشنی تبیین نشده است.

یادداشت

شرط توسعه صنعت نمایشگاهی

رامین سمیع‌زاده
فعال نمایشگاهی

اگرچه در دوران کرونا بسیاری از کسب‌وکارها دچار تعطیلی و ورشکستگی شدند اما دوران پساکرونا نشان داد که فعالیت‌های اقتصادی در حال احیا بوده و در حال بازگشت به دوران قبل است. رقابت در این صنعت دوباره شدت گرفته و نقش مزیت رقابتی بیش‌ازپیش پررنگ شده است. بنابراین ذی‌نفعان این صنعت برای بقا و توسعه نیازمند خلق ارزش‌های نوین و متفاوت هستند. مهم‌ترین شرط بقا در این عصر، به‌روز بودن است؛ یعنی بکارگیری تمامی ابزارهای موجود و نیز ابداع ابزارهای متفاوت و خلاقانه نسبت به آنچه دیگران از آن بهره می‌گیرند.

پیش‌بینی می‌شود صنعت نمایشگاهی در سال‌های پیش‌رو منتهی به ۲۰۲۶، سالانه رشدی معادل حدود ۴ درصد را تجربه کند. این نرخ رشد به بهبود وضعیت اقتصادی ذی‌نفعان این صنعت کمک کرده و می‌تواند به‌تدریج باعث جبران خسارت‌های وارد آمده به آنها در طول دوران کرونا شود. نظر به توسعه صنعت نمایشگاهی در سالیان اخیر و پیش‌بینی‌هایی که برای آینده این صنعت می‌شود، نیاز است زیرساخت‌های موردنیاز آن نیز فراهم شود. زیرساخت‌های توسعه پایدار و مصرف بهینه انرژی: دنیای آینده، دنیای انرژی‌های محدود است. محیط‌زیست در خطر نابودی قرار گرفته و نیاز به انرژی‌های پاک و تجدیدپذیر بیش‌ازپیش احساس می‌شود. آلاینده‌های زیست‌محیطی نیز بر شدت این موضوع افزوده و استفاده از سوخت‌های فسیلی به‌طور گسترده در سطح جهان، زندگی گونه‌های نباتی و حیوانی را در معرض نابودی قرار داده است. برای مقابله با این بحران‌ها، نیاز به ایجاد زیرساخت‌های مناسب است. صنعت نمایشگاهی نیز به‌عنوان یکی از صنعت‌های تاثیرگذار در عرصه بین‌المللی با گردش مالی بالا باید زیرساخت‌های مناسب را برای توسعه خود ایجاد کند. زیرساخت‌های امنیت و بهداشت: پس از همه‌گیری کرونا، مقوله سلامت و بهداشت در کانون توجه جوامع قرار گرفت. مردم که قبلا حساسیت چندانی نسبت به این موضوعات نداشتند با دقت بیشتری این موارد را پیگیری می‌کنند. از جمله الزامات صنعت نمایشگاهی در عصر حاضر، ایجاد زیرساخت‌های سلامت و بهداشت و امنیت افراد است. زیرساخت‌های فناوری: با توجه به اینکه صنعت نمایشگاهی به سمت فناوری‌های نوین پیش می‌رود، نیاز است زیرساخت‌های مربوطه نیز در فضاهای نمایشگاهی تعبیه شوند. رشد و توسعه روزافزون فناوری‌های نوین ظرفیت‌های فوق‌العاده‌ای برای این صنعت ایجاد می‌کند تا فعالان این صنعت بتوانند با بهره‌گیری از آنها ارزش‌افزوده بیشتری برای ذی‌نفعان خود خلق کنند. متاورس: فضای متاورس پنجره‌ای نوین به روی بشر گشوده و در آینده بخشی غیرقابل انکار از زندگی همه ما خواهد شد. کمتر کسب‌وکاری را در آینده می‌توان تصور کرد که با متاورس یکپارچه نشده باشد اما موفق باشد. صنعت نمایشگاهی نیز از این قاعده مستثنا نیست. ساخت فضایی سه‌بعدی در دنیای آنلاین، قدم زدن در این فضا، بازدید از غرفه‌های موجود در این دنیا و مذاکره با کسب‌وکارها به صورت مجازی از جمله اتفاق‌هایی است که در نمایشگاه‌های متاورس رخ خواهد داد. مدیریت مالی: با توجه به رقابتی‌تر شدن روزافزون این صنعت، اهمیت مدیریت بهینه منابع (نیروی انسانی، زمان، هزینه) بیش‌ازپیش پررنگ می‌شود. با قدم زدن در سالن‌های نمایشگاهی حجم انبوهی از داده‌ها پیش‌روی ما قرار می‌گیرد: تعداد بازدیدکنندگان، مدت‌زمان حضور افراد در سالن، اطلاعات تماس افراد، اطلاعات جمعیت‌شناسی بازدیدکنندگان، سنجش علائق افراد، غرفه‌هایی که بیشترین بازدیدکننده را دارند و.... برای موفق شدن در این صنعت، باید این داده‌ها جمع‌آوری و پالایش شده و داده‌کاوی روی آنها انجام شود. دنیای رمزارزها: بسیاری از محدودیت‌هایی که سیستم‌های بانکی برای فعالان این حوزه ایجاد می‌کنند با کمک رمزارزها قابل برطرف شدن هستند. یکی از شروط بقا در این سیستم که در واقع به‌نوعی مزیت رقابتی نیز به‌شمار می‌رود، ایجاد زیرساخت‌های لازم برای استفاده از رمزارزها در تراکنش‌های مالی است. مجریان نمایشگاهی، غرفه‌سازان، غرفه‌داران و سایت‌داران باید شرایطی فراهم کنند تا تراکنش‌های مالی از طریق درگاه‌های مخصوص رمزارزها نیز انجام شوند. این امر یکی از شروط ماندگاری در این صنعت است.

نظرگاه

صنعت نمایشگاهی ساختار مدونی ندارد

علی فرهادی- فعال نمایشگاهی: شواهد حاکی از آن است که ایران جزو کشورهایی است که در حوزه صنعت نمایشگاه ساختار و برنامه مدونی ندارد. چنانچه ساختار و ماهیت سایت‌های نمایشگاهی در حال حاضر در کشور در هر استان متفاوت است. ما به برگزاری نمایشگاه‌های صرف تجاری اعتقادی نداریم، بر همین اساس، رویکرد نمایشگاه بین‌المللی برابر دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌ها، برگزاری نمایشگاه‌های تخصصی و عرضه و نمایش کالاست، بنابراین برای رسیدن به اهداف تعریف‌شده، باید از برخی مسائل فاصله بگیریم. این در حالی است که برای رسیدن توفیقات در حوزه ملی باید وحدت رویه در صنعت نمایشگاهی دنبال شود.

برای تحقق این هدف، همراهی سایت‌های نمایشگاهی با یکدیگر، علاوه بر اثرگذاری و ایجاد فضای همفکری و وحدت رویه، در عمل موجب شکل‌گیری رقابت‌های سالم نیز خواهد شد.

اگر این وحدت رویه شکل بگیرد در عرصه ملی و برون‌مرزی نیز حرف‌های زیادی برای گفتن خواهیم داشت. در این فضا، بخش زیادی از مشکلات شرکت نمایشگاه‌ها موضوع قانون‌گذاری است و باید در این راستا، نیازهای صنعت نمایشگاهی موردبازنگری و دسته‌بندی قرار گرفته و نمایندگان مجلس به این موضوع ورود کنند.

از سوی دیگر، به‌دلیل عدم‌تعریف چارچوب درست و رفتارهای سلیقه‌ای، ظلم‌های بسیاری به برخی سایت‌های نمایشگاهی می‌شود و به‌دلیل ارتباط قوی، برخی از این سایت‌ها از حقوق مساوی برخوردار نیستند. بر همین اساس، ارتقای زیرساخت‌ها یکی از محورهای اصلی سایت نمایشگاه‌های نمایشگاهی استان‌هاست که باید با جدیت دنبال شود.

به‌علاوه اینکه صنعت نمایشگاهی به‌عنوان پیشانی صادرات و بزرگ‌ترین ابزار ارتباطی صنایع، دارای اهمیت و جایگاه ارزشمندی است و اگر این صنعت به‌درستی مدیریت و راهبری شود، گشایش‌های فراوانی در حوزه صنعت و توسعه اقتصادی عاید کشور خواهد شد؛ بنابراین می‌توان گفت مشکلات ساختاری زیادی در صنعت نمایشگاهی کشور وجود دارد و تا این مشکلات برطرف نشود، امیدی به تحقق اهداف بلندمدت و به فعلیت رساندن ظرفیت‌های موجود وجود ندارد. در این شرایط، تصویب قوانین کارآمد، راه نجات نمایشگاه‌ها از آشفتگی است.

نظرگاه

بسته ضدتورمی تیم اقتصادی دولت چیست؟

مهدی عسگری
نماینده مردم البرز در خانه ملت

سنگینی تورم ماهانه ۱۲.۲ درصدی و همچنین تورم ۲۵.۴ درصدی خوراکی‌ها در خرداد امسال؛ بر دوش تمام اقشار و دهک‌ها سنگینی می‌کند. این در حالی است که مسئولان سازمان برنامه و بودجه در پاسخ به انتقادات و سوالاتی که درباره نحوه حذف ارز ترجیحی و تبعات آن در مجلس طرح کردیم، تاکید کردند تنها چند قلم کالا گران خواهد شد و تورم حاصل از این حذف، حدود ۷.۶ درصد بوده و در پاسخ به برآورد تورم انتظاری، پاسخ درخوری نداشتند.

اکنون این تیم، هم باید نسبت به شرایط فعلی پاسخگو باشد و هم به مردم توضیح دهد:

بابت ۹ ماه باقیمانده سال ۱۴۰۱ چه نوع بسته ضدتورمی را برای سیاست‌های مالی و پولی در نظر گرفته‌اند؟ و کدام نظام رفاهی برای جبران قدرت خرید مردم پیش‌بینی شده است؟ چرا جراحی را از نظام بانکی و شکستن احتکار زمین آغاز نمی‌کنیم؟

ضمن یادآوری هشدارهای قبلی در نقد نحوه آزادسازی قیمت‌ها تاکید بر آن است که اگر این روند، مدیریت نشود، رکوردهای دیگری خواهد شکست، بنابراین دولت باید گام‌های اساسی برای مردمی‌سازی اقتصاد و کاهش فشار بر مردم بردارد و مهم‌ترین آنها شکستن انحصار و احتکار زمین و دادن حق بهره‌برداری به مردم برای تامین مسکن، اشتغال و تولید است.

اخبار روز

همکاری ایران و تاجیکستان در ۵ منطقه صنعتی

قائم‌مقام وزیر صنعت و تکنولوژی‌های نو تاجیکستان گفت: ۵ منطقه صنعتی و آزاد اقتصادی تاجیکستان آمادگی برای همکاری و انتقال تجارب صنعتی و اقتصادی به ایران را دارند.

به‌گزارش مهر، بختیار شریفی در نشست بررسی راهکارهای گسترش مناسبات اقتصادی و فرهنگی استان فارس و کشور تاجیکستان در قالب کارگروه توسعه صادرات استان فارس، گفت: از سال ۲۰۲۰ تاکنون توانستیم حجم صادرات را دوچندان کنیم. ما معتقدیم این حجم صادرات قابل‌قبول نیست.

وی بااشاره به فعالیت حوزه‌های مختلف صنعت از جمله صنایع زیرمجموعه کشاورزی، آلومینیوم، فلزات و تکنولوژی در تاجیکستان گفت: در مدت کوتاه هدف‌گذاری کشورمان توانسته‌ایم بازارهای صادراتی خوبی را در اختیار داشته باشیم.

شریفی اعلام کرد: در حوزه‌هایی مانند مصالح ساختمانی، ماشین‌سازی، معدن سرمایه‌گذاری و خوراکی و موادغذایی می‌توانیم همکاری مشترک و دوطرفه با استان فارس داشته باشیم.

او یادآور شد: در حال حاضر ۵ منطقه صنعتی و آزاد اقتصادی از تاجیکستان آمادگی خود را برای همکاری در راستای انتقال تجارب صنعتی و اقتصادی به ایران اعلام کرده‌اند که تاکنون ۴ شرکت ایرانی فعالیت خود را در این مناطق آغاز کردند. قائم‌مقام وزیر صنعت و تکنولوژی‌های نو تاجیکستان اظهار کرد: شیراز مرکز علم و فرهنگ است و در برخی حوزه‌ها ظرفیت‌های اقتصادی و چشم‌انداز خوبی برای فعالیت‌های مشترک دارد،بنابراین در حوزه‌های فرهنگی نیز علاقه‌مند به همکاری با این شهر هستیم.

ساخت بیمارستان کودکان بندرعباس

مدیرعامل شرکت پالایش نفت بندرعباس گفت: بیمارستان ۹۰ تختخوابی تخصصی کودکان بندرعباس با ۵۱ درصد پیشرفت در حال ساخت است. به‌گزارش خبرنگار صمت از هرمزگان، هاشم نامور اظهار کرد: برای بهبود فضای درمانی و ایجاد بخش‌های تخصصی، ساختمان جدید بیمارستان کودکان با ظرفیت ۹۰ تخت با همکاری شرکت پالایش نفت بندرعباس برای توسعه زیرساخت‌های درمانی در زمینی به‌وسعت ۹هزار مترمربع و در ۵ طبقه در حال ساخت است.

مدیرعامل شرکت پالایش نفت بندرعباس افزود: ساخت این بیمارستان با اعتبار اولیه هزار و ۶۵۰ میلیارد ریال در مجاورت بیمارستان کودکان فعلی بندرعباس از شهریور پارسال آغاز و تا دهه فجر امسال به‌بهره‌برداری می‌رسد. نامور تصریح کرد: ساختمان جدید در ۲ بلوک ۵ و ۲ طبقه در حال ساخت است که در هر ۲ بلوک سازه و دیوارچینی داخلی به‌صورت کامل به‌پایان رسیده است و اکنون مرحله نازک‌کاری شامل سرامیک‌کاری، نمای ساختمان و اجرای تاسیسات در حال انجام است. وی در پایان خاطرنشان کرد: ساخت این بیمارستان در راستای ایفای مسئولیت‌ها و مشارکت‌های اجتماعی شرکت پالایش نفت بندرعباس است.

مناسبات ایران و ترکمنستان روی دور تند توسعه قرار گرفت

خراسان‌رضوی شاهراه توسعه روابط آسیای میانه

گروه استان‌ها
editor@smtnews.ir

پس از سفر ماه گذشته رئیس‌جمهوری ترکمنستان به تهران، سیدابراهیم رئیسی روز چهارشنبه ۸ تیر برای شرکت در ششمین اجلاس سران کشورهای حاشیه خزر راهی عشق‌آباد شد. به‌گفته بسیاری از کارشناسان این آمدوشدها حکایت از شتاب گرفتن بی‌سابقه مناسبات ۲ کشور همسایه دارد. ترکمنستان دارای ۴ گذرگاه در ایران است که گذرگاه مرزی سرخس، لطف‌آباد، باجگیران (هر ۳ در خراسان‌رضوی) و اینچه‌برون (در گلستان) در ایران است که عمده ترددهای تجاری ریلی و جاده‌ای به‌ترتیب از طریق سرخس، اینچه‌برون و لطف‌آباد انجام می‌شود. در این بین خراسان‌رضوی از شمال و شمال‌شرق ۵۳۱ کیلومتر مرز مشترک با کشور ترکمنستان دارد که این مرز در محدوده شهرستان‌های قوچان، درگز، کلات، سرخس و صالح‌آباد واقع است.

توسعه تجارت بین ۵ کشور آسیای‌مرکزی

ترکمنستان به‌عنوان همسایه شمالی ایران، در کنار تاجیکستان، قرقیزستان، قزاقستان و ازبکستان ۵ کشور محصور در آسیای مرکزی هستند که برای انجام تبادلات تجاری خود، نیازمند مرزهای امن زمینی و مسیرهای جاده‌ای مطمئنی هستند و ایران سریع‌ترین، امن‌ترین و کوتاه‌ترین مسیر برای دستیابی این کشورها به آب‌های آزاد است.

از آن میان ترکمنستان، با هزار و ۲۰۰ کیلومتر مرز مشترک با ایران، به‌عنوان دروازه آسیای مرکزی از جایگاه بسیار ویژه‌ای در بخش تجارت بین‌المللی منطقه برخوردار است.

بررسی آمار ۵ماهه مبادلات تجاری بین ۲ کشور ایران و ترکمنستان نشان می‌دهد که از ابتدای دولت سیزدهم بیش از یک میلیون تن کالا به ارزش ۳۰۰ میلیون دلار بین ایران و ترکمنستان مبادله شده است که این رقم رشدی ۸۰ درصدی را در مقایسه با بازه زمانی مشابه نشان می‌دهد.

با این حال می‌طلبد، ایران به‌عنوان یکی از ۱۰ کشور طرف تجارت با ترکمنستان به جایگاه بالاتری دست یابد.

استحکام روابط اقتصادی

چهارشنبه هفته گذشته، سیدابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهوری در رأس هیاتی عالی‌رتبه از مقامات سیاسی و اقتصادی کشورمان برای شرکت در ششمین اجلاس سران کشورهای حاشیه خزر به ترکمنستان سفر کرد.

به گزارش مهر رئیس‌جمهوری در این سفر علاوه بر شرکت و سخنرانی در اجلاس سران کشورهای حاشیه خزر، با روسای‌جمهور کشورهای حاضر در اجلاس نیز دیدار و گفت‌وگو کرد.

هرچند بررسی نحوه همکاری کشورها پیرامون موضوعات دریای خزر از اهداف اصلی این نشست بود، اما پیگیری مصوبات سفرهای قبل و بسط زنجیره گره‌گشایی‌ها میان ۲ کشور در دستور کار قرار گرفت.

در اثبات این زنجیره گره‌گشایی‌ها باید به سفر ماه قبل سردار بردی محمداف، رئیس‌جمهوری ترکمنستان به ایران و دیدارش با رهبر معظم انقلاب اشاره کرد، پیش از این سفر بود که زمزمه ازسرگیری ترانزیت مستقیم جاده‌ای از خاک ترکمنستان به کشورهای آسیای مرکزی به‌گوش رسید و چند روز بعد ترانزیت زمینی از سرخس خراسان‌رضوی به ازبکستان فراهم شد و اکنون چند روزی است ترانزیت زمینی از مرز لطف‌آباد این استان به ازبکستان نیز از سر گرفته شده است. هرچند راه زیادی تا رسیدن به نقطه مطلوب در روابط تجاری ایران و ترکمنستان مانده است، اما سفر رئیسی به عشق‌آباد و ادامه رایزنی‌ها به زنجیره توافقات به‌دست‌آمده خواهد افزود؛ توافقاتی که در گام نخست توسعه تجارت، صادرات و روابط دوجانبه محلی در استان‌های مرزی همچون خراسان‌رضوی را فراهم خواهد کرد و از طرفی به استحکام روابط عمیق اقتصادی ۲ کشور منجر خواهد شد.

ترکمنستان بی‌طرف در جهان و طرفدار توسعه روابط با همسایه

سفیر ایران در عشق‌آباد به‌تازگی در گفت‌وگویی که با پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر مقام معظم رهبری KHAMENEI.IR انجام داد، گفت: اصولا ترکمنستان کشور بی‌طرفی در مناسبات بین‌الملل است و ۲ بار هم این بی‌طرفی را در سازمان ملل اعلام و تاکید کرده است که وارد هیچ گروه‌بندی بین‌المللی، سیاسی و امنیتی نمی‌شود، سفر اخیر رئیس‌جمهوری ترکمنستان هم برای همه دنیا و هم برای خودشان این پیام را داشت که ایران جزو اولویت‌های روابط خارجی‌شان است.

غلام‌عباس ارباب خالص افزود: به‌همین‌خاطر، رهبر معظم انقلاب هم فرمودند که مواظب مداخلات بعضی از کشورها باشید. به‌طورقطع طرف ترکمنستانی روی این موضوع کار خواهد کرد و آنها هم می‌دانند حساسیت ما نسبت به چه کشورهایی است. سفیر ایران در ترکمنستان ادامه داد: ترکمن‌ها قائل به حفظ مناسبات همسایگی مثبت و امن با ما هستند.

رئیس‌جمهور قبلی ترکمنستان به من گفت: امنیت شما امنیت ما است و امنیت ما امنیت شما است و ما این مسئله را به‌خوبی مدنظر داریم.

ما هم می‌دانیم شما نسبت به چه کشورهایی حساسیت دارید و ما به‌تناسب سیاست خارجی‌مان ارتباطاتی با دنیا داریم، اما مطمئن باشید که ارتباطات ما با آنها تهدیدی را متوجه شما نخواهد کرد.

ارباب خالص افزود: همجواری ما با ترکمنستان ظرفیت‌های ما را در حوزه ترانزیت بسیار بالا برده است. ما ۴ گذرگاه گمرک مرزی داریم و تمام تجارت ترانزیت منطقه‌ای ایران با آسیای‌مرکزی از طریق ترکمنستان انجام می‌شود و بالعکس تمام تجارت منطقه‌ای ترکمنستان نیز از طریق جمهوری اسلامی ایران یا به غرب یا به جنوب ختم می‌شود.

▣ توسعه ترانزیت محلی و منطقه‌ای

سفیر ایران در ترکمنستان گفت: به‌تازگی هم همکاری‌های خوبی انجام‌گرفته و همکاری‌های ترانزیت ما از همکاری‌های دوجانبه به همکاری‌های چندجانبه با قزاقستان، چین و تاجیکستان گسترش پیدا کرده است و از جنوب هم با عمان، قطر، هند و روسیه همکاری داریم.

ارباب خالص ادامه داد: ترکمن‌ها در یکی، دو سال اخیر روی همکاری‌های دریایی ما حساب ویژه‌ای باز کرده‌اند و از طریق بندرترکمن، امیرآباد و بندرانزلی می‌خواهند ارتباط ایجاد کنند تا ظرفیت را بالا ببرند که بتوانند از طریق بندرعباس، شهیدرجایی و چابهار به دریای آزاد دسترسی پیدا کنند. ما هم با این رویکرد مثبت قرار است همکاری‌های آبی‌مان را گسترش بدهیم.

وی گفت: همکاری‌های ریلی‌مان نیز با ایجاد راه‌آهن سه‌جانبه قزاقستان، ترکمنستان و ایران از نقطه سرخس در خراسان‌رضوی گسترش پیدا کرده و به اینچه‌برون در استان گلستان رسیده است که این گسترش، ظرفیت همکاری‌های تهران و عشق‌آباد را خیلی بالا برده و باعث جلب‌توجه کشورهایی مثل چین، هند و روسیه شده است تا از این طریق بتوانند ارتباطات‌شان را برقرار کنند.

▣ ایران، معبر انتقال برق و انرژی

سفیر ایران در عشق‌آباد خاطرنشان کرد: در حوزه انتقال انرژی شامل سوخت و برق، ترکمنستان روی کشور ما حساب ویژه‌ای باز کرده است. آغاز انتقال آن‌هم سال قبل با سوآپ گاز به آذربایجان در سفر رئیسی به ترکمنستان کلید خورد که الان دارند این ظرفیت را افزایش می‌دهند و اکنون ارمنستان نیز دومین کشوری است که می‌خواهد از این ظرفیت بهره‌مند شود و ممکن است عراق هم در آینده نزدیک از آن استفاده کند.

ارباب خالص گفت: در حوزه برق هم آنها به‌دنبال ترانزیت برق از کشور ما به کشورهای ثالث از جمله ترکیه هستند. کشور ما برای انتقال گاز و برق مسیر بسیار مطمئنی است و ترانزیت و سوآپ می‌تواند پیوندهای ما را در حوزه همکاری‌های راهبردی چندین برابر کند.

> یکی از آسیب‌هایی که گریبانگیر توسعه تجارت در مرز باجگیران (شهرستان قوچان) شده، وجود برخی ناامنی‌ها است که در کشورهای اطراف وجود داشته و همین مسئله موجب برخی نگرانی‌ها برای همسایه شمالی شده است

توسعه روابط با ترکمنستان

نماینده مشهد و کلات در مجلس شورای اسلامی، سفر پیش‌روی رئیس‌جمهوری ایران به ترکمنستان را بااهمیت خواند و گفت: توسعه روابط و سفر مسئولان کشور به کشورهای همسایه، نه‌تنها برای استان‌های مرزی همچون خراسان‌رضوی بلکه برای کشور در مسیر رفع مسائل و مشکلات بسیار حائزاهمیت است.

نصرالله پژمانفر، روابط ایران با ترکمنستان را دارای سابقه و تجربه طولانی دانست و گفت: این ارتباطات در دولت قبل به‌دلایلی به‌حداقل کاهش پیدا کرد و در عمل قطع شد که اکنون در دولت سیزدهم، این روابط با رونق همراه شده است، سفر پیش‌روی رئیس‌جمهوری کشورمان به ترکمنستان می‌تواند در حوزه آب، انرژی و تجارت تاثیر خاصی بر استان خراسان‌رضوی و همچنین در بعد ملی برای کشور داشته باشد.

▣ ایجاد گذرگاه‌های جدید مرزی کلات

وی فعالیت دوباره مرزها و بازارچه‌های مرزی بین ایران و ترکمنستان را بسیار بااهمیت توصیف کرد و گفت: در این میان، باز شدن بازارچه‌های جدید مرزی بین خراسان‌رضوی با ترکمنستان و توسعه فعالیت‌های اقتصادی می‌تواند در دستور کار قرار گیرد.

نماینده مشهد و کلات در مجلس خاطرنشان کرد: در دهه‌های گذشته یک گمرک و بازارچه مرزی در محدوده روستای سنگدیوار شهرستان مرزی کلات با ترکمنستان فعال بوده است که اکنون این گذرگاه مسدود است.

پژمانفر ادامه داد: از آنجا که شهرستان کوهستانی و مرزی کلات در یک بن‌بست جغرافیایی در شمال خراسان‌رضوی قرار دارد، بازگشایی این گذرگاه مرزی به‌شکل گمرک یا بازارچه مرزی، می‌تواند موجبات توسعه محلی منطقه و رونق تولید و صادرات در استان را فراهم کند و در ابعاد ملی نیز توسعه روابط ۲ کشور را عمق بخشد.

▣ تعمیق روابط با ایران، اولویت ترکمنستان

نماینده شهرستان‌های قوچان و فاروج در مجلس شورای اسلامی نیز بااشاره به سفر ماه قبل سردار بردی محمداف، رئیس‌جمهوری ترکمنستان به ایران گفت: پس از استقرار دولت سیزدهم، اراده مشترکی برای توسعه روابط بین ایران و ترکمنستان شکل گرفته است و رئیس‌جمهوری ترکمنستان تعمیق روابط با ایران را به‌عنوان یک اولویت برای کشورش در نظر دارد. علی آذری افزود: در دیدار بردی محمداف با مسئولان عالی‌رتبه کشور، بر بازگشایی و فعالیت بیشتر همه مرزهای بین ۲ کشور تاکید شد تا فعالیت‌های تجاری، ترانزیتی و سیاسی از جمله در مرز باجگیران و بازارچه مرزی این منطقه از سر گرفته شود.

وی سیاست خارجه دولت و مجلس را مبتنی بر روابط با کشورهای همسایه دانست و گفت: در نشست مشترک رئیس‌جمهوری ترکمنستان و هیات‌همراه وی با رئیس و جمعی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی، بر توسعه همکاری‌ها در استان‌های مرزی تاکید و مطالبات مردم شهرستان مرزی قوچان در خراسان‌رضوی برای آغاز فعالیت تجاری و گمرکی مرز باجگیران مطرح شد.

▣ تسریع در اجرای توافقات

نماینده قوچان و فاروج گفت: یکی از راه‌های جبران کاهش روابط ۲ کشور در دوره‌های گذشته، شتاب در اجرای توافقات و تعهدات دوطرف در دوره پیش‌رو است، از آن جمله توسعه واحدهای تجاری در مرز باجگیران و تقویت فرصت‌های محلی در استان‌های گلستان و خراسان‌رضوی درباره توسعه مناسبات تجاری و مرزی است.

وی ادامه داد: یکی از آسیب‌هایی که گریبانگیر توسعه تجارت در مرز باجگیران (شهرستان قوچان) شده، وجود برخی ناامنی‌ها است که در کشورهای اطراف منطقه وجود داشته و همین مسئله موجب برخی نگرانی‌ها برای همسایه شمالی شده است.

آذری گفت: براساس اظهارات وزیر کشور، ظرفیت ایران و ترکمنستان در دوره جدید برای تبادل و ترانزیت ۱۰ میلیون تن کالا در سال پیش‌بینی شده است و ما نیز معتقدیم بخشی از این ظرفیت‌های ترانزیتی می‌تواند از طریق مرز باجگیران انجام شود.

وی ادامه داد: حضور موثر رئیس‌جمهوری ترکمنستان در ایران حکایت از اراده این کشور برای اجرای توافقنامه‌های اقتصادی، سیاسی و ترانزیتی است و امیدواریم با بازگشایی و توسعه ترددهای تجاری در مرزهای کشور، به‌ویژه مرز باجگیران، با ترکمنستان، شاهد آغاز دوره جدیدی از همکاری و روابط سیاسی و اقتصادی بین ۲ کشور باشیم.

سخن پایانی

می‌توان رشد ۸۰ درصدی تبادلات اقتصادی بین ایران و ترکمنستان را پیش‌درآمد افق تازه مناسبات ۲ کشور پس از ۳۰ سال همسایگی از سال ۱۹۹۱ میلادی تاکنون دانست و مطابق گفت‌وگوهای ردوبدل‌شده اخیر بین مسئولان ۲ کشور، ۱۰ میلیون تن مبادلات کالا بین ۲ همسایه را می‌توان چشم‌انداز معقولی از توسعه روابط اقتصادی ایران و ترکمنستان دانست. تاکنون سفرهای متعددی از سوی روسای‌جمهور و وزیران خارجه ۲ کشور به تهران و عشق‌آباد انجام شده و زنجیره‌ای از توافقات و گره‌گشایی‌ها برای توسعه روابط دوجانبه انجام گرفته است. به‌عنوان نمونه در جریان سفر ماه گذشته رئیس‌جمهوری ترکمنستان به ایران، در مجموع ۱۳ سند همکاری بین ۲ کشور امضا شد، اما در این میان، ۹ سند همکاری در حوزه‌های سیاسی، اقتصادی، تجاری، حمل‌ونقل، سرمایه‌گذاری، فناوری‌های نوین، محیط‌زیست، ورزشی، انرژی، قضایی، آموزشی، تحقیقاتی و گردشگری در حضور روسای‌جمهور ۲ کشور به‌امضا رسید.

وضعیت آبی تبریز نگران کننده است

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای آذربایجان‌شرقی با بیان اینکه شهروندان در مصرف آب صرفه‌جویی کنند، گفت: وضعیت آبی تبریز نگران‌کننده بوده و میزان مصرف و تولید آب شرب در این شهر برابر است. به‌گزارش مهر، یوسف غفارزاده در جمع خبرنگاران در تبریز گفت: امسال بارش‌ها نسبت به مدت مشابه سال قبل ۳ درصد کاهش یافته است، از میانگین سالانه نیز ۱۵ درصد شاهد کاهش میزان بارش هستیم.

غفارزاده بااشاره به اینکه میانگین ذخیره سدهای استان ۵۸درصد بوده و ۴۲درصد سدهای آذربایجان‌شرقی خالی است، افزود: سد ستارخان،علویان، میانه و نهند نقش مهمی در تامین آب شرب شهرهای استان دارند. وی درباره وضعیت سد ستارخان افزود: این سد نقش مهمی در تامین آب شرب اهر دارد، اعلام کرده‌ایم که اولویت استفاده از آب سد مصارف شرب بوده و کشاورزی در اولویت بعدی است.

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای استان ادامه داد: در تابستان امسال مدیریت‌شده پیش می‌رویم تا آب شرب شهرها و روستاهای آذربایجان‌شرقی قطع نشود. غفارزاده با بیان اینکه شهر مراغه، ملکان، بناب، آذرشهر، اسکو و تبریز در مسیر زرینه‌رود هستند و بخشی از آب موردنیاز آنها از طریق خط انتقال زرینه‌رود تامین می‌شود، گفت: برخی دیگر از شهرهای استان نیز از چاه استفاده می‌کنند. مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای استان درباره پروژه رینگ آبی تبریز نیز ادامه داد: این پروژه تا ۵ سال آینده به‌بهره‌برداری می‌رسد. با افتتاح این رینگ آبی، کیفیت آب تمام نقاط تبریز یکسان می‌شود. ۲۲ کیلومتر این پروژه نیز به‌پایان رسیده است.

غفارزاده ابراز کرد: با افتتاح رینگ جنوبی زرینه‌رود به چاه‌ها وصل می‌شود و با رینگ شمالی نیز نهند و ارس به ذخایر آبی متصل شده و مدیریت آبی به‌شکل بهتر انجام می‌شود.

در گفت‌وگو با فعالان صنایع معدنی مطرح شد

صنایع معدنی، ظرفیتی برای ارتقای شاخص‌های اقتصادی

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

براساس مصوبه شورای‌عالی انقلاب فرهنگی دهم تیرماه روز صنعت و معدن نامیده شده است. از معدن و صنایع وابسته به آن به‌عنوان موتورمحرکه اقتصاد نام برده می‌شود. ایران با در اختیار داشتن منابع معدنی و انرژی بسیار از کشورهای غنی و ثروتمند جهان به‌شمار می‌رود و تکیه بر ظرفیت‌های معدنی یادشده فرصتی برای اشتغالزایی، ارزش‌آفرینی، درآمدزایی و صادرات برای کشور فراهم می‌کند. با این وجود در طول سال‌های گذشته از ظرفیت‌های بخش معدن و صنایع معدنی آن‌طور که باید و انتظار می‌رود، استفاده نشده است. بهره نگرفتن از ظرفیت‌های این بخش از عوامل گوناگونی نشأت می‌گیرد و موانع متعددی در مسیر فعالیت بخش معدن و صنایع معدنی وجود دارد. در چنین شرایطی، از متولیان و سیاست‌گذاران انتظار می‌رود با شناخت این شرایط نابسامان و دلایل آن، زمینه رفع چالش‌ها و کمبودهای موجود را فراهم کنند. به مناسبت روز صنعت و معدن با برخی از فعالان این بخش گفت‌وگو کرده‌ایم؛ به اعتقاد فعالان و تولیدکنندگان این بخش، نبود تعاملات بین‌المللی میان ایران و سایر کشورها، بروکراسی‌های پیچیده اداری، تغییر مداوم قوانین و مقررات و همچنین سیاست‌های ضدتولید، مهم‌ترین چالش‌هایی هستند که در طول سال‌های گذشته همچون سدی در مسیر فعالیت و توسعه صنایع ایجاد شده‌اند. متاسفانه اقدام موثر و عملیاتی نیز برای رفع این مشکلات اندیشیده نمی‌شود. فعالان صنعتی و تولیدکنندگان در ادامه تاکید دارند که در دو سال گذشته محدودیت جدی انرژی به چالش مضاعفی برای این تولیدکنندگان بدل شده و روند فعالیت آنها را به‌شدت تحت‌تاثیر قرار داده است. کاهش ظرفیت تولید، افزایش قیمت مواد اولیه، توقف خطوط تولید، آسیب به تجهیزات کارخانه و همچنین کاهش سودآوری مهم‌ترین چالش‌هایی هستند که در چنین شرایطی به فعالان صنایع تحمیل می‌شوند.

> تکیه بر ظرفیت‌های معدنی فرصتی برای اشتغالزایی، ارزش‌آفرینی، درآمدزایی و صادرات فراهم می‌کند. با این وجود در طول سال‌های گذشته از ظرفیت‌های بخش معدن و صنایع معدنی آن‌طور که باید و انتظار می‌رود، استفاده نشده است

چالش پیش‌روی صنعت آلومینیوم

هوشنگ گودرزی، رئیس سندیکای صنایع آلومینیوم ایران در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: روز صنعت و معدن، فرصت خوبی برای بیان چالش‌ها و دغدغه‌های تولیدکنندگان است. فعالان صنعتی در کشور با چالش‌های جدی روبه‌رو هستند و بخشی از این مشکلات روند فعالیت تمامی صنایع را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد اما همزمان مشکلاتی نیز به‌طور اختصاصی به یک صنعت تعلق دارد و مسیر تولید آن را دشوار می‌کند.

وی افزود: صنایع بالادستی آلومینیوم کشور در حال حاضر با دو چالش اساسی تامین برق و همچنین تامین مواد اولیه روبه‌رو هستند. ایران ذخایر غنی بوکسیت یا آلومینا ندارد و بخشی از مواد اولیه موردنیاز تولیدکنندگان شمش باید از طریق واردات تامین شود. در واقع صنعت آلومینیوم در ایران بر پایه بهره‌گیری از ذخایر انرژی احداث‌شده و از اول بنا بوده بخش مهمی از مواد اولیه این صنعت با واردات تامین شود. با این وجود، واردات بوکسیت و آلومینا در طول سال‌های گذشته و به‌ویژه با توجه به شرایط تحریم با چالش‌های جدی روبه‌رو بوده است.

ضرورت تنظیم بازار

رئیس سندیکای صنایع آلومینیوم گفت: زنجیره تولید در صنایع گوناگون به‌هم وابسته است؛ در شرایطی که صنایع بالادستی آلومینیوم به هر علتی ازجمله کمبود مواد اولیه از تولید بازبمانند، سایر حلقه‌های این زنجیره تا تولید محصول نهایی نیز در روند فعالیت خود با مشکلات جدی روبه‌رو خواهند شد.

گودرزی با اشاره به روند عرضه شمش آلومینیوم در بورس کالا اظهار کرد: متاسفانه در مواردی شمش آلومینیوم که حکم ماده اولیه صنایع پایین‌دستی این زنجیره را دارد، در قالب مهندسی‌شده در بورس کالا عرضه می‌شود و همین موضوع نیز چالش‌هایی را به فعالان این صنعت تحمیل خواهد کرد. از جمله آنکه با پیشی‌گرفتن عرضه از تقاضا، شاهد ایجاد رقابت گسترده برای خرید یک محصول خواهیم بود که به رشد قابل‌توجه قیمت آن و گپ قابل‌توجه میان قیمت پایه و نهایی فروش خواهیم بود. این درحالی است که بی‌توجهی مسئولان مربوطه و سیاست‌گذاران در این بخش، علت اصلی چنین مشکلاتی است. وی گفت: در همین حال، انتظار می‌رود شمش آلومینیوم تولیدشده در کشور ابتدا نیاز صنعتگران داخلی را تامین کند و مازاد آن روانه بازار صادراتی شود. از مجموع موارد یادشده می‌توان این‌طور نتیجه گرفت که درخواست فعالان صنعت آلومینیوم از مدیران مربوطه، رصد شرایط و نظارت بر فرآیند خریدوفروش محصولات در بورس کالاست.

محدودیت انرژی و مرگ فلز نقره‌ای

این فعال صنعت آلومینیوم در ادامه با اشاره به بحران انرژی در کشور گفت: صنعت آلومینیوم، جزو صنایع انرژی‌بر است. همان‌طور که پیش‌تر هم اشاره شد یکی از دلایل احداث و توسعه واحدهای تولیدکننده شمش آلومینیوم در کشور، دسترسی ما به منابع غنی و ارزان انرژی بوده است. با این وجود، بی‌توجهی به توسعه زیرساخت‌های انرژی در کشور همگام با توسعه صنعتی و افزایش جمعیت، اکنون ما را با بحران انرژی روبه‌رو کرده است. تامین نشدن انرژی برای صنعت آلومینیوم کشور، حکم مرگ واحدهای فعال در این صنعت مادر را دارد.

گودرزی گفت: در صنعت آلومینیوم هنگامی‌که یک دیگ احیا روشن می‌شود باید ۵ تا ۷ سال به‌صورت ۲۴ ساعته فعال باشد و هرگونه اختلالی در فعالیت آن، سبب کاهش عمر دیگ خواهد شد، چراکه فرآیند تولید آلومینیوم و به‌تبع آن فعالیت دیگ‌های احیا، مداوم است. در هر خط احیا، بیش از ۲۰۰ دیگ فعال وجود دارد که در صورت کاهش جریان و به‌دنبال آن کاهش جریان ورودی به دیگ، کیفیت آلومینیوم تولیدی از استاندارد خارج‌شده و بدنه داخلی دیگ آسیب می‌بیند. حال اگر جریان برق بیش از ۲ ساعت قطع شود، مذاب آلومینیوم درون دیگ منجمد می‌شود و هزینه تخریب و راه‌اندازی مجدد هر دیگ احیا افزون بر میلیاردها تومان خواهد شد.

وی خاطرنشان کرد: متعلقات هر دیگ (شامل تجهیزات، مواد نسوز و کاتد) علاوه بر گران‌قیمت بودن، از مواردی هستند که در دوران تحریم واردات آنها با سختی فراوان انجام می‌شود و برای راه‌اندازی مجدد دیگ‌ها باید همه آنها تامین شود. در همین حال باید تاکید کرد که در صنعت تولید آلومینیوم به علت پیوستگی فرآیند، نمی‌توان همچون سایر صنایع یک شیفت‌کاری را تعطیل و شیفت شب را جایگزین آن کرد.

این فعال صنعت آلومینیوم گفت: بر همین اساس نیز سال گذشته و امسال جلساتی با مدیران وزارت صنعت، معدن و تجارت برگزار و مقرر شد برق صنایع آلومینیوم قطع نشود. با این وجود، این صنایع موظف شدند میزان مصرف خود را به حداقل ممکن کاهش دهند. به این ترتیب، از ظرفیت تولید در این صنعت کاسته خواهد شد.

البته حتی اگر میزان تولید شمش آلومینیوم در کشور کاهش یابد، باز هم این صنعت توان تامین نیاز داخلی را دارد، هرچند انتظار می‌رود در چنین شرایطی از میزان صادرات این بخش کاسته شود و اولویت به تامین نیاز تولیدکنندگان داخلی اختصاص یابد.

گودرزی گفت: آغاز به کار سالکو و ورود این شرکت به مدار تولید، بر ظرفیت تولید صنعت آلومینیوم کشور افزود و تحت‌تاثیر آن، بخش بزرگی از مشکلات صنایع آلومینیوم در جهت تامین شمش برطرف شد. درنتیجه با عرضه مستمر شمش آلومینیوم در بورس کالا و نظارت کافی بر این معاملات، مشکلی در این بخش نخواهیم داشت. امید می‌رود سایر طرح‌های توسعه صنعت آلومینیوم نیز در سال‌های آینده اجرایی شوند و شاهد توسعه و اثرگذاری هرچه بیشتر این صنعت بر اقتصاد کشور باشیم.

ضرورت اصلاح سیاست‌ها

مجید سعیدیان، فعال صنعت فولاد در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: وجود ذخایر غنی سنگ آهن عامل توسعه صنعت فولاد در کشور است و بر همین اساس نیز در طول سال‌های گذشته، سرمایه قابل‌توجهی جذب زنجیره فولاد شده و این حلقه از زنجیره توسعه یافته است.

وی افزود: در افق ۱۴۰۴ تولید ۵۵ میلیون تن فولاد هدف‌گذاری شده، با این وجود، موانع متعددی در مسیر فعالیت فولادسازان کشور وجود دارد و در چنین شرایطی رشد تولید آن‌قدرها هم میسر نیست.

این فعال صنعت فولاد با اشاره به تحریم‌های جدی که در طول دهه‌های اخیر بر اقتصاد کشور حکمفرما بوده، افزود: تولید و تجارت در سایه تعاملات بین‌المللی ممکن می‌شود.

با این وجود در طول دهه‌های گذشته با محدودیت جدی در روابط بین‌المللی روبه‌رو بوده‌ایم. درنتیجه چنین شرایطی، از یک‌سو واردات مواد اولیه، تجهیزات و قطعات یدکی موردنیاز تولیدکنندگان به‌شدت سخت شده و از سوی دیگر، صادرات محصولات نهایی یک مجموعه نیز تحت شرایط تحریم به‌مراتب دشوار می‌شود، چراکه هزینه قابل‌توجهی به صادرات اختصاص می‌یابد.

سعیدیان در ادامه گفت: تغییر مداوم قوانین و مقررات نیز چالش دیگری است که بر عملکرد صنعتگران تاثیر می‌گذارد.

در شرایطی که قوانین حاکم بر تولید مدام تغییر می‌کند، تولیدکنندگان نمی‌توانند به‌طور مرتب برای فعالیت خود برنامه‌ریزی کنند.

به‌علاوه اینکه در ماه‌های گذشته شاهد وضع قوانین و مقررات غیرکارشناسی هستیم که ضربه‌های غیرقابل جبرانی به تولید تحمیل می‌کند؛ درنتیجه از سیاست‌گذاران انتظار می‌رود پیش از اخذ تصمیمات جدید، با فعالان بخش خصوصی و انجمن‌های تخصصی مشورت کنند.

توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که براساس قانون بهبود مستمر فضای کسب‌وکار، دولت مکلف است در مراحل بررسی موضوعات مربوط به محیط کسب‌وکار برای اصلاح و تدوین مقررات و آیین‌نامه‌ها، نظر کتبی اتاق‌ها و آن‌دسته از تشکل‌های ذی‌ربطی که عضو اتاق‌ها نیستند را درخواست و بررسی کند. با این حال، قوانین یادشده توسط سیاست‌گذاران موردتوجه قرار نمی‌گیرند و نظارتی نیز بر فرآیند اجرای آنها وجود ندارد.

سعیدیان در ادامه با اشاره به محدودیت تامین انرژی صنایع گفت: بی‌توجهی دولت به توسعه زیرساخت‌های انرژی در چند سال گذشته، اکنون صنایع کشور را با چالشی جدی روبه‌رو کرده است.

در حالت کلی انتظار می‌رود زیرساخت‌های انرژی کشور متناسب با رشد جمعیت و همچنین روند توسعه صنعتی، ارتقا یابد اما در طول سال‌های گذشته به این موضوع توجه کافی نشده است.

بدین‌ترتیب فعالان صنعتی در طول ماه‌های سرد سال با کمبود گاز و در ماه‌های گرم با کمبود جدی برق روبه‌رو هستند.

این محدودیت‌ها به‌منزله افت تولید صنایع است و ضربه‌های جدی به تولید و تولیدکننده می‌زند.

در واقع با کاهش ظرفیت صنایع، هزینه تمام‌شده تولید افزایش می‌یابد و از میزان رقابت‌پذیری صنایع کاسته خواهد شد.

بی‌توجهی دولت به مشکلات

این فعال صنعت فولاد در ادامه خاطرنشان کرد: همان‌طور که پیش‌تر هم اشاره شد، صادرات صنایع به‌دلیل تحریم‌ها با دشواری‌های متعددی روبه‌رو است.

با این وجود، سیاست‌گذاران داخلی نه‌تنها مسیر فروش خارجی ما را تسهیل نمی‌کنند، بلکه هر روز چالشی جدید در مسیر فعالیت صادرکنندگان ایجاد می‌شود.

این در حالی است که توسعه صادرات به‌منزله افزایش ارزآوری برای کشور است و سایر جوانب مثبت آن، کل اقتصاد کشور را تحت‌تاثیر قرار خواهد داد.

سعیدیان در پایان تاکید کرد: تولیدکنندگان زنجیره فولاد در طول سال‌های گذشته توانسته‌اند بر تمامی چالش‌های مسیر تولید غلبه کنند و فعالیت خود را ادامه دهند.

با این وجود، هر روز مانعی جدید در مسیر فعالیت ما ایجاد می‌شود و بدون تردید تداوم این شرایط ممکن نخواهد بود.

> نبود تعاملات بین‌المللی میان ایران و سایر کشورها، بروکراسی‌های پیچیده اداری، تغییر مداوم قوانین و مقررات و همچنین سیاست‌های ضدتولید از مهم‌ترین چالش‌هایی هستند که در طول سال‌های گذشته همچون سدی در مسیر فعالیت و توسعه صنایع ایجاد شده‌اند

سخن پایانی

ایران با در اختیار داشتن منابع معدنی و انرژی از کشورهای غنی و ثروتمند جهان به‌شمار می‌رود.

صنعت، معدن و تجارت در تولید، اشتغالزایی، ارزش‌آفرینی، درآمدزایی و صادرات اهمیت بسزایی داشته و سهم قابل‌توجهی از تولید ناخالص داخلی را در اختیار دارند.

با این وجود، از ظرفیت‌های این بخش آن‌طور که باید و انتظار می‌رود، استفاده نشده است. بهره‌نگرفتن از ظرفیت‌های این بخش از عوامل گوناگونی نشأت می‌گیرد و موانع متعددی در مسیر فعالیت بخش معدن و صنایع معدنی وجود دارد.

ظموضوع‌هایی همچون نبود تعاملات بین‌المللی میان ایران و سایر کشورها، دشواری ورود مواد اولیه، قطعات و تجهیزات به کشور در سایه تحریم‌ها، بروکراسی‌های پیچیده اداری، تغییر مداوم قوانین و مقررات و همچنین سیاست‌های ضدتولید از مهم‌ترین چالش‌هایی هستند که در طول سال‌های گذشته همچون سدی در مسیر فعالیت و توسعه صنایع ایجاد شده‌اند.

بسیاری از صنعتگران در طول سال‌های گذشته توانسته‌اند خود را با این شرایط وفق دهند و همچنان سر پا بمانند. با این وجود، چالش انرژی آخرین توان صنعتگران را از آنها سلب کرده است.

این محدودیت‌ها به‌طور جدی از سال گذشته آغاز شده و انتظار می‌رود در طول سال‌های آینده نیز ادامه یابد. در واقع تا زمانی که دولت اقدام به سرمایه‌گذاری و توسعه زیرساخت‌های انرژی نکند، نمی‌توانیم به رفع این مشکل امید داشته باشیم.

یادداشت

صنعت، قربانی محدودیت‌هاست

علی رهبری
کارشناس اقتصاد

روز صنعت و معدن، فرصت مناسبی را در اختیار فعالان صنعتی قرار می‌دهد تا به بیان چالش‌ها و مشکلات خود بپردازند. کمبود و محدودیت انرژی، بزرگ‌ترین چالش صنایع کشور در سال‌های اخیر است و انتظار می‌رود این کمبود در آینده ادامه داشته باشد. با شروع فصل گرما شاهد تصمیم دولت برای جبران ناترازی تولید و مصرف برق با قطع برق صنایع هستیم. مدیرعامل شرکت مدیریت شبکه برق ایران در سال گذشته، ناترازی تولید و مصرف برق را در تابستان سال گذشته برابر ۲۰ درصد گزارش کرده است. با توجه به آخرین آمار منتشرشده از سوی مرکز آمار ایران، میزان مصرف مشترکان خانگی و صنعتی هر کدام با ۳۳ درصد از سهم کل مصرف برق در بین کل بخش‌های مصرفی مشترکان پیشتاز بوده‌اند. با این وجود، بخش صنعت، قربانی اصلی محدودیت انرژی برق در کشور است. به‌دنبال محدودیت‌های ایجادشده برای صنایع در تامین انرژی، خسارت‌های چندده میلیاردی به صنایع تحمیل‌شده و تنها سهم خسارت فولادی‌ها ۶ میلیارد دلار برآورد می‌شود. کاهش سودسازی صنایع به معنی متضرر شدن سهامداران است و متعاقبا صنایع بزرگ بورسی مانند فولاد، سیمانی‌ها و شرکت‌های پتروشیمی متاثر از قطعی برق دچار نوسان در تولید و گاها دچار نوسانات شدید قیمتی خواهند شد. علاوه بر ضرر سهامداران، بهای تمام‌شده محصولات نیز افزایش خواهد یافت، زیرا هزینه‌های سربار تولید روی حجم کمتری از تولیدات سرشکن خواهد شد و مردم با پرداخت بهای بیشتر برای محصولات صنعتی از فرآیند قطعی برق صنایع متضرر می‌شوند. از سویی، سهامداران عمده شرکت‌های بزرگ از جمله پتروشیمی‌ها، سیمانی‌ها و صنایع فولاد صندوق‌های بازنشستگی و تامین اجتماعی هستند که عمده ضرر مالی قطعی برق متوجه این صنایع بزرگ است و در صورت کاهش سودسازی آنها، این شرکت‌ها بیش‌ازپیش در پرداخت حقوق بازنشستگان و مستمری‌بگیران به مشکل برخواهند خورد و بار تامین آتیه بازنشستگان بر دوش دولت سنگین‌تر خواهد شد. پس نه‌تنها سهامداران صنایع، بلکه مردم و دولت نیز از این خاموشی‌ها متضرر خواهند شد. در سال‌های گذشته صنایع گوناگون برای فرار از خاموشی و مستثنا شدن از قطعی برق، به‌دنبال ارائه دلیل برای وزارتخانه هستند که تا کنون موفق نبوده‌اند. صنایع سیمانی و فولادی در ابتدای زنجیره تولید قرار دارند و در صورت ایجاد هرگونه مشکل در تولید یا بهای تمام‌شده تولیدات آنها، نه‌تنها خود این صنایع یادشده، بلکه تمامی صنایع زیردست آنها دچار مشکل خواهند شد. صنایع غذایی هم به‌دلیل گرم بودن هوا و حساسیت بسیاری از تولیدات به گرما و فاسدشدن سریع آنها در صورت قطعی برق، به‌دنبال مستثنا شدن از خاموشی‌ها هستند. تنها صنایع دارویی، تجهیزات پزشکی و سلامت‌محور از قطعی برق مستثنا شده‌اند که بسیاری از آنها باوجود دستور وزیر نیرو، درگیر قطعی برق بوده‌اند. فرسودگی سیستم‌ها، عدم‌اورهال، عدم‌سرمایه‌گذاری در بخش احداث نیروگاه جدید و عدم‌انجام برنامه توسعه ششم در وزارت نیرو باعث خاموشی‌های چند سال اخیر بوده است. این در حالی است که برای حل بحران و ساخت نیروگاه جدید دست‌کم به ۵ سال زمان نیاز است. برای احداث هر واحد با تولید ۱۰۰۰ مگاوات باید حدود ۵۰۰ میلیون یورو سرمایه‌گذاری انجام داد. با نگاهی به لایحه بودجه، کسری بودجه و کاهش سهم اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از سال ۹۰ به میزان ۱۶ درصد، توقع انجام این سرمایه‌گذاری ازسوی دولت و اجرای کامل برنامه توسعه ششم وزارت نیرو نمی‌رود. از سوی دیگر، دولت با پرداخت یارانه به حامل‌های انرژی از جمله برق، تنها بخشی از بهای تمام‌شده برق را از مصرف‌کنندگان می‌گیرد و این بزرگ‌ترین دلیل تمایل نداشتن سرمایه‌گذاران به سرمایه‌گذاری در حوزه توسعه نیروگاه‌های کشور است. در انتها باید خاطرنشان کرد که حل نشدن مشکلات بودجه و بی‌توجهی به سرمایه‌گذاری مناسب در توسعه تولید گاز و توسعه بخش نیروگاهی کشور، باعث وارد آمدن فشار بیشتر به صنعت و صنعتگر خواهد شد.

عدم‌جذب سرمایه‌گذار در حوزه صنعت، تمایل نداشتن صنعتگران به توسعه واحدهای تولیدی و حتی فرار سرمایه از بازار صنعت ایران را به‌دنبال خواهد داشت.

یادداشت

ضرورت تغییر ساختار معدن در راستای توسعه پایدار

محسن یحیایی
استاد دانشگاه کوئینزلند

از جمله شاخص‌های اصلی ارزیابی کارآیی شرکت‌های معدنی ـ به‌عنوان یک کسب‌وکار - مداومت در رسیدن به بیشینه ارزش خالص روز (Net Present Value) است.

سادگی و مقبولیت نسبی این شاخص در میان ذی‌نفعان سبب شده است که باوجود تمامی انتقادات وارده، همچنان مورداستفاده قرار گیرد و انتظار می‌رود که این روند ادامه داشته باشد.

طی ۳۰ سال اخیر، توجه جدی به ایمنی و سلامت کار و حرکت به‌سمت آسیب صفر (Zero harm)، موجب شده است تا چارچوب‌های ایمنی و سلامت کار هم در این شاخص اقتصادی مدنظر قرار گیرد. علاوه بر این در ۱۰ سال اخیر توجه به اصول توسعه پایدار، مشکلات زیست‌محیطی جهانی ـ مثل گرمایش زمین و آلودگی‌های محیط‌زیستی ـ و مسئولیت‌های اجتماعی کسب‌وکارها، بیش از پیش موردتوجه قرار گرفته است، از این‌رو الزامات۳ عامل فوق نیز به چارچوب‌هایی که باید در کسب‌وکارهای معدنی مدنظر قرار گیرد، اضافه شده است.

به این ترتیب شرکت‌های معدنی علاوه بر اینکه ملزم هستند، حداکثر منفعت مالی را به‌طورمداوم تضمین کنند، باید اقدامات خود را در چارچوب ایمنی و سلامت کار، مدیریت صحیح اثرات زیست‌محیطی، مسئولیت‌های اجتماعی و مدیریت و راهبری تعریف کنند.

درباره تداوم فعالیت‌های معدنی، دیدگاه‌های افراطی فراوانی در ۲ سوی طیف مطرح است؛ در یک‌سو بر گسترش فعالیت شرکت‌های معدنی و افزایش تولید منابع اولیه تاکید می‌شود، تا رشد تمدن بشری و گسترش رفاه را تضمین کند، در این راستا تلاش برای یافتن منابع جدید در مکان‌های بدیع - مثل کف دریاها یا سیارک‌ها و سیاره‌های مجاور - نیز جزو گزینه‌های موردتوجه قرار می‌گیرد.

در سوی دیگر، تلاش خستگی‌ناپذیری برای کند کردن سرعت رشد تمدن - با انگیزه حفظ بشریت و کره زمین به‌عنوان تنها گزینه برای ادامه حیات ـ آغاز شده و ادامه دارد. براساس این رویکرد با مدیریت سرعت رشد تمدن بشری، نیاز به منابع معدنی کاهش پیدا خواهد کرد، اگرچه ممکن است ایده‌های مطرح‌شده در ۲ سوی طیف از نظر بسیاری غیرمنطقی باشد، اما نگارنده با افرادی از قشرهای مختلف جامعه که به‌طور جدی مروج این رویکردها هستند، برخورد داشته است، در حقیقت سمن‌های (سازمان‌های مردم‌نهاد) بسیاری به‌طورجدی بر اهداف یکی از این ۲ رویکرد تمرکز کرده و فعالیت می‌کنند.

اما مطابق معمول، راه‌حل منطقی و مناسب، جایی در میانه طیف قرار دارد. رشد تمدن در چارچوب معیارهای توسعه پایدار، تضمین‌کننده آینده‌ای روشن برای ما و نسل‌های آینده است. در این نگرش معتدل، ۲ مفهوم اساسی وجود دارد که باید موردتوجه قرار گیرد.

مفهوم اول این است که رشد تمدن بشری در چارچوب‌های توسعه پایدار قرار می‌گیرد. این مفهوم، علاوه بر تضمین رشد و اعتلای تمدن، فرآیند آن را در چارچوبی قرار می‌دهد تا مانع مصرف بی‌رویه منابع و تخریب محیط‌زیست و ساختارهای اجتماعی شود.

مفهوم دوم، در ارتباط با مسئولیت صنعت معدن برای تامین پایدار و مسئولانه منابع معدنی است.

در این راستا، همان‌طور که اشاره شد، صنعت معدن، به‌عنوان فعالیتی اقتصادی، باید در چارچوب الزامات جدید جهانی ارزش اقتصادی ایجاد کند. در نتیجه، ادامه فعالیت آن براساس ساختار کسب‌وکار قدیم، دیگر موردقبول نیست و باید تحولی اساسی پیدا کند.

به‌دلیل سخت‌تر شدن الزامات جهانی و مطالبه‌گری نسل جدید، بسیاری از شرکت‌های بزرگ معدنی، مسائل ایمنی و سلامت کار، محیط‌زیست، مسئولیت‌های اجتماعی و مدیریت و راهبری سازمان را در استراتژی بلندمدت سازمان خود وارد کرده‌اند. در همین راستا فعالیت‌هایی مانند تعهد به حذف کامل انتشار گازهای گلخانه‌ای - تا سال ۲۰۵۰ میلادی - اجرای فعالیت‌های درون و بیرون سازمانی مرتبط با مسئولیت‌های اجتماعی و اجرای طرح‌های مبتکرانه برای ایجاد توازن جنسیتی، قومی، فرهنگی و مذهبی به‌عنوان بخشی از الزامات مدیریت و راهبری به‌اجرا گذاشته شده است.

اگرچه این فعالیت‌ها ارزش و اهمیت فراوانی دارند، اما ساختار به‌طورکامل اقتصادمحور این سازمان‌ها موجب شده است، دستاوردها بسیار محدود و ناپایدار باشد. به‌عنوان نمونه براساس گزارش منتشرشده از شرکت ریو تینتو (Rio Tinto)، تخلف‌های ساختاری و سیستمی آشکاری در تمام شرکت‌های زیرمجموعه این غول اقتصادی به‌چشم می‌خورد که باوجود تلاش مداوم ۱۰ سال اخیر- برای ارتقای کیفیت و فرهنگ محیط کار این شرکت - برطرف نشده است.

گزارش تخصصی درباره حادثه سدهای باطله شرکت وله (Vale) نشان داد که سازکار معیوب مدیریتی عامل اصلی این حادثه بوده است. شرکت گلنکور (Glencore) نیز به‌تازگی به‌دلیل فساد و رشوه به پرداخت جریمه سنگینی محکوم شده است. هرچند هیچ‌یک از مدیران ارشد این شرکت به‌طوررسمی محکوم نشدند، اما گزارش‌ها حاکی از آن است که دلیل اصلی فساد، سازکارهای معیوب این شرکت بوده است و نمونه‌های زیادی از این خلأها را می‌توان در شرکت‌های معدنی مشاهده کرد. در نتیجه، برای تامین پایدار و مسئولانه منابع معدنی، این صنعت نیازمند تغییر و تحولی ساختاری است. هدف از تغییر، دور شدن از ارزش‌های سرمایه‌داری محض و به‌کار بردن ساختارهایی است که برمبنای ارزش‌های سرمایه‌داری اجتماعی بنا شده باشد.

جزئیات این تغییر ساختار و نقش و جایگاه فناوری در آن، نیاز به بحثی گسترده‌تر دارد که در مجالی دیگر به آن می‌پردازیم.

به امید اینکه هوشیاری و مطالبه‌گری نسل جدید و همراهی مدیران صنعت معدن زمینه را برای تغییر ساختاری مناسب فراهم کند تا هدف تامین پایدار و مسئولانه منابع معدنی محقق شود.

صمت به‌مناسبت روز ملی صنعت و معدن با کارشناسان گفت‌وگو کرد

در ابتدا معدن بود...

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

دهم تیر را پشت سر گذاشتیم؛ روزی که از ۴ دهه پیش به‌نام صنعت و معدن خوانده شده است. اوایل دهه ۶۰ بود که شورای‌عالی انقلاب فرهنگی تصویب کرد: برای تاکید بر نقش صنعت و معدن، هر سال چنین روزی به بزرگداشت این ۲ بال تحول اقتصاد کشور اختصاص یابد.

برای ما این روز مجالی است برای گفتن و شنیدن از معدن ـ که زیرمجموعه‌ای از صنعت کشور است ـ و ظرفیت‌های بیکران آن، دریچه امیدی است برای گذر از دشواری‌ها و شرایط سخت اقتصادی این روزها.

کارشناسان اقتصادی نفت، گاز، زغال‌سنگ، جنگل و چوب، طلا و نقره، مس، اورانیوم، آهن و فسفات را به‌عنوان شاخص‌های ثروت در نظر می‌گیرند. به این ترتیب می‌توان گفت کشور ما از جمله ثروتمندان زمین به‌شمار می‌رود، اما آیا این ثروت نقشی در بهبود زندگی ایرانیان ایفا می‌کند؟ پاسخ روشن است. چرا دست اقتصاد کشور از این منابع کوتاه مانده است و چگونه می‌توان این ضعف را جبران کرد؟

این روز بهانه‌ای بود تا صمت با ۲ تن از فعالان این صنعت به‌گفت‌وگو بنشیند و مروری کند بر فرصت‌ها و چالش‌های بخش معدن... .

عکس: آیدا فریدی

بزرگ‌ترین و اصلی‌ترین مشکل این است که دولت هنوز حاضر نیست دست از تصدی‌گری در بخش معدن بردارد. به‌عبارتی دیگر، هنوز اجازه ورود بخش خصوصی به بخش معدن – آنچنان که باید و شاید – داده نمی‌شود

ردپای معدن در اکثر صنایع

داریوش اسماعیلی ـ استاد دانشگاه و فعال معدن: در ابتدا معدن بود، بعد فرآوری و تبدیل به صنایع معدنی ایجاد شد و در نهایت به محصول نهایی تبدیل و وارد زندگی انسان شد. به‌عبارت دیگر، دنیا از مسیر معدن به عصر حاضر رسیده است و امروز در قریب به اتفاق صنایع ردپایی از معدن به‌چشم می‌خورد.

امروز جایگاه معدن در کشور ما چگونه است و چقدر با آنچه باید باشد فاصله دارد؟

ما روی منابع عظیم نفتی نشسته‌ایم و ـ باوجود اینکه مسئولان تراز اول کشور بارها و بارها تذکر داده‌اند که باید از اقتصاد وابسته به نفت رها شد ـ آنقدر جذابیت این حوزه زیاد بوده و درآمد آسان و سرشاری نصیب ما کرده است که ظرفیت‌های دیگر اقتصادی ـ از جمله بخش معدن ـ موردغفلت قرار گرفته و به این ترتیب تا امروز به‌هیچ‌وجه در جایگاه مناسب خود قرار نگرفته است. باور دارم که اگر توجه مسئولان به بخش معدن بیشتر شود و اقتصاد معدن جای اقتصاد نفتی را بگیرد، به‌طورحتم وضعیت مملکت ما تغییر خواهد کرد.

کشور ما روی نوار کوه‌زایی آلپ-هیمالیا قرار دارد و یکی از مهم‌ترین ویژگی کشورهایی که در این منطقه قرار دارند، برخورداری از ظرفیت‌های معدنی بسیار غنی است.

البته در چند سال اخیر ـ به‌ویژه بعد از تحریم‌ها- جهت‌گیری به‌سوی بخش معدن بهتر شد، زیرا مسئولان متوجه شدند چقدر این بخش مقاوم است و در مقابل تحریم‌ها می‌تواند کارساز باشد.

این نکته امیدوارکننده‌ای است. نکته دیگر این است که یکی از موضوعات موردتوجه در سند تحول دولت بخش معدن است که مسائل اصلی این بخش را به‌خوبی بازگو کرده است که به‌طورقطع همه ـ چه در بخش خصوصی و چه در بخش‌های مختلف دولتی ـ باور داریم در صورت اجرای این سند می‌توانیم به جایگاه اصلی خود در بخش معدن برسیم.

برای اجرای سند هم سازکارهای خوبی اندیشیده شده و پیوست حکم وزرا هم برهمین اساس تنظیم شده است و به این ترتیب امیدواریم که با اجرای سند تحول دولت سیزدهم، بخش معدن به جایگاه اصلی خود برسد.

در اهمیت هوشمندسازی

هوشمندسازی برای کل جامعه و بخش‌های دولتی و اجرایی کشور، تمام وزارتخانه‌ها، تمام فعالیت‌های اقتصادی و تولیدی و امثال آن اهمیت فوق‌العاده‌ای دارد و در بخش صنعت و معدن اهمیت آن دوچندان است، اما تا امروز چنان که باید و شاید موردتوجه قرار نگرفته است.

توسعه سامانه‌های الکترونیکی در بخش معدن از سال ۹۹ آغاز شد، اما متاسفانه متوقف شد و به‌جرات می‌توان گفت امروزه کمتر از ۱۰ درصد از فعالیت‌های نهادهایی که در این حوزه مسئولیت دارند، در راستای هوشمندسازی قرار گرفته است. فرآیند الکترونیکی و مکانیزه شدن بخش‌ها کم و بیش شروع شده و بخشی از آن با عنوان کاداستر راه‌اندازی شده است، اما فقط تا حدودی در بخش اکتشاف فعال است و در بخش بهره‌برداری یا صنایع معدنی هیچ فعالیتی ندارد.

البته یکی از موارد مهم سند تحول دولت در بخش معدن، هوشمند کردن فرآیندها است که موردتوجه قرار گرفته و در توافقنامه سازمان برنامه و بودجه با وزارتخانه صنعت،معدن و تجارت موردتوجه قرار گرفته و بودجه‌ای هم به آن اختصاص یافته است و امیدواریم این موضوع محقق شود.

کلید تحول در بخش معدن

بزرگ‌ترین و اصلی‌ترین مشکل این است که دولت هنوز حاضر نیست، دست از تصدی‌گری این بخش بردارد. به‌عبارتی دیگر، هنوز اجازه ورود بخش خصوصی به بخش معدن - آنچنان که باید و شاید - داده نمی‌شود.

با اینکه در سند تحول هم تاکید شده که این اتفاق باید بیفتد، اما باز تصمیم بر این شده است که معادن را نگه دارند و کارخانجات را واگذار کنند. به‌تازگی شنیده‌ام که با اینکه معدن و کارخانه زرشوران در فهرست خصوصی‌سازی وجود دارد، اما معدن از خصوصی‌سازی خارج شده و قرار است کارخانه را واگذار کنند.

کارخانه بدون معدن طلای زرشوران، اصلا معنی و مفهومی ندارد.

در حال حاضر این مجموعه معدنی که می‌تواند در سال بیش از ۳ تن طلا تولید کند، به ۷۰۰ یا ۸۰۰ کیلوگرم طلا ـ آن هم با خلوص ۷۰ درصد ـ بسنده کرده است.

مجموعه معادن سنگ‌آهن سنگان هم به‌دلایل مختلف واگذار نمی‌شود، همین‌طور معادن جلال‌آباد و امثال آن هم، به‌همین صورت اداره می‌شود. بزرگ‌ترین مشکلی که وجود دارد، این است که نهادهای دولتی اعتقادی به واگذاری داشته‌های معدنی خود به بخش خصوصی ندارند و به‌نظر من این مسئولیت بسیار دشوار دولت است و از اتفاق کلید تحولی همین است،که در سند تحول هم، واضح، روشن و مشخص آورده شده است، اگرچه پیش از این هم در نقشه راه معدن و صنایع معدنی آمده بود، این سند بعد از امضای مسئولان و توافق با مجلس، از سوی وزیر ابلاغ شد، اما به مرحله اجرا نرسید. در دولت کنونی هم اگر اراده‌ای وجود داشته باشد، باید تلاش شود تا مجموعه معادن را به اهلش بسپارند و اشخاصی را برگزینند که پیش‌تر امتحان خود را پس داده‌اند. نکته پایانی اینکه امیدواریم با هماهنگی بین مسئولان و فعالان بخش معدن کشور، این حوزه تقویت شود و روز به روز به‌سمت بهره‌وری بیشتر حرکت کند.

اهمیت معدن و نقش اقتصادی آن

امین صفری ـ فعال معدن: امروز اهمیت معدن برای همه از فعالان حوزه اقتصاد و معدن گرفته تا سطوح عالیه و مدیریت ارشد کشور روشن شده است و همه می‌دانند معادن یکی از گره‌گشاترین منابع و دارایی‌های ما است که می‌تواند پیشران صنعت و رشد اقتصادی باشد و ابتدای زنجیره هر تغییر و تحولی است. کشور ما باتوجه به اینکه معدن‌خیز است ـ و روی کمربند معدنی قرار دارد ـ چه در بخش آهنی و پلی‌متال و چه به لحاظ فناوری و نیروی انسانی در چند سال اخیر رشد قابل‌توجهی داشته است و آمادگی و زیرساخت مناسبی برای این بخش ایجاد شده است، اما کافی نیست و توجه بیشتری می‌طلبد.

جایگاهی نه‌چندان مطلوب

باتوجه به دارایی و منابعی که در اختیار داریم، جایگاه کشور در حوزه معدن چندان درخور نیست. این بخش حدود ۱.۵ درصد تولید ناخالص داخلی کشور را پوشش می‌دهد و اگر صنایع معدنی را هم به این آمار اضافه کنیم، در جمع حدود ۶ درصد جی دی پی کشور را تامین می‌کند. با در نظر گرفتن صنایع پایین‌دستی ـ و بخش‌هایی که معدن موتور محرک آن است ـ شاید این آمار به ۱۵ الی ۲۰ درصد هم برسد که این عدد فاصله زیادی با ظرفیت‌های این بخش دارد.

نقش غیرقابل‌انکار زمان

باید توجه داشته باشیم که زمان نقش تعیین‌کننده‌ای دارد، فناوری به‌سرعت در حال رشد است و به‌تبع آن ممکن است تغییراتی در جدول اهمیت مواد معدنی به‌وجود آید. به‌عبارت دیگر، ممکن است ارزش و اهمیت برخی منابع- که تا دیروز چندان موردتوجه نبودند ـ تغییر کند و این موضوع بستگی زیادی به تحولات فناوری دارد. در نتیجه استفاده سریع از منابع دارای ارزش، یکی از اصلی‌ترین نکات استراتژیک در بخش معدن است، اما به‌نظر می‌رسد که ما توجه چندانی به آن نداریم. مدل کاری ما در بخش معدن و صنایع معدنی - در خوشبینانه‌ترین شکل ممکن - مربوط به ۲۰ الی ۳۰ سال گذشته است. در بخش اکتشاف اصلا از روش‌های هوشمند یا فناوری روز استفاده نمی‌کنیم. تهیه نقشه‌های زمین‌شناسی، روش‌های ژئوفیزیک، حفاری‌های اکتشافی و برنامه ریزی و مدل‌کردن معدن همچنان به‌همان صورتی انجام می‌شود که نیم قرن پیش شرکت‌های روسی، امریکایی و استرالیایی انجام می‌دادند، اما دنیا تغییر کرده و فناوری پیش رفته است. روش‌های ژئوفیزیک و استفاده از داده‌های هوایی متحول شده و روش‌های تحلیل زمین‌شناسی و حفاری به‌روز شده است. به‌عنوان‌مثال در حال حاضر دستگاه‌های حفاری ما به‌صورت بسیار ساده حفاری و مغزه‌گیری می‌کنند، به‌صورت دستی لگ (Lag) سنگ‌شناسی، بعد آنالیز انجام می‌گیرد و به این ترتیب کار به به‌شکلی کاملا سنتی پیش می‌رود، بنابراین راه زیادی تا هوشمندسازی داریم.

امروز کجاییم؟

امروزه دستگاه‌های جدید و پیشرفته‌ای ساخته شده است که همزمان با حفاری، لگ و آنالیز می‌کند و ظرف چند ساعت نتایج مشخص می‌شود و می‌توان وارد مرحله طراحی و مدل کردن، شد. بخش استخراج هم به‌همین ترتیب؛ معادن مهم ما ـ که از نظر مالی، فنی و ذخیره از بزرگ‌ترین‌ها هستند و در دنیا حرفی برای گفتن دارند - هنوز به روش سنتی استخراج می‌کنند. دنیا سال‌ها است که تغییر کرده و الان همه فعالیت‌ها از تفکیک عیاری گرفته تا توزین و دپوبندی، هوشمند شده است. در بخش صنایع معدنی هم اوضاع به‌همین منوال است. در زمینه سنگ‌آهن و فولاد ـ با اینکه مدعی هستیم صاحب فناوری شده‌ایم و ساخت کارخانه‌ها را بومی کرده‌ایم ـ هنوز فرآیند طولاتی تبدیل سنگ‌آهن به کنسانتره، گندله، آهن‌اسفنجی و در نهایت فولاد را در دستور کار داریم که بسیار انرژی‌بر است. از طرف دیگر هنوز نمی‌توانیم از عمده ذخایر هماتیتی‌مان استفاده کنیم، در حالی که بسیاری از شرکت‌ها ـ حتی شرکت‌های چینی ـ هر نوع ماده معدنی آهنی را با روش‌های مختلف به‌آسانی و با هزینه‌ای بسیار پایین استحصال می‌کنند و در تولید فولاد به‌کار می‌برند. اکتشاف، استخراج، فرآوری و آنالیز طلا بسیار ضعیف انجام می‌شود. درباره بسیاری دیگر از عناصر هم یا اصلا کاری نشده است یا گفته می‌شود ذخایرمان غنی نیست ـ به‌عنوان مثال درباره ذخایر تنگستن، قلع یا بسیاری دیگر از عناصر نادر خاکی ـ در حالی که مشکل آنجا است که آزمایشگاه‌های قوی و مجهزی وجود ندارد و به‌همین دلیل نمی‌توان ذخایر موردنیاز را پیدا کرد. فقدان بانک اطلاعاتی، ضعف بزرگ دیگری در این حوزه است. داده‌های سازمان‌های مختلف هنوز تجمیع نشده‌اند. سازمان انرژی اتمی برای خود داده‌هایی دارد، سازمان زمین‌شناسی برای خود و مردم و بخش خصوصی هم برای خودشان. سال‌ها است که قرار است بانک جامع اطلاعات معدنی ایجاد شود،اما هنوز عملیاتی نشده است.

جدی‌ترین چالش‌ها

جدی‌ترین مشکل بخش معدن اکتشاف است و قوانین این بخش بازنگری اساسی نیاز دارد. در حال حاضر امکان واگذاری پهنه‌ها و محدوده‌های معدنی به شرکت‌های بزرگ یا کوچک بخش خصوصی یا بخش‌های بورسی - که حاضر هستند ریسک اکتشاف را بپذیرند ـ وجود ندارد و بخش زیادی از محدوده‌ها در دست سازمان‌های مختلف از انرژی اتمی گرفته تا دیگر سازمان‌ها و نهادهای کشوری قفل شده است. دومین مشکل بزرگ، هوشمندسازی است و همان‌طور که گفته شد فاصله ما با دنیا در این زمینه بسیار زیاد است و مشکل نهایی، فقدان نیروی انسانی کارآمد است. به‌عبارت دیگر، تربیت و توانمندسازی نیروی انسانی، متناسب با رشد بخش معدن نبوده است و در این حوزه با کمبود متخصص و چالش آموزش روبه‌رو هستیم. از سوی دیگر باید مدیریت شرکت‌ها و بخش‌های عملیاتی را بیش از پیش به‌سمت تخصص‌گرایی سوق دهیم تا اتفاق ویژه‌ای در سطوح پایین‌تر رقم زده شود. در حال حاضر ما فاصله زیادی از دنیا گرفته‌ایم و ارتباطات بین‌المللی قطع است، پس باید از کارشناسان بزرگ این حوزه دعوت کنیم که به کشورمان سفر کنند، در همایش‌های معتبر حضور داشته باشیم و به‌تدریج این فاصله را کاهش دهیم.

سخن پایانی

صمت با تبریک روز صنعت و معدن ـ و دهه صنعت، معدن و تجارت ـ به همه دست‌اندرکاران و فعالان این حوزه، امیدوار است با بذل توجه بیشتر به این حوزه ـ به‌ویژه ظرفیت‌های بخش معدن ـ و اتخاذ تصمیمات هوشمندانه و بلندمدت بتوان آینده کشور عزیزمان و سرنوشت آیندگان را متحول کرد.

معدن یکی از گره‌گشاترین منابع و دارایی‌های ما است که می‌تواند پیشران صنعت و رشد اقتصادی باشد و ابتدای زنجیره هر تغییر و تحولی است

گزارش خبری

زمان برای دانش‌بنیان‌ها مهم است

صاحبان صنایع وقت‌کشی می‌کنند

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

کارشناسان معتقدند خواب فناوری در ایران مدت زمان ۴ تا ۵ ساله را طی می‌کند، به این معنا که بیشتر شرکت‌های مادر در صنعت و معدن با فاصله زمانی گفته‌شده از فناوری‌های نو بهره می‌گیرند. به‌گفته آنان فاصله زمانی و کند بودن بهره‌گیری از فناوری از دلایل اصلی این خواب فناورانه است. به‌عبارت روشن‌تر، غالب بودن روش‌های سنتی در شرکت‌های مادر و در مقابل سریع بودن ماهیت فناوری در شرکت‌های دانش‌بنیان موجب ناهماهنگی در بهره‌گیری از فناوری از سوی شرکت‌های صنعتی و معدنی می‌شود. صمت به مناسبت روز ملی صنعت و معدن به بررسی چالش‌های بکارگیری توانمندی این شرکت‌ها در صنایع بالادستی پرداخته است.

عکس: صمت

برخی استارت‌آپ‌ها با استفاده از واقعیت افزوده و مجازی می‌توانند حجم زیادی از معضلات کار در معدن را مرتفع کنند. کاوش و شناخت معدن در محیط سه‌بعدی برای کارشناسان و مدیران در محیط‌های اداری می‌تواند کمک شایانی به کاهش سختی کار معدنکاران کند

کمک به ذخایر ارزی کشور با دانش‌بنیان‌ها

بی‌شک امروز اکوسیستم صنعت و معدن کشور برای ایستایی در برابر تحریم‌ها و گرداندن چرخ خود نیازمند تولیدات دانش‌بنیان‌ها هستند.

بسیاری از دولتمردان در مناصب وزارتی و اجرایی معتقدند صاحبان صنایع و معادن در کشور ما نیازمند دانش‌بنیان‌ها و فناوری‌های نوینی هستند که حاصل فعالیت آنان است، بنابراین ما بیش از گذشته باید نسبت به شرکت‌های دانش‌بنیانی که در راستای رفع تحریم‌ها گام بر می‌دارند، اعتبار قائل شویم و محصولات آنان را در صدر انتخاب‌های‌مان قرار دهیم.

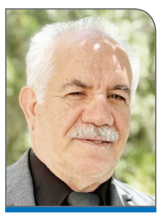
این روند کمک شایانی به ذخایر ارزی کشور برای جلوگیری از ارزبری می‌کند و حتی با مدیریت صحیح می‌تواند منجر به ارزآوری هم شود، همچنین کارشناسان معتقدند حرکت روی خط استاندارد و به‌روز بودن جزو مولفه‌های اصلی اعتمادسازی صاحبان صنایع از سوی صاحبان دانش‌بنیان‌ها است، همچنین تا زمانی که به شرکت‌های دانش‌بنیان فرصت عمل داده نشود، خوداتکایی به تولیدات برآمده از این شرکت‌ها حاصل نمی‌شود.

دانش‌بنیان که نباشد ضربه می‌خوریم

سورنا ستاری، معاون علمی‌وفناوری رئیس‌جمهوری در دومین کنگره و نمایشگاه بین‌المللی محصولات بیوتکنولوژی پزشکی و صنایع وابسته بااشاره به اینکه هرجایی که تعداد شرکت‌های دانش‌بنیان کمتری دارد، بیشترین ضربه و هدررفت سرمایه‌های ارزی به کشور تحمیل می‌شود، معتقد است: دولت به‌دلیل ساختاری که دارد، نمی‌تواند در حوزه پژوهش محصول‌محور وارد شود و اگر می‌خواهیم زیست‌بومی پویا، شرکت‌های دانش‌بنیان و نوآور با قابلیت صادراتی داشته باشیم، این اتفاق نمی‌افتد مگر اینکه بخش خصوصی در این حوزه سرمایه‌گذاری کند و سرمایه‌گذار بخش خصوصی نیز برای این کار نیاز به یک زیست‌بوم مساعد دارد تا او را به‌سوی این کار هدایت کند. نسبت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی به دولتی باید چندین‌برابر باشد و این نسبت در ناحیه نوآوری پردیس یک به ۲۵ است یعنی در ازای یک میلیارد تومان سرمایه‌گذاری دولت، بخش خصوصی ۲۵ میلیارد تومان سرمایه‌گذاری می‌کند.

ناهید انتظاریان در مقاله‌ای با عنوان تاثیر کسب‌وکارهای دانش‌بنیان بر رشد اقتصادی کشور آورده است: در دنیای پرتحول امروز دانش و نوآوری اساسی‌ترین عامل پیشرفته در عرصه‌های صنعتی و اقتصادی محسوب می‌شود. اقتصاد یک کشور وقتی شکوفا می‌شود که بستر لازم برای نوآوری و حضور در بازارهای رقابتی جهانی فراهم شود، همچنین دانش به‌عنوان یک کالای عمومی محسوب می‌شود، زیرا می‌توان آن را بدون کاهش و استهلاک با دیگران به‌مشارکت گذاشت. در عین حال این یک مشخصه منحصربه فرد برای این کالای عمومی محسوب می‌شود که برخلاف سایر کالاهای فیزیکی نظیر سرمایه، دارایی‌های مادی و منابع طبیعی استفاده از آن از کمیت آن نمی‌کاهد و می‌توان از آن بارها استفاده کرد، به این ترتیب دانش به‌عنوان یک منبع دائمی همواره در اختیار بنگاه‌های اقتصادی قرار گرفته و با مشارکت مکرر در فرآیندهای گوناگون تولیدی و خدماتی سبب افزایش مزیت رقابتی و ایجاد ارزش‌افزوده و توسعه پایدار می‌شود.

راه‌های ورود به صنایع بزرگ

در ادامه با یکی دیگر از فعالان در عرصه دانش‌بنیان به گفت‌وگو پرداختیم.

پرویز ترابی، مدیرعامل یک شرکت‌های دانش‌بنیان در زمینه برق و الکترونیک، فوتونیک، مخابرات و سیستم‌های خودکار به مهم‌ترین مولفه‌ها در اقناع صنایع بزرگ برای بهره‌گیری بیشتر از تولیدات دانش‌بنیان به صمت گفت: امروزه صنایع کشور بیش از هر چیز نیازمند بروزرسانی است.

به‌عبارت دیگر، عموم محصولات فناورانه تاریخ مصرف دوسالانه یا شاید هم کمتر دارند و اگر محصولی که دو سال پیش تولید شده است، متناسب با نیازهای روز تغییر نکرده باشد، عمر زیاد و امروز خواهان قبلی را نخواهد داشت.

عبرت‌گیری از برندهای بزرگ

وی گفت: دانش‌بنیان‌ها باید روز به روز خود را با آنچه نیاز صنایع است، به‌روز کنند. به‌عبارت دیگر، اگر هر سازمانی توانست خود را به‌روز کند، در جامعه هدف، ماندگار خواهند شد. در غیر این صورت رو به اضمحلال می‌رود. برای مثال یک زمانی کفش ملی به روسیه صادر می‌شد، اما امروز کمتر بازاری مخاطب کفش ملی است یا در مثالی دیگر روزگاری شرکت علاءالدین بزرگ‌ترین تولیدکننده چراغ والور بود، اما از آنجا که نتوانست پابه‌پای فناوری روز پیش رود، در نهایت نتوانست جایگاه خود را در بازار حفظ کند. در واقع یکی از فرآیندهای اعتمادسازی صاحبان صنایع بزرگ به‌روز بودن دانش‌بنیان‌ها است.

خوش‌قول باشید

وی خدمات‌دهی تناسب با بازار هدف از سوی دانش‌بنیان‌ها را از دیگر فرآیندهای مهم دانش‌بنیان‌ها در راستای باز شدن راه‌شان به صنایع داخلی کشور دانست و گفت: دانش‌بنیان‌ها باید بتوانند خدمات‌دهی مطلوبی داشته باشند و مطابق با استانداردهای روز دنیا مشتری‌مداری کنند، همچنین پایبند بودن به زمان‌بندی‌های از قبل تعیین‌شده از دیگر فرآیندهایی است که یک دانش‌بنیان را در مسیر اقناع صاحبان صنایع، پیروز میدان می‌کند.بسیاری از صاحبان شرکت‌های دانش‌بنیان که سابقه طولانی در تولید محصول دارند، معتقدند باید به‌آرامی در بازار گام گذاشت و ذره ذره محصولات تولیدی را عرضه کرد.

ترابی این ویژگی را به‌عنوان یک پله دیگر برای جلب رضایت صنایع داخلی در بهره‌گیری از تولیدات شرکت‌های دانش‌بنیان دانست و گفت: شناخت نیاز بازار، برگ برنده هر تولیدکننده است. ذائقه اصلی بازار در حرکت‌های آهسته و گام به گام شناخته می‌شود. بهتر است پیش از آنکه میلیون‌ها تومان هزینه صرف تولیدات با تیراژ بالا شود؛ چند نمونه اولیه برای شناسایی مخاطب تولید شود. متاسفانه راه برای جا افتادن در چرخه صنعتی کشور هنوز زیاد است و بیشتر شرکت‌های دانش‌بنیان نتوانستند تعاملات تجاری جدی با کارخانه‌دارهای بزرگ و صاحبان صنایع در کشور برقرار کنند و بیشتر تعاملات ما جسته گریخته بوده است. گفتنی است، بیشتر این افراد هم هزینه جدی برای به‌روزآوری نمی‌کنند.

وی افزود: یکی دیگر از فرآیندهایی که جنبه دوسویه دارد، استانداردسازی صنایع است. این مولفه مهم را دوطرف یعنی هم دانش‌بنیان و هم صنایع باید مدنظر داشته باشند.

از یک‌سو دانش‌بنیان‌ها باید استانداردسازی کنند تا بتوانند جایگاه خود را در میان مصرف‌کننده و صنعت باز کنند؛ از سوی دیگر صنایع باید استانداردسازی کنند تا در نهایت مانع از خروج ارز کشور شوند.

واقعیت‌افزوده به کمک معدنکاران می‌آید

وقوع انفجار، ریزش تونل، نشت مواد شیمیایی، خستگی مفرط، سقوط، برق‌گرفتگی، وجود گازهای سمی و سر و کار داشتن با بارهای سنگین، بخشی از مخاطراتی است که هر روز کارگران معادن با آنها سر و کار دارند، بنابراین عجیب نیست که اشتغال در معادن در فهرست ۱۰ شغل پرمخاطره دنیا قرار گرفته است. باتوجه به همین سختی کار و مخاطره‌آمیز بودن اشتغال در معادن، همواره کارشناسان و فعالان این حوزه در تلاش هستند تا با شیوه‌های نوین بخشی از معضلات معدنکاران را مرتفع سازند. در این راستا برخی استارت‌آپ‌ها با استفاده از واقعیت افزوده و مجازی می‌توانند حجم زیادی از معضلات این شغل سخت را مرتفع کنند. کاوش و شناخت معدن در محیط سه‌بعدی برای کارشناسان و مدیران در محیط‌های اداری می‌تواند کمک شایانی به کاهش سختی کار معدنکاران کند. نوید نیک‌نیا از فعالان عرصه دانش‌بنیان در زمینه سیستم اطلاعات جغرافیایی در گفت‌وگو با صمت گفت: عمر توجه شرکت‌های صنعتی و معدنی به نرم‌افزارهای نوین و شرکت‌های دانش‌بنیان در این حوزه به ۲ سال هم نمی‌رسد. سیستم اطلاعات جغرافیایی با تلفیق واقعیت‌افزوده چه در اکتشاف و چه در بهره‌برداری، امکانات بسیار مفیدی به معدنکاران و صنایع معدنی می‌دهد. در واقع برای اینکه مطالعات‌شان جامه عمل بپوشد از gis استفاده می‌کنند که براساس تصاویر ماهواره‌ای و نقشه‌های موجود است، همچنین در بخش اجرا در بخش داده‌های عملی هم از gis استفاده می‌شود. به‌گفته نیک‌نیا، چند سالی می‌شود که شرکت‌های معدنی بسیاری به استفاده از واقعیت‌افزوده روآورده‌اند تا نقشه‌های سه‌بعدی معدنی برای کارشناسان و مدیرانی که در دفاتر نشسته‌اند، قابل‌لمس باشد.

در اولویت‌شان نیستیم

وی افزود: همکاری با شرکت‌های نرم‌افزاری در بخش صنعت و معدن می‌تواند به صرفه‌جویی قابل‌ملاحظه‌ای در زمان بینجامد، چرا که بسیاری از امور با استفاده از فناوری‌های جدید انجام می‌شود و امروزه راهی جز روآوردن به این نرم‌افزارها نیست و از طرفی هم چون منابع و معادن و تجهیزات هم ارزشمند می‌شوند و نرخ بالایی پیدا می‌کنند، بنابراین باید تا حداکثر بازدهی را داشته باشند.

نیک‌نیا گفت: همان‌گونه که گفته شد، مدت زمان طولانی نیست که شرکت‌های تولیدی صنعتی و معدنی در تلاش هستند تا از شرکت‌های دانش‌بنیان برای رفع نیازهای خود بهره بگیرند،اما این بهره‌گیری در بخش نرم‌افزارها چندان در اولویت‌شان نیست. در واقع اگر مدیری علاقه‌مند باشد که با این شرکت همکاری کند، در تلاش برای همکاری با این شرکت‌ها برمی‌آید.

طول می‌کشد تا یک فناوری جا بیفتد

وی بااشاره به اهمیت زمان در بهره‌گیری از تولیدات شرکت‌های تولیدی در حوزه‌های نرم‌افزاری گفت: باتوجه به شرایط مدیریتی و اقتصادی شرکت‌های دانش‌بنیان و نوآور بودن آن که فارغ از روش‌های سنتی است، بزرگ‌ترین چالشی که در این زمینه با آن مواجه می‌شوند، زمان طولانی راه‌اندازی یک فناوری جدید در صنایع بالادستی است. از آنجایی که شرکت‌های بزرگ صنعتی با روش‌های سنتی اداره می‌شوند، زمان زیادی را از دست می‌دهند و از طرفی هم، چون تولیدات نرم‌افزاری را باید در یک بازه زمانی مشخص مورداستفاده و بهره‌برداری قرار داد، این طرح‌ها در مدت زمان طولانی کارآیی و جذابیت خود را از دست می‌دهند.

ترجیح دانش‌بنیان‌ها به همکاری نکردن

وی افزود: همچنین الزامات مالی زیادی وجود دارد،بنابراین شرکت‌های دانش‌بنیان ترجیح می‌دهند همکاری مستقیم با بخش صنعت و معدن نداشته باشند، اما این روال در شرکت‌هایی که در بخش‌های سخت‌افزاری نظیر تولید و تجهیزات فعالیت می‌کنند، وجود ندارد و این امر به تحریم‌ها و رفع نیاز موجود در شرایط داخلی برمی‌گردد. به‌همین‌دلیل وابستگی خارج از کشور تا حد زیادی کم شده است.

نیک‌نیا بااشاره به اینکه نوآوری در شرکت‌های مادر به‌سختی جا باز می‌کند، گفت: شرکت‌های بزرگ صنعتی و معدنی در بسیاری از کشورهای پیشرفته با آغوش باز از دستاوردها و نوآوری‌های جدید در بحث نرم‌افزارها استقبال می‌کنند، اما روالی که در ایران وجود دارد، این است که اگر روش سنتی در شرکت‌های مادر جواب بدهد و نیازشان را برطرف کند، تلاشی برای جایگزینی آن با روش‌های نو نمی‌کنند، چرا که هنوز نیاز به نوآوری و فناوری در صنعت و معدن کشور احساس نشده است. باید گفت بیشتر شرکت‌های صنعتی و معدنی در بخش بهره‌گیری از نوآوری هنوز در مراحل اولیه قرار دارند و ۴ تا ۵ سال از آن چیزی که در دنیا می‌گذرد، عقب هستند.

وی افزود: دستاوردها و نوآوری‌های نرم‌افزاری شرکت‌های دانش‌بنیان بیشتر در نمایشگاه‌ها و رویدادهای نمایشگاهی معرفی می‌شوند و هنوز چندان مورداستقبال شرکت‌های صنعتی و معدنی قرار نگرفته‌اند. همچنین باید گفت زیرساخت‌های حوزه معدن توجه چندانی به فناوری‌های نوین ندارند، اما در حوزه برق چنین روالی نیست، چرا که ناچار بوده‌اند به فناوری‌های جدید روی بیاورند، به‌همین‌دلیل بیشتر کنتورها دیجیتالی است، اما هنوز در بخش آب و گاز مصرفی از کنتورهای قدیمی استفاده می‌شود.

دانش‌بنیان‌ها باید خود را با آنچه نیاز صنایع است، به‌روز کنند. به‌عبارت دیگر، اگر هر سازمانی توانست خود را به‌روز کند، در جامعه هدف، ماندگار خواهد شد

سخن پایانی

باتوجه به موارد یادشده بهره‌گیری از توان دانش‌بنیان‌ها می‌تواند تا حد زیادی از سختی و فشار کار معدنکاران بکاهد، به‌عبارت روشن‌تر، فناوری راهکارهای مناسبی برای توسعه صنعت و معدن را در اختیار شرکت‌های مادر می‌دهد، اما شکاف زمانی در این شرکت‌ها و دانش‌بنیان‌ها مانع اصلی بکارگیری آن است، به‌همین‌دلیل توصیه می‌شود مسئولان دولتی در راستای بروزرسانی شرکت‌های مادر اقدامات مساعدی را به‌عمل بیاورند.

الزام همکاری با دانش‌بنیان‌ها

اسدالله کشاورز، مدیر کل دفتر امور اکتشافات وزارت صنعت، معدن و تجارت در سخنانی در رویداد «ایده‌گرد کرومیت» با هدف بررسی چالش‌ها و فرصت‌های فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان و استارت‌آپ‌ها در حوزه صنعت و معدن اظهار کرد: اقدامات استارت‌آپی در هر امری می‌تواند در توسعه کشور موثر باشد. باید فعالیت‌های ما به‌نوعی برنامه‌ریزی شود که در شرایط فعلی نیازهای حال جامعه برطرف و به نیازهای نسل آینده نیز توجه شود. باتوجه به شرایط کنونی، کل پروانه‌های اکتشاف تنها ۷ درصد مساحت کشور را پوشش داده است،بنابراین نیازمند آن هستیم که ۹۳ درصد باقیمانده را نیز زیر پوشش عملیاتی قرار دهیم تا در آینده نه‌چندان دور به ذخایری دست یابیم که بتوانیم مواد اولیه واحدها را تامین کنیم. در این مسیر استارت‌آپ‌ها می‌توانند نقش موثری ایفا کنند و فعالیت آنها می‌تواند برای هر نوع برنامه‌ریزی در آینده کمک‌کننده باشد. به‌گزارش روابط‌عمومی صندوق نوآوری و شکوفایی ریاست‌جمهوری، در ادامه این برنامه، خداداد غریب‌پور، ریاست هیات‌عامل ایمیدرو، بااشاره به اینکه امروز استارت‌آپ‌های حوزه صنایع و معادن در کشور موردتوجه قرار گرفته‌اند، درباره دلیل اهمیت بخش صنعت و معدن در اقتصاد کشور، اظهار کرد: سهم معادن در تولید ناخالص داخلی (GDP) ۲۶ میلیارد دلار است که ۴۰درصد آن صادراتی است، همچنین ۷۰۰هزار شغل مستقیم ایجاد کرده‌اند و ارزش صادرات محصولات آن به ۱۲۰میلیارد دلار می‌رسد. وی در ادامه بااشاره به اینکه از مجموع بیش از ۴هزار شرکت دانش‌بنیان، ۲۵۴شرکت در بخش معادن مشغول به فعالیت هستند، گفت: باتوجه به مسئله اکتشاف، محیط‌زیست و اکوسیستم باید چرخه شرکت‌های دانش‌بنیان حوزه صنعت و معدن را وسیع‌تر کنیم. ما ملزم و محکوم به همکاری با شرکت‌های دانش‌بنیان هستیم و به‌همین دلیل در تمامی شرکت‌های زیرمجموعه ایمیدرو برنامه‌های استارت‌آپی را شروع کرده‌ایم. غریب‌پور با بیان اینکه امروز تمایل بسیاری برای توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان در حوزه صنعت و معدن وجود دارد، خاطرنشان کرد: ما باید صاحب دانش فنی شویم و برای این کار راهی جز اتکا به دانش داخلی و توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان و فعالیت‌های استارت‌آپی نداریم،بنابراین از همین جا به هر یک از شرکت‌های دانش‌بنیان که در زمینه صنعت و معدن حرفی برای گفتن داشته باشند، این قول را می‌دهم که از طرف ما حمایت خواهند شد. در ادامه این رویداد، دکتر سیاوش ملکی‌فر، معاون توسعه صندوق نوآوری و شکوفایی ریاست‌جمهوری در سخنانی اظهار کرد: ما در صندوق بر این باوریم که شرکت‌های بزرگ صنعتی کشور باید توسط شرکت‌های دانش‌بنیان و فناور کوچک در یک چرخه حمایت شوند، از همین‌رو ابزارهایی در صندوق فراهم شده تا اتصال شرکت‌های کوچک و متوسط دانش‌بنیان با صنایع بزرگ تسهیل شود.

ملکی‌فر بااشاره به اینکه خدمت اصلی که صندوق نوآوری و شکوفایی به شرکت‌های دانش‌بنیان ارائه می‌کند، ارائه تسهیلات است، تصریح کرد: این صندوق برای خریداران محصولات شرکت‌های دانش‌بنیان، تسهیلاتی در نظر گرفته است. در این راستا کافی است مشتریان این شرکت‌ها ۲۰درصد از مبلغ قرارداد را تامین کنند و ۸۰درصد باقیمانده را صندوق نوآوری و شکوفایی به‌صورت نقد پرداخت و با وام‌هایی با سود ۹ درصد و در قالب اقساط ۳۶ماهه از مشتریان این شرکت‌ها دریافت می‌کند، همچنین شرکت‌های دانش‌بنیان اگر قراردادی با بخش صنعت و صنایع معدنی می‌بندند، نگران سرمایه در گردش نباشند، چرا که صندوق نوآوری و شکوفایی، کسری نقدینگی آنها را با نرخ ۱۱درصد تامین می‌کند و همچنین تسهیلاتی برای خط تولید صنعتی با نرخ ۱۱درصد در نظر می‌گیرد. در پایان این رویداد نیز پنل گفت‌وگویی با حضور مسئولانی از معاونت علمی‌وفناوری ریاست‌جمهوری، سازمان فناوری اطلاعات، صندوق بیمه فعالیت‌ها و سرمایه‌گذاری معدنی، شرکت صنعتی و معدنی گل‌گهر و شرکت شتاب‌دهنده «صماتک» برگزار و مباحث مربوط به حرکت استارت‌آپی و حضور شرکت‌های دانش‌بنیان در حوزه صنعت و معدن مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

یادداشت

نقش بیمه در مدیریت ریسک معادن

راشد رستمیان
کارشناس مدیریت ریسک و بیمه

معـادن در ایران از دیربـاز نقش مهمی در رشد و توسـعه اقتصادی ایران ایفا کرده‌اند و همیشـه فعالیت‌های معدنی به‌واسطه نعمت خـدادادی وجود کانه‌های فلزی و محصولات و مشـتقات آن در کانـون توجه صنایع ایران قرار داشته‌اند.

ریسک مهم ۲ سال اخیر پاندمی کرونا بوده که اثرات شـگرفی بـر فعالیت‌های تولیدی و اسـتخراج معادن داشـته و کسـب‌وکارهای مرتبط با این حیطه را با مشـکلات عدیده‌ای مواجه کرده است.

از طرفی در سـال‌های اخیر مسائلی مانند تغییـرات آب‌وهوایـی نیـز بـر فعالیت‌های معادن اثرات زیادی داشـته، چراکه ایران نیز بـا ریسـک‌هایی نظیر خشکسـالی و کمبود منابع آب روبه‌روست و معادن و صنایع به‌ویژه صنایعی نظیر فولاد و پتروشـیمی‌ها همیشه با ریسـک تامین منابع آب در شکل وسیعی روبه‌رو بوده و بسـیاری از معادن ما در جنوب کشور نیز با این ریسک در سطح بسیار بالایی روبه‌رو هستند. باتوجه به موارد مذکور به‌نظر می‌رسـد مدیریت ریسـک موثر جزو الزامات معادن اسـت و شـرکت‌های بیمه نیز با علم به مسـائل مذکور اقدام به ارزیابی ریسک‌ها و طراحی پوشش‌های بیمه‌ای برای ریسک‌های قابل بیمه شدن بخش معادن می‌کنند.

در سراسـر دنیا بـرای فعالیت‌های معدنی بیمه‌نامه‌هـای مختلفـی صـادر می‌شـود و شـرکت‌های بیمه برای پوشـش این ریسک معمولا به چرخه فعالیت معادن توجه ویژه‌ای دارنـد؛ با این حـال باتوجه به ریسـک‌های یادشـده موارد زیر می‌تواند پوشش‌های ارائه شده توسط شرکت‌های بیمه باشد:

- پوشـش خسـارت فیزیکـی و وقفـه در کسب‌وکار
- پوشش تمام خطر پیمانکاران و تاخیر در انجام پروژه
- پوشش مسئولیت مدنی در قبال اشخاص و اموال ثالث
- پوشش مسئولیت مدیران
- پوشـش حمل دریایی و تضمین کیفیت محصول
- پوشش مسئولیت کارکنان
- پوشـش ریسـک‌های مربوط بـه تامین امنیت مانند ریسـک‌ها و خشونت سیاسی و تروریسم و خرابکاری و ریسک‌های سایبری
-پوشش حادثه و عمر

شـرکت‌های بیمـه می‌تواننـد در زمینـه ارزیابـی مجدد ریسـک که شـامل تحلیل، مدل‌سـازی، ارزیابی استراتژی‌ها و اقدامات و ایمنی اسـت فعالیت کنند و پوشش ریسک انجام دهند.

همچنین می‌توانند در زمینه ساختاربندی مجدد با تمرکـز بر طراحی اسـتراتژی‌های جدید برای شناسـایی و تقلیل ریسک شامل طراحـی برنامه‌های انتقال ریسـک خدمات ویژه به مخاطب ارائه کنند.

خدمـت دیگر شـرکت‌های بیمه در زمینه مدیریت ریسک در ارتباط با واکنش‌های پس از خسـارت اسـت که با ارائه مشاوره توسط فنی‌تریـن و متخصص‌ترین کارشـناس‌های این حیطه خدمات ویـژه‌ای برای حمایت از آنهـا در صورت وقوع هرگونه خسـارت ارائه می‌شود.

مرحله نهایی که در بخش خدمات مدیریت ریسـک معادن و در بسـته‌های ارائه شـده مدیریت ریسـک و بیمه توسـط شرکت‌های بیمه خارجی برای معادن گنجانده می‌شـود بحـث خدمات بازیابی معـادن بعد از حادثه اسـت که در جهت ازسـرگیری فعالیت‌های معادن و ناشی از حادثه صورت می‌پذیرد.

شـرکت‌های بیمـه تـا ازسـرگیری کامل فعالیت معادن در کنار مشتری خود هستند. با این حال باتوجه بـه موارد مطروحه به‌نظر می‌رسد شرکت‌های بیمه ایرانی خدمات خود را بیشتر در قالب پوشـش‌های بیمه‌ای ارائه می‌دهند، در حالی که شـاید بـا نیم نگاهی که به فعالیت‌های مدیریت ریسک شرکت‌ها دارنـد، خدمـات مربـوط به سولوشـن‌های مدیریـت ریسـک را ارائه نکنند یـا تنها در بخش خاص یا کوچکی از آن ارائه دهند، در حالی که اگر این خدمات را در سـطح کامل ارائـه دهند، ضمن آنکه می‌توانند بازار خوبی را برای خود فراهم کنند، می‌توانند زمینه‌ساز انجام فعالیت‌های پیشگیرانه در وقوع حوادث و بخش بیمه‌گری آنها باشند.

به بهانه روز صنعت و معدن بررسی شد

سهم صنعت و معدن از کیک تسهیلات بانکی

مریم غدیرپور
editor@smtnews.ir

سال‌هاست صنعتگران و معدنداران با چالش‌های فراوانی دست به گریبان هستند؛ به‌ویژه در دوران تحریم و کرونا که شـرایط دشـوارتری بر کشـور حاکم شـد، عرصه بـر فعالان اقتصادی در حوزه‌های یادشـده تنگ‌تر شـد. به‌اعتقـاد تولیدکنندگان و معدنـداران، بانک‌ها تعامل مناسـبی با فعالان این حوزه‌ها ندارند و با سـنگ‌اندازی در فرآیند تسـهیلات‌دهی به صنعت و معدن به‌ویژه در بخش‌های خرد آسـیب‌های جبران‌ناپذیری به این بخش‌ها وارد می‌کنند، زیرا چه در بخش صنعت و چه در بخش معدن، نیاز به سرمایه‌های کلان است و اعتبار این بخش‌ها عموما باید توسط بانک‌ها تامین شود. کارشناسان مهم‌ترین مشکل واحدهای صنعتی راکد را کمبود نقدینگی می‌دانند و معتقدند یکی از راه‌های رفع این کمبود پرداخت تسهیلات ازسوی بانک‌ها اسـت. از آنجایی که بانک‌ها، اصلی‌ترین بخش بازار پول در اقتصاد ایران را تشـکیل می‌دهنـد، وظیفـه مدیریت و تـدارک نقدینگی و هدایت آن به سـمت فعالیت‌های تولیدی، کشاورزی و خدمات را نیز برعهده دارند. صمت به بهانه روز صنعت و معدن نقش نظام بانکی در سـرمایه‌گذاری و تسهیلات‌دهی به صنعتگران و معدنداران را از زبان کارشناسان اقتصادی بررسی کرده است.

عکس: صمت

گرچه برخـی از صنعتگران و معدنداران برای دریافت تسـهیلات به‌ناچار سـراغ بانک‌هـا می‌روند، اما واقعیت این اسـت که صنعت کشـور با نرخ سود بالای تسـهیلات نمی‌تواند به فعالیت خود ادامه دهد

نرخ سود تسهیلات بانکی برای صنعت و معدن معقول نیست

امیررضا شـاهانی، کارشـناس اقتصاد درباره اعطای تسـهیلات در حوزه صنعـت و معدن به صمت گفت: باتوجـه به اینکه تسـهیلات بانکی بخـش عظیمی از تخصیص منابع مالی کشور را تشکیل می‌دهد، استفاده صحیـح از منابـع موجود یعنی تبدیـل منابع مالی به ابزار تولید اهمیت زیادی دارد. حرکت درسـت در این مسیر نیازمند نگرش و مدیریت متناسب با شرایط روز اقتصاد و تاکید بر توسعه پایدار است.

وی افزود: نسبت تخصیص تسهیلات بانکی به تولید ناخالص داخلی در ایران در مقایسـه با سایر کشورها، از جمله کشورهای خاورمیانه بسیار پایین است. بخش صنعـت به‌عنوان محرک اقتصاد کشـور در سـال‌های اخیر با مشـکلات زیـادی روبه‌رو بوده کـه تولید را با مشکل مواجه کرده است. کمبود نقدینگی، نوسان نرخ ارز و تغییرات سیاسـت‌ها از مهم‌ترین عواملی هستند که در سال‌های اخیر بخش صنعت و معدن کشور را با مشکل مواجه کرده‌اند.

وی خاطرنشـان کـرد: صنایـع و معـادن همـواره گله‌منـد بودند که در سـال‌های اخیـر بانک‌ها میزان تسـهیلات‌دهی به آنها را کاهش دادند و سهم کمتری از تسهیلات بانکی به آنها اختصاص یافته است.

شاهانی با بیان اینکه نرخ سود تسهیلات بانکی برای صنعـت و معدن معقول نیسـت، گفـت: گرچه برخی صنعتگران و معدنداران سراغ تسهیلات بانکی می‌روند، اما واقعیت این اسـت که صنعت کشور با نرخ سود بالا نمی‌تواند به فعالیت خود ادامه دهد.

▣ دریافت وام بدون سپرده‌گذاری

وی بـا اشـاره بـه اینکه به‌طور اسـمی نرخ سـود تسـهیلات ۱۸ درصـد اسـت امـا بانک‌هـا انتظـار سـپرده‌گذاری بدون سود از تسـهیلات‌گیرنده دارند، بیان کرد: الزام سـپرده‌گذاری برای دریافت تسهیلات، نرخ سود تسهیلات دریافتی صنعتگران را به ۲۳ درصد می‌رساند که این رقم فعالیت اقتصادی با این تسهیلات را از توجیه می‌اندازد.

این کارشـناس اقتصاد با اعلام اینکه در سـال‌های اخیر صنعتگران با مشـکل بهره‌ها و جریمه‌های معوق بانکی روبه‌رو هسـتند، اظهـار کـرد: در برخی موارد مشاهده شده بانک‌ها علاقه‌ای به پرداخت تسهیلات به صنعتگران و معدنداران ندارند. از سوی دیگر باتوجه به بالا بودن نرخ سـود، صنعتگرانی که مجبور به دریافت تسـهیلات بانکی هسـتند، بازنده نهایی این دور باطل خواهند بود.

وی بـا بیـان اینکـه در حـال حاضـر هم بیشـتر صنعتگران به بانک‌ها بدهکار هسـتند و دیون‌شـان به حدی اسـت که تصور پرداخت را ندارند، خاطرنشـان کرد: در سال‌های گذشته بسیاری از صنعتگران وثایق ضمانتـی که بـه بانک داده بودند را از دسـت دادند و ورشکسته شدند.

وی اذعان کـرد: یکی از دلایلی کـه بانک‌ها خلاف قانون، تمایلی به پرداخت تسـهیلات به بخش صنعت و تولیـد ندارند، وجود ریسـک بالا در این کار اسـت، در حالـی که ریسـک در حوزه‌های دیگـر تا این حد وجـود ندارد و به همین دلیل بانک‌ها ترجیح می‌دهند تسهیلات را بیشتر به حوزه‌های کم‌ریسک اعطا کنند.

این کارشـناس اقتصاد اظهار کرد: تکالیف قانونی از جمله اعطای تسـهیلات بانکی بـه بخش تولید، طبق ماده ۲۱ رفع موانع تولید لحاظ شـده اسـت. براساس ایـن قانون اگر صنعتی ۳ سـال متوالـی گردش مالی خوبی داشـته باشـد، ۶۰ درصـد رقم گـردش مالی به‌عنوان پرداختی به او داده می‌شـود که اگر در زمینه بازپرداخت تسهیلات به مشکلی برخورد کند می‌تواند از این پرداختی اسـتفاده کند. این تکالیف قانون یا در کل اجرایی نشده یا قسمتی از آن در دست اقدام است.

▣ لزوم کاهش ریسک

وی با بیـان اینکه صنایـع هر قدر بتوانند ریسـک بازپرداخـت تسـهیلات را کاهـش دهنـد، بانک‌هـا ریسـک‌پذیری بیشـتری در پرداخت تسهیلات دارند، توضیـح داد: ۶۵ درصد تولیدات ما منبع‌محور اسـت؛ یعنی خام‌فروشـی انجام می‌دهیـم، در صورتی که اگر به سـمت تولید با تکنولوژی بالا حرکت کنیم ریسک تامین اعتبار کاهش می‌یابد. از طرفی هم کالا با ارزش افـزوده بالاتـر منجر بـه افزایش درآمـد تولیدکننده می‌شود و بانک‌ها هم ترغیب می‌شوند میزان تسهیلات اعطایی خود در این زمینه را افزایش دهند.

این کارشـناس اقتصاد گفت: معدن و صنایع معدنی مسیر رسـیدن به توسعه پایدار هستند و برای فعالیت به فناوری، انرژی ارزان، نیروی متخصص و سرمایه نیاز دارند. وی افزود: ذخایر معدنی ناشـناخته‌ای در سطح کشور وجود دارد که با سرمایه‌گذاری مناسب می‌توان نسـبت به شناسایی، اکتشاف، استخراج و فرآوری آنها اقدام کرد.

▣ سرمایه‌گذاری در معدن مهجور مانده

شـاهانی با اشاره به اینکه معدنکاری در ایران سابقه طولانی دارد و از گذشـته‌های دور روش‌های سنتی در اسـتخراج معدن و فروش مواد خام آن رواج داشـته و اکنون نیز ادامه دارد، یادآور شـد: ارزش معدن با نفت برابری می‌کند و این حوزه جزو تحریم‌های بین‌المللی نیز قـرار نـدارد، امـا به‌دلیل عدم فرهنگ‌سـازی و مهجور بـودن سـرمایه‌داران در ایـن بخش سـرمایه‌گذاری نکرده و ترجیح می‌دهند سرمایه خود را در بانک‌هـا ذخیـره کنند. وی تاکید کـرد: فعالیت در بخش معدن هزینه و ریسـک بسـیار زیادی دارد و مرحله اکتشـاف و بهره‌برداری نیازمند سرمایه‌گذاری بسـیار است؛ با این حال فعالیت در این بخش، مزایای بسیاری دارد، زیرا علاوه بر کمک به اقتصاد و اشتغال، سرمایه اولیه را چند برابر می‌کند که سود آن به‌مراتب از بهره‌های بانکی بیشتر است.

▣ لزوم همگرایی دولت و بخش خصوصی

این کارشـناس اقتصـاد افزود: رونـق بخش معدن مسـتلزم تامین امنیت سـرمایه‌گذاری، ثبـات قوانین و مقـررات، شفاف‌سـازی اطلاعـات معدنـی، ارتقای دانـش فنـی و تکنولـوژی، معرفی و ترویـج فرهنگ معدنـکاری، ایجـاد انگیزه و سـرمایه‌گذاری در بخش معدن، اختصاص تسـهیلات برای بازسازی و نوسازی ماشین‌آلات و تجهیزات معدنی با بهره کم و بازپرداخت طولانی‌مدت و تامین سرمایه در گردش است.

شـاهانی با بیان اینکه حـل مسـئله بهره‌برداری و اسـتفاده از منابع معدنی کشور نیاز به همگرایی دولت و بخش خصوصی دارد، اظهار کرد: باید رفتار و عملکرد دولتمردان و مسئولان اقتصادی کشور به‌گونه‌ای باشد که همگرایی میان دولـت و بخش خصوصی در حوزه بهره‌بـرداری از معادن به حداکثر برسـد تا معادن هم بتواننـد تسـهیلات ارزی دریافت کننـد و هم جذب سرمایه‌گذار داشته باشند.

لزوم پیش‌بینی اعتبار ویژه برای بخش صنعت و معدن

یوسف کاووسی، کارشـناس امور بانکی درباره نقش تسـهیلات بانکی در حوزه صنعـت و معدن به صمت گفت: بالا بردن تـوان تولید در بخش صنایع و معادن مسـتلزم فراهم آوردن تمامی عوامل و زیرساخت‌های لازم است. به‌طور منطقی یکی از نیازهای اصلی بخش تولیـد تامین مالـی برای احداث یا توسـعه واحدهای تولیدی و خرید مواد اولیه تولید است، زیرا تولیدکننده قـادر نخواهد بـود به‌تنهایی منابع مالـی لازم را برای بخـش تولیـد فراهم کنـد و ناچار یا دسـت به دامان موسسات و شرکت‌های تامین مالی می‌شود یا سیستم بانکی؛ به این ترتیب حتی در شرایط عادی باید همواره بین بخش تولید و شـبکه بانکی کشـور تعامل وجود داشته باشد.

▣ تولید، مشتری همیشگی بانک‌ها

وی با اشـاره به اینکه بخش صنایع و معادن در واقع مشتری همیشگی سیستم بانکی کشور هستند، اظهار کـرد: بانک‌ها باید به بخش تولید تسـهیلات بدهند تا بتوان واحد تولیدی را احداث کرد یا واحدهای موجود را گسـترش داد و مهم‌تـر از آن منابع مالی لازم برای تامین مواد اولیه موردنیاز بخش تولید را فراهم آورد.

این کارشـناس امور بانکی خاطرنشان کرد: در طرف مقابـل نظام بانکی نیز باید اطمینـان پیدا کند که در موعد مقرر اقساط تسهیلات پرداختی را دریافت خواهد کـرد تا بتواند به فعالیت خود ادامه دهد و پاسـخگوی تعهدات مالی خود در برابر سپرده‌گذاران و سهامداران بانک‌ها (به‌ویژه در زمینه بانک‌ها و موسسـات اعتباری خصوصی) باشد.

وی بیان کرد: در سیسـتم تسـهیلات‌دهی بانک‌ها، بحـث بازپرداخـت ازسـوی صنعتگـران و معدنداران بسـیار حائز اهمیت است، زیرا بخش تولید به‌شدت در برابر پدیده بی‌ثباتی وضعیت بازار آسـیب‌پذیر است و نوسانات ایجادشـده می‌تواند به تولید آسیب برساند و صنعتگـر یا معدندار را از بازپرداخت تسـهیلات ناتوان کند.

کاووسی درباره سهم اندک صنایع کوچک و متوسط از تسـهیلات بانکی گفـت: در دنیای امـروز و جهان صنعتی به‌ویژه در کشـورهایی مانند سـوئیس، ایتالیا، ژاپـن و اتریـش توجه خاصی به واحدهـای صنعتی و بنگاه‌های اقتصادی متوسط و کوچک می‌شود؛ به‌دلیل اینکه این واحدها نیاز به سـرمایه کمتری برای احداث و فعالیت دارندو از طرفی سـرمایه در گردش کمتری می‌خواهند و می‌توانند به‌عنـوان تامین‌کننده قطعات واحدهای بزرگ‌تر خدمات ارائه دهند.

وی افزود: شـهرک‌های صنعتی که بیشتر واحدهای متوسـط و کوچک در آنها فعال هستند، از نظر تامین منابـع مالی موردتوجـه قرار نمی‌گیرنـد و عملا هیچ تسهیلاتی به آنها اختصاص نمی‌یابد.

▣ هزینه‌ها غیرقابل پیش‌بینی است

این کارشـناس امـور بانکی وضعیت بـازار و هزینه تولیـد را به‌شـدت غیرقابل پیش‌بینـی ارزیابی کرد و گفت: نابسـامانی بازار در سـال‌های اخیـر به‌ویژه در بخش‌هـای ارزی افزایش یافته کـه در نتیجه آن نرخ تمام‌شـده محصولات تولیدی نیـز افزایش می‌یابد که این عامل به افزایش تورم دامن خواهد زد.

کاووسـی معتقـد اسـت در نتیجـه التهاب بـازار، بخش تولید نه‌تنها با مشـکل مواجه می‌شـود، بلکه از بازپرداخـت بدهی خود به سیسـتم بانکـی نیز ناتوان می‌شود.

وی یـادآور شـد: زمانـی کـه مطالبـات بانک‌های تسـهیلات‌دهنده معوق می‌شـود، بانک‌هـا هم طبق قانـون و هم بنا بر مسـئولیت‌های مالی خود در مقابل سـپرده‌گذاران و سهامداران ناچارند اقدامات اجرایی و قضایی را برای وصول مطالبات معوق انجام دهند.

▣ انباشت مطالبات معوق در کمین بانک‌ها

کاووسـی با اشاره به اینکه با انباشت مطالبات معوق مشکل به شـکل دیگری برای صنعتگران و معدنداران بـروز می‌کنـد، ادامـه داد: دسـت‌اندرکاران اجرایی و مدیران بخش تولید در زمان دریافت تسـهیلات اصرار دارنـد که طـرح تولیدی بـه وثیقه بانک‌هـا در آید و از مطالبـه وثایـق خارج از طرح اجتناب شـود، اما در بازپرداخـت مطالبات گفته می‌شـود بانک‌ها از تملک واحدهای تولیدی خودداری کنند که این امر در نهایت بانک را متضرر خواهد کرد.

وی ادامه داد: وقتی بازپرداخت تسـهیلات در موعد مقرر انجام نشـود، بانک با مشـکل اساسـی مطالبات معـوق مواجـه می‌شـود؛ به‌گونه‌ای که ممکن اسـت تعدادی از بانک‌ها به مرز ورشکستگی نزدیک شوند.

این کارشناس امور بانکی یادآور شد: از نظر مدیریتی نباید برای حل مشـکل یک بخش (تولید) مشـکلات بخش دیگر (سیسـتم بانکی) را افزایـش داد، زیرا اگر بانک‌ها توانایی پرداخت تسـهیلات را نداشـته باشند، در واقـع متضرر اصلی بخش تولیـد خواهد بود که در اثر تضعیف قدرت تسـهیلات‌دهی بانک‌ها از تسهیلات بانکی محروم خواهد شد.

وی افزود: یکی از راه‌حل‌های اساسـی رفع مشکلات بخش تولید گسـترش تعامل سیسـتم بانکی و بخش تولید اسـت. منطقی نیسـت که انتظار داشـته باشیم سیسـتم بانکی یک سـازمان امـدادی تلقی شـود که فقط باید تسـهیلات پرداخت کند و انتظار بازگشـت تسـهیلات پرداختی را نداشته باشد.

کاووسـی پیشنهاد کرد: مجلس شورای اسلامی باید اعتبـارات ویـژه برای اصل یا سـود تسـهیلات بخش صنعت ومعـدن اختصاص دهد تا هـم تولیدکننده از تسـهیلات بانکی برخوردار شـود و هم بانک‌ها بتوانند مطالبات‌شان را به‌راحتی وصول کنند.

سخن پایانی

کارشناسان بر این عقیده‌اند که پرداخت تسهیلات بـه بخش صنعـت و معـدن مسـتلزم برنامه‌ریزی کارشناسی دولت، مجلس و بانک مرکزی با همکاری بانک‌های خصوصی و دولتی است. از طرفی بانک‌ها نمی‌توانند بـدون وثیقه و سـپرده‌گذاری به بخش صنعت و معدن تسهیلات بپردازند، زیرا این پرداخت خطر زیان انباشته را برای آنها در پی خواهد داشت و از طرفی دیگر واحدهای خرد صنعتی و معدنی توان پرداخت نرخ سود بالا را ندارند؛ بنابراین بانک‌ها باید برای تسهیلات موردنیاز واحدهای تولیدی فعال نرخ سود کمتری در نظر بگیرند.

نکتـه مهم این اسـت که بـرای مدیریت بهینه و استمرار فعالیت واحدهای تولیدی صنعتی و معدنی از نظر کارشناسی به وثیقه گرفتن واحدهای تولیدی نـه به مصلحت بخش تولید اسـت و نه به مصلحت بانک‌های تسهیلات‌دهنده.

در سیستم تسهیلات‌دهی بانک‌ها، موضوع بازپرداخت ازسوی صنعتگران و معدنداران بسیار حائز اهمیت است، زیرا بخش تولید به‌شدت در برابر پدیده بی‌ثباتی وضعیت بازار آسیب‌پذیر است

در گفت‌وگو با مدیرکل پیشین دفتر ارزیابی زیست‌محیطی سازمان حفاظت محیط‌زیست بررسی شد

بردار ارزیابی زیست‌محیطی در صنایع و معادن

کامیار فکور
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

ارزیابی، نه به مفهوم نفی پروژه و مجوز مطلق، بلکه به معنی بررسی محل شکل‌گیری یک پروژه، انتخاب گزینه‌های مکانی گوناگون و بکارگیری روش‌ها و گزینه‌های فنی برای پیشبرد توسعه همسو با محیط‌زیست است

ارزیابی اثرات زیست‌محیطی (EIA)، روش و ابزاری برای بررسی و پیش‌بینی آثار ناشی از انجام یک پروژه یا عملیات بر محیط‌زیست است تا در هنگام انجام پروژه، با توجه به شناخت وضعیت موجود و نوع اثرات، عملیات به صورتی پیش برود که کمترین اثر بر محیط‌زیست وارد شود. ارزیابی اثرات زیست‌محیطی (EIA) درصدد تلفیق مدیریت، برنامه‌ریزی، تجزیه‌وتحلیل داده‌ها و مشارکت‌های عمومی در ارزیابی‌های پیش از تصمیم‌گیری است. با وجود اینکه چندین سال است این مفهوم وارد ادبیات محیط‌زیست شده و جایی در برنامه‌های توسعه پیدا کرده اما هنوز از قدرت کافی برای جلوگیری از اجرای پروژه‌های مخرب محیط‌زیست برخوردار نیست.

حمید جلالوندی، مدیرکل پیشین دفتر ارزیابی زیست‌محیطی سازمان حفاظت محیط‌زیست در گفت‌وگو با صمت می‌گوید: در ۱۵ سال اخیر بخشی از صنایع و معادن در حوزه محیط‌زیست ارزیابی شدند و در صنعت نفت و راه و شهرسازی پیشرفت‌هایی در ارزیابی محیط‌زیستی وجود داشته اما در حوزه معدن، تخریب‌ها و آثار و پیامدها خیلی مشهود بوده و با ضوابط محیط‌زیستی هماهنگی نداشته است.

مشروح این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید.

◉ ارزیابی زیست‌محیطی به چه معناست و چه نقشی در توسعه کشور دارد؟

ارزیابی زیست‌محیطی (EIA) برگرفته از کلمه لاتین «Environmental Impact Assessment» است که برای ارزیابی اثرات و پیامدهای محیط‌زیستی پروژه‌ها تعریف می‌شود. از جنبه دیگر، ارزیابی ابزاری برای تصمیم‌گیری منطقی محیطی و در واقع هماهنگ‌کننده توسعه و محیط‌زیست است. در تعریفی دیگر، ارزیابی به‌معنای پیش‌بینی اثرات و ارائه راهکارها و تمهیداتی برای کاهش آثار و پیامدهای توسعه‌ای یک پروژه است. تمام این تعاریف به مفهوم این است که با ارزیابی زیست‌محیطی، جنبه‌های اصلی یک پروژه که می‌تواند بر محیط اثرگذار باشد، موردبررسی قرار بگیرد، آثار آن قابل پیش‌بینی شود و بتوان برای کاهش آثار مخرب راهکار ارائه داد؛ بنابراین ارزیابی نه به مفهوم نفی پروژه است و نه مجوز مطلق را دارد، بلکه به مفهوم بررسی محل شکل‌گیری یک پروژه، انتخاب گزینه‌های مکانی گوناگون و بکارگیری روش‌ها و گزینه‌های فنی برای پیش بردن توسعه همسو با محیط‌زیست است. کشورهای پیشرفته‌ای در جهان سردمدار موضوع ارزیابی زیست‌محیطی بودند و از سال ۱۳۷۶ نیز این مفهوم وارد ادبیات محیط‌زیست ایران شد. در نخستین مرحله ۷ پروژه از جمله پالایشگاه، پتروشیمی، نیروگاه، شهرک‌های صنعتی، سدسازی‌ها و سامانه‌های جانبی آنها مشمول ارزیابی شدند و به‌تدریج که ساختاری در سازمان حفاظت محیط‌زیست و در مهندسان مشاور شکل گرفت و همچنین با مصوبات شورای‌عالی محیط‌زیست، فهرست پروژه‌هایی که مشمول ارزیابی زیست‌محیطی شدند، ارتقا پیدا کرد. در حال حاضر حدود ۵۵ پروژه مشمول ارزیابی هستند که فهرست، مشخصات و مقیاس آنها مشخص است.

◉ ارزیابی زیست‌محیطی در قوانین ایران چه جایگاهی دارد؟

در برنامه‌های سوم، چهارم، پنجم و ششم توسعه، ماده قانونی وجود دارد که مجریان پروژه‌هایی را که مشمول ارزیابی هستند، موظف کرده پیش از اجرا و در مرحله امکان‌سنجی و مکان‌سنجی مطالعات ارزیابی خود را به سازمان حفاظت محیط‌زیست ارائه کرده و مجوز بگیرند. معمولا این مطالعات توسط مشاوران ذی‌صلاح دارای رتبه از محیط‌زیست انجام می‌شود. اما به هر حال این قوانین، قوانین برنامه‌ای است و بعد از آنکه دوره پنج‌ساله برنامه توسعه تمام می‌شود دیگر آن حکم حاکمیت ندارد. مشکل دیگر این است که به‌طور گسترده قوانین برنامه‌ای جامع نیستند. در همین بحث ارزیابی زیست‌محیطی در برنامه توسعه عنوان می‌شود که مجریان الزام دارند ارزیابی را به سازمان حفاظت محیط‌زیست ارائه کنند و مجوز بگیرند. اما سوال این است که اگر این کار را انجام ندهند، چه اتفاقی می‌افتد؟ قانون در این‌باره مسکوت است. البته در شیوه و شرح خدمات ارزیابی زیست‌محیطی که به چه موضوعاتی باید پرداخته شود، دستورالعمل‌های ارزیابی چه باشد و عملکرد کمیته‌ای که باید درباره ارزیابی تصمیم‌گیری کند، چه باشد، مصوبه‌ای در هیات دولت در سال ۱۳۹۰ داریم که به تشریح این مسائل پرداخته است.

همچنین مصوبه‌ای در شورای‌عالی محیط‌زیست وجود دارد که فهرست موارد مشمول ارزیابی را توضیح داده و به الگوی ارزیابی پرداخته که در چه مناطق و با چه مقیاس‌هایی پروژه‌ها باید ارزیابی شوند. در قوانین برنامه‌ای هم به ضرورت ارزیابی زیست‌محیطی پرداخته شده اما بیشتر از آن وارد مسئله نشده و مثلا صحبتی از جرائم و خسارت‌ها نکرده است. از همین‌رو معمولا در این‌گونه مسائل باید از سایر قوانین موضوعی در حوزه محیط‌زیست استفاده کرد. البته یک‌بار با پیشنهاد سازمان حفاظت محیط‌زیست در سال پایانی دولت اول روحانی لایحه‌ای از سوی دولت به مجلس شورای اسلامی داده شد. این لایحه با اینکه در تمام کمیسیون‌های تخصصی مجلس تصویب شده بود اما در صحن مجلس به‌دلیل اینکه به باور نمایندگان می‌توانست موانع و محدودیت‌هایی ایجاد کند، کلیات آن رد شد و به تصویب نرسید. پس از آن نمایندگانی که در حوزه محیط‌زیست دغدغه داشتند، طرحی به دولت دادند اما دولت با آن موافقت نکرد و گفت مجددا لایحه‌ای می‌دهیم اما پس از آن لایحه‌ای داده نشد و تصمیم گرفتند از ظرفیت هیات وزیران برای این موضوع استفاده کنند. به هرحال باید یک قانون ارزیابی جامع مانند سایر قوانین در ایران برای ارزیابی زیست‌محیطی تصویب شود، چراکه خلأ آن به‌شدت احساس می‌شود.

◉ صنایع و معادن ما چقدر با اصول و خط‌کشی‌های ارزیابی زیست‌محیطی توسعه پیدا کرده‌اند؟

به هر حال، همه معادن و صنایع در زمان استقرار خود مشمول ارزیابی زیست‌محیطی نبوده و صرفا تعدادی از آنها مشمول این روند شده‌اند. امروز مشخصات صنایع فولاد، مس، سرب و روی و شهرک‌های صنعتی و معادن در همان فهرست ارزیابی زیست‌محیطی ۵۵ عنوانی درج شده، منتها بسیاری از صنایع و معادن کشور پیش از این الزام‌های قانونی شکل گرفته‌اند و حالا با چارچوب‌های ارزیابی همسو نیستند. البته در ۱۵ سال اخیر بخشی از صنایع و معادن در حوزه محیط‌زیست ارزیابی شده‌اند. در سال‌های اخیر در حوزه‌های صنعت، نفت و راه و شهرسازی پیشرفت‌هایی در ارزیابی زیست‌محیطی وجود داشته اما در حوزه معدن، تخریب‌ها، آثار و پیامدها خیلی مشهود بوده و با ضوابط محیط‌زیستی هماهنگی نداشته است.

◉ چرا با وجود قانون ارزیابی زیست‌محیطی، بخش وسیعی از صنایع آلاینده و مخرب محیط‌زیست در ایران توسعه پیدا کرده است؟

توسعه این صنایع مخرب لزوما به ارزیابی زیست‌محیطی برنمی‌گردد. به هر حال، ارزیابی زیست‌محیطی سندی است که بر مبنای آن، یک برنامه به‌نام برنامه مدیریت محیط‌زیستی یا EMP و یک برنامه پایش و نظارت براساس جنبه‌های اصلی پروژه‌ای که بر محیط تاثیرگذار خواهد بود، تدوین می‌شود. چه در واحدهایی که مجوز ارزیابی دارند و چه واحدهایی که از گذشته تاسیس شده و مشمول ارزیابی نبوده‌اند، اگر اراده و خط‌مشی مدیریت آنها به شکلی نباشد که آلایندگی خود را رفع کنند، چالش‌ها شروع می‌شود. این موضوعی است که همیشه در ایران وجود داشته است. روند چنین واحدهایی معمولا به این شکل است که اول مجوزی برای احداث واحد صنعتی یا معدنی می‌گیرند. براساس مجوز تمام تعهدات و تمهیدات تعریف شده اما در مواردی در اجرا پایبندی به تعهدات نادیده گرفته می‌شود. در بسیاری از موارد سرمایه‌گذار متعهد به کاری برای کاهش یا از بین بردن آلودگی واحد خود می‌شود اما در اجرا رفتار دیگری انجام می‌دهد. در واقع صرفا بحث فنی در این ماجرا تاثیرگذار نیست، بلکه لابی‌گری‌ها، بیکاری، مسئله تولید و این قبیل مسائل که همیشه در کشور با آنها درگیر بوده‌ایم، باعث می‌شود بحث محیط‌زیست در فرع موضوع قرار بگیرد. صنایع آلاینده بسیاری در کشور وجود دارد اما در عین حال صنایع پیشرفته و های‌تک و دارای برنامه و در چارچوب و سازگار با محیط‌زیست هم رشد پیدا کرده اما در حوزه معدن تقریبا معدنی نداریم که خودش را با الگوها و اصول محیط‌زیست سازگار کرده باشد. بخش معدن تخریب‌های وسیعی در طبیعت ایران برجا گذاشته و حتی پایبندی به احیا و بازسازی پایان کار معادن هم مغفول مانده است. قوانین و مقررات نیز هنوز نتوانسته به شکلی که لازم است این مسائل را تنظیم‌گری کند. در یک نگاه کلی، با وجود اینکه توسعه در کشور ضرورت دارد اما محیط‌زیست ایران همواره قربانی توسعه و اجرای پروژه‌های اقتصادی شده است؛ چه آنهایی که ارزیابی داشته‌اند و چه پروژه‌هایی که فاقد بوده‌اند.

یک دلیل اینکه صنایع آلایندگی خود را برطرف نمی‌کنند به رویکرد مدیریتی برمی‌گردد. دلیل دیگر این است که بسیاری از تکنولوژی‌های کنترل آلودگی در ایران کاملا بومی نشده و بسیاری از آنها به کشورهای دیگر وابستگی دارد. ضمن اینکه تحریم‌ها، مسئله‌ای تاثیرگذار در برطرف نشدن آلایندگی صنایع است که مانع ورود صنایع پیشرو و فناورانه در حوزه محیط‌زیست می‌شود. در مجموع آلایندگی‌ها و تخریب‌های صنایع و معادن به‌دلیل رویکرد مدیریتی و رویکرد اقتصادی و سیاسی مربوط است؛ بنابراین صرفا با همین نسخه ارزیابی زیست‌محیطی مسئله قابل حل نیست.

◉ چقدر دست سرمایه‌گذاران برای دور زدن ارزیابی زیست‌محیطی باز است؟

به هر حال، روحیه ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بالاست و به همین دلیل با نگرفتن مجوز محیط‌زیست ریسک می‌کنند و واحد خود را توسعه می‌دهند تا ببینند در آینده چه می‌شود. روش آنها به این صورت است که بخشی از مجوزهای سایر نهادها را گرفته و بعضی از مجوزها را هم می‌گذارند هنگام اجرا بگیرند و سازمان حفاظت محیط‌زیست را در مقابل عمل انجام‌شده قرار دهند و بتوانند با لابی‌گری‌های سنگین و فشارهای غیرمتعارف، مجوزهای اخذ نشده را هم بگیرند. بسیاری از سرمایه‌گذاران بر این تصور هستند که اگر بخواهند از ابتدا سراغ سازمان حفاظت محیط‌زیست و مجوزهای محیط‌زیستی بیایند، مسیر بسیار دشوارتری پیش‌رو آنهاست و کسانی هم که دنبال مجوز می‌آیند از نظر آنها دچار خطای راهبردی شده‌اند. بالاخره زمانی که پروژه‌ای شکل می‌گیرد همه مجبور می‌شوند به نحوی آن را بپذیرند. از سویی هم در مواردی سرمایه‌گذار حمایت برخی نهادها را برای پیشبرد پروژه خود دارد. اما به هر حال قوانین موانعی را برای این پروژه‌ها ایجاد می‌کند. به‌عنوان مثال، اگر بانک برای سرمایه‌گذاری یا تامین اعتبار نظر سازمان حفاظت محیط‌زیست را به‌روز بخواهد و سازمان مجوز ارزیابی یا هر مجوز محیط‌زیستی دیگری ندهد، دست سرمایه‌گذار برای دور زدن قانون بسته خواهد بود.

◉ سازمان برنامه‌وبودجه چه نقشی در فرآیند ارزیابی زیست‌محیطی دارد؟

سازمان برنامه‌وبودجه یکی از اصلی‌ترین نهادها در بحث ارزیابی زیست‌محیطی است، چراکه همه اختیارات کمیسیون ماده ۲۳ دست این سازمان است. ارزیابی فنی، اقتصادی، محیط‌زیستی و پدافندغیرعامل در حوزه کمیسیون ماده ۲۳ انجام می‌شود و ضوابط محیط‌زیستی آن هم در شورای عالی محیط‌زیست مصوب شده و به سازمان برنامه‌وبودجه داده شده است. سازمان برنامه‌وبودجه در ۳، ۴ سال اخیر، ضوابط دقیق‌تری در پیش گرفته، به این صورت که در جهت طرح پروژه در کمیسیون ماده ۲۳، پیوست محیط‌زیستی از سازمان حفاظت محیط‌زیست باید به سازمان برنامه‌وبودجه ارائه شود. اما در سال‌های گذشته سازمان برنامه‌وبودجه چون خلاف ادعای ما می‌گفت که ارزیابی زیست‌محیطی الزام قانونی ندارد، از مطالعات محیط‌زیستی چک‌لیستی تهیه می‌کرد و براساس هر پروژه‌ای، گزینه‌های آن را تیک می‌زد. بعد از آن‌هم تامین اعتبار می‌کرد و به مجلس فرستاده می‌شد تا تصویب شود. اما به هر حال این رویه تا حدی تغییر کرده است. اگر براساس احکام قوانین برنامه ششم توسعه، سازمان برنامه‌وبودجه با سازمان حفاظت محیط‌زیست هماهنگ باشد، حداقل پروژه‌های دولتی که مشکلات آلایندگی و محیط‌زیستی دارند، نمی‌توانند پیش از اینکه مجوز ارزیابی بگیرند، به این شکل اجرایی شوند. اما در حال حاضر سرمایه‌گذاران با توجه به تجربه‌ای که دارند به کمک برخی مسئولان کلنگ پروژه‌ای را می‌زنند تا به شکلی اجرایی شود و در آینده بتوان به خاطر کلنگ خوردن پروژه فشاری بر سازمان حفاظت محیط‌زیست برای اخذ مجوز بیاورند. اگر همه نهادها ازجمله بانک‌ها یا سازمان برنامه‌وبودجه قدری نسبت به حفظ محیط‌زیست دغدغه‌مند باشند، با همان قوانین موضوعی داخل سازمان خودشان هم می‌توانند مجوز محیط‌زیست پروژه مدنظر را صادر نکنند.

سخن پایانی

در مجموع با وجود اینکه ارزیابی زیست‌محیطی در ایران واجد جایگاه قانونی است و پروژه‌ها و عملیات‌های توسعه‌ای را ملزم به رعایت یک‌سری ضوابط برای کاهش آثار مخرب بر محیط‌زیست می‌کند اما از قدرت کافی برخوردار نیست، چراکه برخی از سرمایه‌گذاران با اعمال فشار توانایی دور زدن آن را دارند.

حمید جلالوندی

روحیه ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بالاست و به همین خاطر با نگرفتن مجوز محیط‌زیست، ریسک می‌کنند و واحد خود را توسعه می‌دهند تا ببینند در آینده چه می‌شود

یادداشت

ناکامی‌های ارزیابی زیست‌محیطی

کامیار فکور
خبرنگار

هر توسعه انسانی، کم یا زیاد، همراه خود آثاری در قالب آلودگی یا تخریب بر انسان (بهداشت عمومی)، حیوان، گیاه، آب، خاک، هوا و ارتباط بین آنها و همین‌طور ساختمان‌ها، آثار فرهنگی، باستانی، تاریخی، کیفیت دید، کیفیت صدا و ارتعاش و منابع اقتصادی و اجتماعی دارد. بیش از یک قرن است که تخریب محیط‌زیست به‌دلیل توسعه صنعتی و جهانی شدن اقتصاد سرمایه‌داری شدت گرفته اما به‌تبع این رشد و توسعه، راهکارهایی هم برای خروج از وضعیت و جلوگیری از این روند ویرانگر ارائه شده است. بعضی از روش‌ها و ابزارهای حفاظت از محیط‌زیست به نظر راهکارهای مناسبی می‌آید اما در بستر اقتصادی جهانی امروز منجر به ناکارآیی می‌شود، چراکه اهداف چنین اقتصادی، سودگرایی و انباشت سرمایه به هر قیمتی و ایجاد هزینه برای محیط‌زیست و زیستمندان آن است. یکی از ابزارهایی که می‌تواند تا حدودی منجر به کاهش اثرات مخرب توسعه مخرب و در حداقل‌ترین حالت برای رشد آن موانعی ایجاد کند، ارزیابی اثرات زیست‌محیطی یا EIA است. بنا به تعریف ارزیابی اثرات زیست‌محیطی یک روش و ابزار مدیریت محیط‌زیستی است که طی یک جریان رسمی و قانونی به بررسی، سنجش، پیش‌بینی و ارزیابی تمامی آثار ناشی از اجرای طرح یا پروژه‌های اقتصادی و عمرانی روی محیط‌زیست تحت‌تاثیر آن، طی فازهای ساختمانی و بهره‌برداری می‌پردازد. ارزیابی زیست‌محیطی در مرحله مطالعات امکان‌سنجی یا توجیه‌پذیری و مکان‌یابی طرح‌ها و پروژه‌ها انجام می‌شود. این مطالعات درصدد مکان‌یابی اصولی، پیشگیری از مخاطرات محیط‌زیستی و ارائه راهکارهای موثر علمی، فنی و عملیاتی برای کاهش اثرات نامطلوب و زیان‌آور است.

زمانی که صحبت از اثرات محیط‌زیستی می‌کنیم، منظور تمامی آثار احتمالی مثبت یا منفی، کوتاه‌مدت یا بلندمدت، مستقیم یا غیرمستقیم، قابل جبران یا غیرقابل جبران، اولیه، ثانویه و ثلاثیه، قطعی، احتمالی و غیرمحتمل، موقت یا دائمی، تجمعی و... پروژه بر محیط‌زیست تحت‌تاثیر آن (محیط‌زیست فیزیکوشیمیایی، محیط‌زیست بیولوژیکی، محیط‌زیست اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی) است که باید به‌طور کامل مورد شناسایی، محاسبه و تفسیر قرار بگیرد.

در نگاهی تاریخی به ارزیابی زیست‌محیطی باید به سال ۱۹۶۹، یعنی سالی که در آن قانون سیاست ملی زیست‌محیطی امریکا (NEPA) توسط شورای کیفیت محیط‌زیست این کشور (CEQ) به تصویب رسید، برگردیم. در این قانون مقرر شد پروژه‌های عمرانی و طرح‌های زیربنایی از این پس در زمان مطالعات امکان‌سنجی و مکان‌یابی باید مشمول مطالعات ارزیابی اثرات زیست‌محیطی قرار بگیرد و در صورت تایید این مطالعات، مجوز احداث و بهره‌برداری از آن صادر خواهد شد. پس از تصویب این قانون در امریکا، کشورهای دیگری قوانین مشابهی برای ارزیابی زیست‌محیطی پروژه‌ها تصویب کرده و به اجرا درآوردند؛ آلمان در سال ۱۹۷۱، سوئد در سال ۱۹۷۲، انگلستان و کانادا در سال ۱۹۷۳، استرالیا و دانمارک در سال ۱۹۷۴، فرانسه در سال ۱۹۷۶، هلند در سال ۱۹۸۶، نیوزلند در سال ۱۹۹۱ و ایران نیز در سال ۱۹۹۴ EIA را در یک چارچوب قانونی پذیرفتند.

در ایران در فروردین ۱۳۷۳ براساس صورت‌جلسه مصوب شورای‌عالی حفاظت محیط‌زیست، انجام ارزیابی زیست‌محیطی برای برخی پروژه‌ها الزامی شد و تا امروز پروژه‌های مشمول ارزیابی به ۵۵ مورد رسیده است. پیش از آن، یکی از ملاک‌های ارزیابی زیست‌محیطی که موضوع استقرار است در آیین‌نامه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب کمیسیون مجلس وقت دیده شد. در این آیین‌نامه، صدور پروانه تاسیس هر نوع کارخانه و کارگاه جدید و توسعه و تغییر کارخانجات و کارگاه‌های موجود، موکول به رعایت مقررات و ضوابط حفاظت و بهسازی محیط‌زیست شده بود. با این همه، براساس ماده ۱۷ این آیین‌نامه تنها کارخانجات و کارگاه‌ها مشمول ضوابط استقرار بودند. پس ازآن نیز در سال ۱۳۵۴ سازمان حفاظت محیط‌زیست در ساختار تشکیلاتی خود یک بخش ویژه به‌نام بررسی اثرات توسعه پیش‌بینی و ایجاد کرد که وظیفه آن بررسی اثرات فعالیت‌های گوناگون در محیط‌زیست بود. در سال ۱۳۵۸ با کوچک شدن ساختار تشکیلاتی سازمان حفاظت محیط‌زیست، دفتر بررسی اثرات توسعه نیز منحل شد اما در ۱۳۷۳/۱/۲۳ ارزیابی زیست‌محیطی برای برخی پروژه‌ها الزامی شد. برخی از اهداف دفتر ارزیابی زیست‌محیطی در سازمان حفاظت محیط‌زیست به شرح ذیل است؛ تعادل‌بخشی اهداف بلندمدت توسعه در محیط و ضرورت برخورداری اکثریت جامعه از منابع توسعه در راستای حفاظت محیط‌زیست، افزایش آگاهی و دانش زیست‌محیطی در سطوح مختلف جامعه، مسئولان و تصمیم‌گیرندگان اجرای فعالیت‌های توسعه‌ای در محیط‌زیست، رفع نارضایتی اجتماعات ناشی از اثرات فعالیت در محیط‌زیست، شناخت مشکلات محیط‌زیستی ناشی از اجرای طرح‌های توسعه‌ای، افزایش قدرت اجرایی قوانین و مقررات، برقراری تعادل مطلوب بین منابع محیط‌زیست و جمعیت، شناخت مسائل و مشکلات بحرانی محیط‌زیست که نیازمند بررسی، مطالعه، کنترل و مراقبت هستند. با همه این اوصاف، چند دهه توسعه سرمایه‌دارانه، نامتوازن و ناسازگار با محیط‌زیست در ایران بی‌اهمیت به محیط‌زیست و این دست از ابزارها پیش رفته و نارضایتی‌های عمیقی ایجاد کرده است. ضمن اینکه ابزار قانونی مانند ارزیابی زیست‌محیطی برای سرمایه‌گذاران به‌عنوان ی مانعی دیده می‌شود که باید راه‌های دور زدن آن را آموخت.

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان مازندران

نوبت اول
شناسه ۱۳۴۰۸۸۸

آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی حوزه ثبتی نوشهر

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۹/۲۰، املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی نوشهر مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلامعارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل آگهی می‌گردد.

املاک متقاضیان واقع در قریه موسی آباد پلاک ۳۴ اصلی بخش ۲ قشلاقی

۱۸۱۰ فرعی آقا/خانم علی آزادیان دلسم فرزند محمد نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی به مساحت ۱۳۹.۲۲ مترمربع خریداری بدون واسطه / باواسطه از محمد بنایی و حلیمه متاجی‌نیموری

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۴/۱۱ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۴/۲۵

لذا به موجب ماده ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۳ آئین‌نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق این روزنامه محلی/ کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها علاوه بر انتشار آگهی، رای هیات الصاق تا در صورتی‌که اشخاص ذینفع به آرای اعلام شده اعتراض داشته باشند باید از تاریخ انتشار اولین آگهی و در روستاها از تاریخ الصاق در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید و گواهی تقدیم دادخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موکول به ارائه حکم قطعی دادگاه است و در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه نکند اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست. بدیهی است برابر ماده ۱۳ آئین‌نامه مذکور در مورد قسمتی از املاکی که قبلا اظهارنامه ثبتی پذیرفته نشده، واحد ثبتی با رای هیات پس از تنظیم اظهارنامه حاوی تحدید حدود، مراتب را در اولین آگهی نوبتی و تحدید حدود به صورت همزمان به اطلاع عموم می‌رساند و نسبت به املاک در جریان ثبت و فاقد سابقه تحدید حدود، واحد ثبتی آگهی تحدید حدود را به صورت اختصاصی منتشر می‌نماید.

صفر رضوائی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک نوشهر

شنبه
۱۱ تیر ۱۴۰۱- ۲ ذی‌الحجه ۱۴۴۳ - ۲ ژوئیه ۲۰۲۲- شماره ۲۰۹۱-پیاپی ۳۴۰۹

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰- پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۳-۸۸۷۲۲۷۳۲ -نمابر آگهی ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱-۰۹۰۲۶۲۹۱۴۸۸
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی -کوچه آزادگان شماره ۲۶-کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir آگهی: ads@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: انتخاب رسانه

info@smtnews.ir
www.smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

با مجموعه اقدامات سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران

۲۲۷ واحد تولیدی راکد احیا شد

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت گفت: با مجموعه اقدامات سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، از ابتدای امسال تاکنون، ۲۲۷ واحد تولیدی راکد در داخل و خارج شهرک‌ها و نواحی صنعتی و همچنین ۱۳۴ واحد زیر ۵۰ درصد ظرفیت تولید در سطح کشور به چرخه تولید بازگشته و ارتقا ظرفیت یافته‌اند.

به گزارش روابط عمومی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، علی رسولیان با بیان این مطلب در حاشیه افتتاح ۳ پروژه زیرساختی در شهرک صنعتی شمس‌آباد در پنجمین روز دهه تولید و تجارت اظهار کرد: نگاه ما در مجموعه وزارت صنعت، معدن و تجارت، علاوه بر مشارکت در تامین زیرساخت‌های برق، خودتامینی شهرک‌های صنعتی با ایجاد نیروگاه‌های کوچک‌مقیاس تولید برق و استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر است که با ایجاد شهرک‌های صنعتی تخصصی انرژی خورشیدی توسعه می‌یابد.

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت، خودتامینی شهرک‌های صنعتی با ایجاد نیروگاه‌های کوچک‌مقیاس و استفاده از انرژی‌های خورشیدی را راهکار این وزارتخانه برای تامین پایدار برق در شهرک‌ها و نواحی صنعتی کشور اعلام کرد.

وی با بیان اینکه سال گذشته در احداث بیش از ۶۰ پست زیرساختی برق با وزارت نیرو مشارکت داشته‌ایم، افزود: امسال نیز با همراهی دولت و رئیس‌جمهوری از ابتدای سال تاکنون در احداث ۳۰ پست جدید برق با وزارت نیرو مشارکت کرده‌ایم.

رئیس هیات‌مدیره و مدیرعامل سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران درباره تامین آب پایدار در شهرک‌ها و نواحی صنعتی نیز اضافه کرد: کشور ما مشکل کم‌آبی دارد، اما طرح جدید وزارت صنعت، معدن و تجارت و این سازمان، تصفیه پساب‌های شهری برای استفاده واحدهای صنعتی است که آبی ماندگار و قابل اتکا است و سرمایه‌گذاری‌های خوبی نیز در این حوزه انجام شده است.

رسولیان ادامه داد: در سال گذشته ۴۰ میلیون مترمکعب پساب در سطح کشور خریداری شد تا با تصفیه تبدیل به آب قابل استفاده برای صنعت شود.

وی تاکید کرد: نگاه و رویکرد وزارت صنعت، معدن و تجارت این است که در همه شهرها، به‌ویژه مکان‌هایی که صنعت مستقر است، پساب شهری به تامین آب صنعت اختصاص یابد. با دنبال کردن این راهکار، تامین پایدار آب برای شهرک‌ها و نواحی صنعتی به‌وجود می‌آید.

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت، سیاست جدی رئیس‌جمهوری و دولت سیزدهم را حمایت بی‌قیدوشرط از تولید اعلام کرد و گفت: وزارت صنعت، معدن و تجارت برای حمایت از تولید، صنایع کوچک و شرکت‌های دانش‌بنیان، طرح‌های عملیاتی را پایه‌گذاری کرده و در استان تهران نیز به‌دنبال استقرار صنایع دانش‌بنیان و پیشرفته هستیم.

رسولیان افزود: در تلاش هستیم واحدهای صنعتی که به هر دلیل تعطیل یا راکد شده‌اند، یا با ظرفیت پایین‌تری فعالیت می‌کنند را با کمک ستاد تسهیل و رفع موانع تولید و عارضه‌یابی‌های کارشناسی، به عرصه تولید با تمام توان برگردانیم.

وی اضافه کرد: با مجموعه اقدامات سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، از ابتدای سال تاکنون، ۲۲۷ واحد تولیدی راکد در داخل و خارج شهرک‌ها و نواحی صنعتی و همچنین ۱۳۴ واحد زیر ۵۰ درصد ظرفیت تولید در سطح کشور به چرخه تولید بازگشته و ارتقای ظرفیت یافته‌اند.

رفع دغدغه صنعتگران شمس آباد بعد از ۲۰ سال

مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی تهران از اتفاقات خوشایند در شهرک‌های صنعتی تهران خبر داد و گفت: مهم‌ترین مشکل شهرک صنعتی شمس‌آباد که دغدغه ۲۰ساله صنعتگران بود طی کمتر از ۳ ماه رفع شد.

سعید صادقی بر رفع مشکلات پروژه‌های زیرساختی شهرک‌های صنعتی تاکید و در گفت‌وگو با گسترش‌نیوز گفت: در حال حاضر ۱۸ کارگاه صنعتی در شهرک صنعتی خاوران ساخته و آماده تحویل به شرکت‌های دانش‌بنیان است. شهرک صنعتی خاوران برای واحدهای کارگاهی و شهرک صنعتی ملارد برای واحدهای دانش‌بنیان مد نظر قرار گرفته است.

صادقی به مشکلات برق در شهرک صنعتی تهران اشاره کرد و گفت: در ۲۱ ماه گذشته، حدود ۶ تفاهمنامه با شرکت برق منطقه‌ای استان تهران توسط شرکت شهرک‌های صنعتی استان تهران منعقد شده است.

مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی تهران درباره استقرار پست سیار برق نیز خاطرنشان کرد: با پیگیری و تعامل مقامات اجرایی، قرار شد در شهرک‌های صنعتی تهران، پست سیار برق مستقر و مطابق آن هم منابع ازسوی سازمان مدیریت تامین شود تا پست‌های دائم احداث شود، این در حالی است که در ۴ ماه گذشته پست سیار برق شهرک صنعتی عباس‌آباد، فیروزکوه و دماوند به بهره‌برداری رسیده و به‌زودی عملیات کلنگ‌زنی شهرک صنعتی قرچک انجام خواهد شد.

این مقام مسئول با اشاره به اینکه امسال باتوجه به فرمان رهبر معظم انقلاب، سال حمایت از دانش‌بنیان‌ها است گفت: حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان در اولویت برنامه‌های حمایتی وزارت صنعت، معدن و تجارت قرار دارد؛ بنابراین براساس برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته حمایت از دانش‌بنیان‌ها از تخصیص زمین آغاز شده که با اعمال حمایت‌های خاص ادامه می‌یابد.

متقاضیان دریافت زمین با پرداخت حداقل ۱۰ درصد ارزش زمین به‌صورت نقدی و پرداخت اقساط ۴۸ ماهه قادر به دریافت زمین خواهند بود. پرداخت اقساط با تنفس ۶ ماهه انجام خواهد شد.

مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی تهران در بخش دیگری از سخنانش با اشاره به اینکه اگر واحدهای دانش‌بنیان زودتر از موعد به بهره‌برداری برسند، مورد بخشودگی حداکثر ۳۰ درصدی اقساط باقیمانده قرار خواهند گرفت، ادامه داد: برای اعمال این تخفیف دو شرط مد نظر قرار می‌گیرد که شامل اتمام اقساط زودتر از برنامه زمان‌بندی شده و داشتن پروانه بهره‌برداری و پایان کار است.

رویداد نقش فناوری و نوآوری در صنعت آب برگزار شد

رویداد نقش فناوری و نوآوری در صنعت آب از مجموعه رویدادهای همایش بین‌المللی مهرآب به‌مناسبت هفته صرفه‌جویی در مصرف آب روز دوشنبه،۶ تیر در پارک علم و فناوری دانشگاه شهید بهشتی تهران برگزار شد. به گزارش صمت، در این رویداد فریبرز مسعودی، رئیس پارک علم و فناوری دانشگاه شهید بهشتی طی سخنانی به تبیین نقش نوآوری و فناوری در صنعت آب پرداخت و بر لزوم توجه بیشتر به موضوع ارتباطات و روابط عمومی در عرصه نوآوری و فناوری تاکید کرد.

خسرو رفیعی، رئیس انجمن روابط عمومی ایران نیز طی سخنرانی اظهار کرد: بهره‌گیری از فناوری‌های جدید برای توسعه و بهبود وضعیت مصارف و منابع آب در کشور ما که از این لحاظ وضعیتی فوق‌بحرانی دارد، یک ضرورت است. اگر از این ظرفیت‌ها استفاده نشود با چالش‌های بیشتری مواجه خواهیم بود.

در ادامه این رویداد علیرضا عطری، پژوهشگر پژوهشگاه فضای مجازی سخنرانی خود را تحت عنوان کاربرد هوش مصنوعی و اینترنت اشیا در آبیاری هوشمند ارائه کرد.

بخش دوم برنامه اجرای پنل با حضور بنفشه زهرایی دانشیار دانشکده مهندسی عمران دانشگاه تهران و دبیر کارگروه ملی سازگاری با کم‌آبی، دکتر

یاسر نیک‌پیمان عضو هیات علمی دانشگاه شهید بهشتی، حجت میان‌آبادی پژوهشگر دیپلماسی آب و استادیار دانشگاه تربیت مدرس، حمیدرضا مختاری عضو هیات علمی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی و بنیان‌گذار باشگاه نوآفرینی توسکانو و مهندس گلی جیرنده مدیرعامل و عضو هیات مدیره شرکت مهندسان مشاور علوم مکانی بود. در این بخش اعضای پنل به بررسی چالش‌ها و ارائه راهکارها در زمینه نقش فناوری و نوآوری در مدیریت منابع آب پرداختند.

یادداشت

تحول در حکمرانی صمت

محمدجواد حاجی‌حسینی- معاون حقوقی و امور مجلس وزارت صنعت، معدن و تجارت:

روز ملی صنعت و معدن که برای نخستین سال در پایان دهه تولید و تجارت قرار گرفت، فرصت گرانبهایی است برای قدردانی از مجاهدت‌های خانواده بزرگ تولید و تجارت کشور؛ مجاهدانی که در نخستین سال استقرار دولت سیزدهم در عین تداوم شرایط تحریمی و جنگ تمام‌عیار اقتصادی دشمنان این آب و خاک در بخش‌های مختلف صنعتی، معدنی و تجاری کشور رکوردهای کم‌نظیر و دستاوردهای بیشماری را به ثبت رساندند و مقدمات ایجاد تحولات گسترده در حکمرانی تولید کشور را فراهم کردند.

مرور تجربه‌های یک سال گذشته در سپهر اقتصادی کشور امکان شناخت فرصت‌ها و آسیب‌شناسی چالش‌های حوزه‌های مختلف را محقق کرده و چشم‌انداز روشن مسیر پیشرفت و توسعه ایران اسلامی و اثرگذاری مجاهدان جبهه تولید و تجارت کشور را نمایان می‌سازد.

مقاومت و ایستادگی مردم شریف و خانواده بزرگ صنعتگران و معدنکاران کشور، در کنار اجرای پروژه‌ها و برنامه‌های تحولی دولت سیزدهم و وزارت صنعت، معدن و تجارت، تمامی ظرفیت‌ها را در مسیر تحقق رونق و جهش تولید، افزایش کیفیت و تنوع در محصولات ایرانی، تکمیل زنجیره تامین و جلوگیری از خام‌فروشی، بهبود تراز تجاری کشور، رشد اقتصادی، ایجاد اشتغال، امیدآفرینی در جامعه، توسعه نوآورانه و فناورانه و حرکت در مسیر اقتصاد درون‌زا و برون‌نگر به کار گرفت تا سرزمینی پیشرفته‌تر و ایرانی آبادتر داشته باشیم.

تمامی این رویکردها با تاسی از بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، سیاست‌های کلی بخش‌های صنعت و معدن، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، رهنمودهای رهبر معظم انقلاب و سند تحول دولت مردمی و انتظارات ریاست محترم جمهور دنبال شده و راهبردهایی نظیر اصلاح ساختار تولید و تجارت با تاکید بر اقتصاد دانش‌بنیان، توانمندسازی بخش خصوصی به‌ویژه بنگاه‌های توسعه‌گر، گسترش و تقویت مدیریت زنجیره‌های تامین، اصلاح سازکارهای بازار و تنظیم قیمت، پیشرفت متوازن منطقه‌ای براساس آمایش سرزمین، فعال‌سازی دیپلماسی اقتصادی، برون‌نگری و گسترش تعاملات بین‌المللی به‌ویژه با کشورهای همسایه و همسو، استفاده از ظرفیت تشکل‌ها و انجمن‌ها در حوزه‌های تصمیم‌سازی و نظارت و در نهایت اصلاح ساختار حکمرانی در بخش صنعت، معدن و تجارت با تاکید بر نقش اولویت‌گذاری، تنظیم‌گری، تسهیل‌گری و نظارت، تنظیم شده و در ۱۰ ماه گذشته مورد پیگیری پیشگامان تولید و تجارت قرار گرفته‌اند.

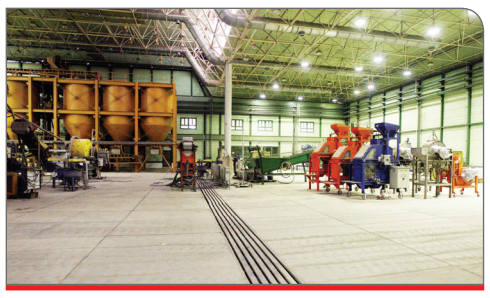
وزارت صنعت، معدن و تجارت با همراهی پیشگامان عرصه تولید و تجارت ایران‌زمین و مساعدت تمامی دستگاه‌ها و بخش‌های مرتبط به‌ویژه نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی و اعضای کمیسیون‌های تخصصی خانه ملت افتخارات و دستاوردهای بزرگی نظیر افزایش قابل‌توجه تراز تجاری و حجم صادرات غیرنفتی کشور را رقم زدند و طلیعه‌های امیدبخشی را برای رشد و شکوفایی هرچه بیشتر نمایان ساختند. افزایش ۴۰ درصدی صادرات غیرنفتی، کاهش خام‌فروشی مواد معدنی به کمتر از یک درصد، افزایش ۳۶ درصدی تحویل خودرو و کاهش ۷۰ درصدی تعداد خودروهای معوق، لغو ممنوعیت و تدوین آیین‌نامه واردات خودرو، اجرای طرح درج نرخ تولیدکننده، راه‌اندازی مرکز جامع پاسخگویی، تدوین سند آمایش صنعتی، معدنی و تجاری ۴۸۰ شهرستان کشور، احیای بیش از هزار واحد تعطیل و نیمه‌تعطیل، طرح‌های نوین توسعه سرمایه‌گذاری و تامین مالی زنجیره‌ای، واگذاری سهام معادن به مردم، روند پرشتاب تکمیل سامانه جامع تجارت و طرح‌های مبارزه با قاچاق کالا، هوشمندسازی فرآیندها و حذف امضاهای طلایی و ادغام واقعی وزارتخانه‌های سابق با بازطراحی معماری سازمانی، اتفاقات مبارکی بود که با تکیه بر همت بلند تلاشگران عرصه صنعت، معدن و تجارت کشور حاصل شد.

بخش صنعت و معدن با سهم حدود ۴۵ درصدی از GDP و ۳۶ درصدی از اشتغال کشور نقش موثری در تحقق رشد هدف‌گذاری شده دولت دارد و بدون‌شک با تکمیل و اجرای بیش از یکصد پروژه و برنامه تحولی در وزارت صنعت، معدن و تجارت، انتظار می‌رود زمینه جایگزینی این بخش مهم و دارای ظرفیت با بخش نفت را فراهم کند.

ضمن گرامیداشت مجدد روز ملی صنعت و معدن و قدردانی از تلاش و کوشش وصف‌ناپذیر فعالان اقتصادی، پیشگامان تولید، تجار و بازرگانان، اصناف و انجمن‌های بخش خصوصی و همچنین کارکنان بخش‌های مختلف ستادی و غیرستادی وزارت صنعت، معدن و تجارت، پیشرفت و شکوفایی ایران عزیز را مرهون مجاهدت صنعتگران و معدنکاران خلاق، باانگیزه و پرتلاش این مرزوبوم می‌دانیم و تاکید می‌کنیم که با اعتقاد راسخ به وعده‌های الهی و آرمان‌های نظام و انقلاب اسلامی، با روحیه انقلابی و جهادی و با اتکا به ظرفیت‌ها و فرصت‌های موجود در کشور می‌توان در جهت تحقق برنامه‌های ارائه‌شده به مردم و نمایندگان محترم تلاش و نقش موثری در پیشرفت حوزه‌های مختلف ایفا کرد.

گزارش خبری

صنایع توان جبران خسارات را ندارند

بی‌توجهی دولت به توسعه زیرساخت‌های انرژی در کشور منجر به ناترازی قابل‌توجه عرضه و تقاضای برق در کشور شده است. باتوجه به کاستی‌های صنعت برق، در سال‌های اخیر شاهد محدودیت جدی در روند تامین برق صنایع بوده‌ایم. این محدودیت‌ها از سال گذشته شدت گرفته و انتظار می‌رود تا یک دهه آتی نیز ادامه یابد. این محدودیت بر روند فعالیت صنایع تاثیر منفی بسزایی دارد و خسارات قابل‌توجهی را به تولیدکنندگان تحمیل می‌کند.

باتوجه به خسارات و مشکلات زیادی که سال گذشته برای صنایع به‌وجود آمد، دولت اعلام کرد برای امسال قطعی برق صنایع با برنامه خواهد بود، اما قطعی برق صنایع طبق برنامه نباید به عادی‌انگاری این چالش منتهی شود.

به گزارش مهر، یکی از مشکلاتی که صنایع کشور سالانه با ورود به فصل گرما با آن مواجه می‌شوند، قطعی برق بدون برنامه و تعطیل شدن‌های گاه و بی‌گاه به‌دلیل خاموش شدن ماشین‌آلات و خطوط تولید است؛ مسئله‌ای که منجر به وارد آمدن خسارات زیادی به صنایع به‌ویژه صنایع کوچک از جمله آسیب دیدن دستگاه‌های صنعتی، استهلاک دستگاه‌های خط تولید، از دست رفتن یک روز کامل کاری و آماده نشدن سفارشات در سال‌های قبل شده است.

دولت نیز هر سال اعلام می‌کند خسارات وارده به تجهیزات صنایع را جبران می‌کند، اما تاکنون گزارشی مبنی بر جبران خسارات صنایع منتشر نشده است. در همین حال پیگیری‌ها از بابت وضعیت جبران خسارات بی‌نتیجه بوده است. البته باید اشاره کرد طبق گفته فعالان صنعتی، نمی‌توان برآورد دقیقی از خسارت ناشی از قطعی برق در صنایع و واحدهای تولیدی داشت، چراکه علاوه بر استهلاک دستگاه‌ها، مواد اولیه نیز هنگام قطعی برق طی روند تولید خراب می‌شوند.

باتوجه به خسارات و مشکلات زیادی که سال گذشته برای صنایع به‌وجود آمد، دولت اعلام کرد برای امسال قطعی برق صنایع با برنامه خواهد بود؛ یعنی خلاف سال‌های قبل که صنایع هنگام کار با قطعی برق مواجه می‌شدند امسال قطعی‌ها از قبل اعلام می‌شود و نهایتا یک روز طول می‌کشد.

▣ نگاهی به قطعی برق شهرک‌های صنعتی

علی رسولیان، مدیرعامل سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران با بیان اینکه امسال عمده قطعی‌های برق با برنامه خواهد بود، گفت: براساس تصمیمات اتخاذشده، امسال قطعی برق حداکثر یک روز بین ساعات ۱۱ تا ۲۳ خواهد بود.

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت اضافه کرد: طبق تفاهمنامه امضا شده با وزارت نیرو، تا میزان ۲۰۰ کیلووات برق تولیدی به‌صورت تضمینی خریداری خواهد شد.

وی افزود: باتوجه به اینکه مشکل قطعی برق در صنایع باید حل شود، نیروگاه‌های خودتامین (DG) بنگاه‌های اقتصادی برای زمان اوج مصرف و استقرار نیروگاه‌های مقیاس‌کوچک (CHP) برای تامین برق صنایع در کوتاه‌مدت در دستور کار است. با استفاده از این دو روش، بنگاه‌های اقتصادی مازاد برق تولیدی‌شان را ترانزیت کرده و به دیگر صنایع می‌فروشند. همچنین به ازای تولید هر مگاوات برق در شهرک‌های صنعتی، ۱۰۰ مترمربع زمین رایگان در اختیار سرمایه‌گذاران قرار داده خواهد شد.

رسولیان ادامه داد: به دستور وزیر صنعت، معدن و تجارت، مجوز خرید CHP و DGهای دست دوم تا پایان شهریور امسال اخذ شده است. سرمایه‌گذاران علاقه‌مند می‌توانند از این فرصت ویژه بهره ببرند؛ البته تاکنون افزایش ظرفیت برق در حوزه CHPها ۵۰۰ مگاوات بوده و ۴۰۰ مگاوات نیز توسط DGهای خودتامین ازسوی واحدهای صنعتی اضافه شده است.

▣ قطعی برق نباید عادی‌انگاری شود

توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که صنایع کوچک سرمایه کمتری نسبت به صنایع بزرگ دارند و توان جبران خسارات وارده به ماشین‌آلات و دستگاه‌های صنعتی‌شان را ندارند؛ بنابراین دولت باید از یک سو طبق وعده داده‌شده قطعی برق را با برنامه پیش ببرد و حداکثر توان خود را برای عدم قطع برق به کار گیرد. صنعتگران مشکلات عدیده دیگری همچون محدودیت‌های مالی، کسادی بازار و مشکل تامین مواد اولیه دارند و اگر قرار باشد قطعی برق نیز تبدیل به یک روال عادی شود، نمی‌توان انتظار داشت تولید روند رو به بهبودی را طی کند.

دولت در نظر داشته باشد که واحد تولیدی باید برای پرداخت مالیات، بازپرداخت تسهیلات، تامین هزینه جاری و حقوق نیروی انسانی تولید و درآمد داشته باشد، این در حالی است که قطعی برق مشکلات بسیاری را برای واحدهای صنعتی ایجاد می‌کند و می‌تواند منجر به کمبود و گرانی کالا نیز شود.

در پایان انتظار می‌رود زیرساخت‌های صنعت برق کشور توسعه یابد. در واقع راه‌حل اصلی برای مقابله با این شرایط اصلاح تدریجی اقتصاد برق در کشور به‌ویژه در بخش صنعتی و تجاری و همچنین تسهیل و رفع موانع تولید برق برای صنایع انرژی‌بر، جذب سرمایه به این صنعت و حتی استفاده از روش‌های نوین تامین مالی، پرداخت تسهیلات ازسوی صندوق توسعه ملی و... است. در همین حال انتظار می‌رود با شناسایی موانع موجود در مسیر توسعه صنعت برق کشور، امکانی برای توسعه این صنعت استراتژیک در کشور فراهم شود.

علاوه بر موارد یادشده باید تولید و مصرف برق در بخش‌های مختلف تجاری، خانگی و صنعتی به‌طور دقیق پایش شود تا به سمت بهره‌وری هرچه بیشتر انرژی گام برداریم. همچنین لازم است از ظرفیت‌های طبیعی برای تامین انرژی برق استفاده کرد.

کشور ما از ظرفیت‌های ویژه طبیعی برای تولید انرژی برخوردار است، اما تاکنون این ظرفیت‌ها آن‌طور که باید و انتظار می‌رود موردتوجه نبوده‌اند. چنانچه مسیر یادشده اصلاح شود، بخشی از مشکل کسری برق کشور مرتفع خواهد شد و همزمان آسیب‌های محیط زیستی ناشی از فعالیت نیروگاه‌های سنتی نیز به حداقل کاهش خواهد یافت.